**Betänkande LaUB 24/2026 rd─ RP 120/2026 rd**

# Lagutskottet

**Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av fängelselagen och till lagar som har samband med den**

## INLEDNING

### *Remiss*

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av fängelselagen och till lagar som har samband med den (RP 120/2026 rd): Ärendet har remitterats till lagutskottet för betänkande och till grundlagsutskottet för utlåtande.

### *Utlåtande*

Följande utlåtande har lämnats i ärendet:
- grundlagsutskottet GrUU 59/2026 rd

### *Sakkunniga*

Utskottet har hört
- lagstiftningsråd Juho Martikainen, justitieministeriet
- specialsakkunnig Anna-Liisa Sandvik, justitieministeriet
- regeringsråd Tiina Muinonen, social- och hälsovårdsministeriet
- regeringssekreterare Ida Hakanen, social- och hälsovårdsministeriet
- jurist Johanna Peltorinne, social- och hälsovårdsministeriet
- jurist Heidi Lokasaari, Brottspåföljdsmyndigheten
- enhetschef Susanna Schugk-Laulumaa, Riihimäki fängelse
- biträdande direktör Joel Kalpio, Vanda fängelse
- direktör Jussi Korkeamäki, Enheten för hälso- och sjukvård för fångar (VTH)
- enhetschef för tjänster för vård utom hemmet Johanna Hankomäki, Västra Nylands välfärdsområde
- barnombudsman Elina Pekkarinen, barnombudsmannens byrå
- verkställande direktör Sanna Sunikka, Liv utan brott (RETS)
- advokat Tuuli Rehnberg, Finlands Advokater
- professor Matti Tolvanen
- biträdande professor Tatu Hyttinen
- universitetslektor Mia Kilpeläinen.

Skriftligt yttrande har lämnats av
- inrikesministeriet

- riksdagens justitieombudsmans kansli
- Domstolsverket
- Helsingfors förvaltningsdomstol
- Institutet för hälsa och välfärd (THL)
- KRIS-Suomen keskusliitto ry
- Vankilavirkailijain Liitto VVL ry.

## PROPOSITIONEN

Regeringen föreslår att fängelselagen, häktningslagen, lagen om verkställighet av samhällspåföljder, lagen om övervakad frihet på prov, lagen om verkställighet av kombinationsstraff, mentalvårdslagen, lagen om klientavgifter inom social- och hälsovården och barnskyddslagen ändras.

Enligt propositionen ska Brottspåföljdsmyndighetens befogenheter att begränsa verkställigheten vid allvarliga störningar i samhället ändras så, att Brottspåföljdsmyndigheten i sådana situationer bland annat ska kunna begränsa fångars aktiviteter, besök och permissioner samt ändra eller avbryta skyldigheter som ingår i samhällspåföljder.

Det föreslås att Brottspåföljdsmyndighetens befogenheter att övervaka fångar ska förenhetligas och göras tydligare.

I bestämmelserna om fångars permission ska säkerhetsaspekter i samband med permission beaktas bättre.

Närmare bestämmelser än för närvarande föreslås om avdelningar med intensifierad övervakning och kontraktsavdelningar samt om placering av fångar i anstalter utanför fängelset.

Dessutom innehåller propositionen enskilda ändringsförslag om bland annat transport av en fånge som friges och tas in för vård oberoende av sin vilja.

De föreslagna lagarna avses träda i kraft sommaren 2027.

## UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

*Allmänt*

I propositionen föreslås flera lagändringar som gäller verkställigheten av fängelsestraff. Propositionen innehåller bestämmelser om Brottspåföljdsmyndighetens befogenheter att begränsa verkställigheten vid allvarliga störningssituationer i samhället. Dessutom förenhetligas Brottspåföljdsmyndighetens befogenheter att övervaka fångar. Bestämmelserna om permission förtydligas i syfte att förenhetliga permissionspraxis. Närmare bestämmelser än för närvarande föreslås om avdelningar med intensifierad övervakning och kontraktsavdelningar samt om placering av fångar i anstalter utanför fängelset. Propositionen innehåller också enskilda

ändringsförslag om bland annat transport av en fånge som friges och tas in för vård oberoende av sin vilja.

De föreslagna lagändringarna har flera olika mål (RP, s. 44—45). Ändringarna syftar till att förtydliga och precisera lagstiftningen. Dessutom är syftet att förbättra fängelsesäkerheten och Brottspåföljdsmyndighetens färdigheter att sörja för verkställigheten av straff i allvarliga störningssituationer i samhället. De föreslagna ändringarna syftar också till att främja fångarnas färdigheter för ett brottfritt levnadssätt.

Bedömning av ändringsbehoven i fängelselagen (767/2005) och häktningslagen (768/2005) har under denna regeringsperiod genomförts stegvis (RP 53/2025 rd, LaUB 14/2025 rd). Den proposition som nu behandlas utgör det andra steget i utvecklingen av fängelselagen och häktningslagen. Även lagutskottet har tidigare fäst uppmärksamhet vid mer omfattande behov av att utveckla och revidera bland annat fängelselagen och häktningslagen (LaUB 1/2021 rd ,s. 7—8). Utskottet anser det därför vara motiverat att behovet av ändringar i bestämmelserna om verkställighet av fängelsestraff har bedömts genom en grundlig lagberedningsprocess. Brottspåföljdsmyndigheten måste ha en tillräckligt tydlig lagstiftning till stöd för sin verksamhet. En proportionerlig och tydlig lagstiftning tryggar också tillgodoseendet av fångarnas och de häktades rättigheter.

Sammantaget sett anser lagutskottet att propositionen behövs och fyller sitt syfte. Utskottet tillstyrker lagförslagen, men med följande kommentarer och ändringsförslag.

*Undantagsförhållanden och allvarliga störningssituationer i samhället*

I propositionen föreslås att man till fängelselagen och häktningslagen fogar bestämmelser om ordnandet av Brottspåföljdsmyndighetens verksamhet vid undantagsförhållanden eller i en annan allvarlig störningssituation i samhället. Motsvarande preciseringar görs också i lagen om verkställighet av samhällspåföljder (400/2015), lagen om övervakad frihet på prov (629/2013) och lagen om verkställighet av kombinationsstraff (801/2017). Utgångspunkten i den gällande lagstiftningen är att alla fängelseaktiviteter ordnas i samma form oberoende av hur till exempel olika störningssituationer påverkar samhället och fängelserna. Målet med lagändringarna är att förbättra Brottspåföljdsmyndighetens färdigheter att sörja för verkställigheten av straff också i allvarliga störningssituationer i samhället.

Lagutskottet har tidigare ansett det viktigt att man i samband den proposition om fängelselagen och häktningslagen som lämnas senare under regeringsperioden bedömer en noggrannare definition av störningssituationer i samhället och undantagsförhållanden (LaUB 14/2025 rd, s. 5). När utskottet behandlade den temporära lagstiftning som utfärdades på grund av covid-19-epidemin ansåg det också att en proportionerlig och noggrant avgränsad lagstiftning tryggar tillgodoseendet av fångarnas och de häktades rättigheter i exceptionella förhållanden (LaUB 4/2021 rd, s. 3).

I propositionens motivering definieras bland annat de undantagsförhållanden och allvarliga störningssituationer i samhället som avses i det föreslagna nya 19 a kap. i fängelselagen och det nya 14 a kap. i häktningslagen och som de föreslagna bestämmelserna ska tillämpas på (RP, s. 44,

142—143 och 156—161). Utgångspunkten är att bestämmelserna kan tillämpas om undantagsförhållanden utlysts med stöd av beredskapslagen samt vid andra allvarliga störningssituationer under normala förhållanden. De störningssituationer som avses i bestämmelserna kan exempelvis vara olika allvarliga säkerhetshot, allvarliga störningar som riktar sig mot kritisk infrastruktur, pandemier, användning av militära maktmedel eller hot om det samt störningssituationer som anknyter till massinvandring. I bedömningen av allvaret i störningen riktas uppmärksamhet på hur störningen påverkar fängelsets verksamhet. En förutsättning för att tillämpa bestämmelserna både i undantagsförhållanden och vid andra störningssituationer är att fängelsernas verksamhet äventyras på grund av störningssituationen och det genom tillämpningen av undantagsbestämmelserna är möjligt att säkerställa att straffen verkställs på ett tryggt sätt.

Lagutskottet konstaterar att propositionen innehåller en heltäckande bedömning av bestämmelsernas konsekvenser för ordnandet av Brottspåföljdsmyndighetens verksamhet och för tillgodoseendet av fångarnas och de häktades rättigheter (RP, s. 45—46, 142—148 och 167—172). De föreslagna bestämmelserna gäller bland annat evakuering av fångar, förvägran av vistelse utomhus, begränsning av aktiviteter och fritidsaktiviteter som ordnas för fångarna, begränsning av besök och avbrytande av beviljande av permission. Dessutom föreslås paragrafen innehålla bestämmelser om hur fångarnas kontakter till utsidan av fängelset ska ombesörjas under begränsningar. Med avseende på bestämmelsernas proportionalitet är det av betydelse att begränsningar som tillämpas under undantagsförhållanden och vid störningssituationer kan vara i kraft endast i en begränsad tid åt gången och ska avbrytas utan dröjsmål då störningssituationen upphört. Med tanke på tillgodoseendet av fångarnas och de häktades rättigheter kan det också anses viktigt att de föreslagna begränsningarna inte gäller fångarnas basvård, minderårigas skolgång eller vistelse utomhus på ett annat sätt än som en begränsning av engångsnatur.

Utifrån inkomna uppgifter anser lagutskottet att de föreslagna bestämmelserna är motiverade. De olika allvarliga störningssituationerna i samhället kan avsevärt påverka bland annat verkställigheten av ett ovillkorligt fängelsestraff. Huvudregeln i bestämmelserna om störningssituationer är att aktiviteterna reduceras exempelvis genom att förkorta fångarnas sysselsättningstid. Fullständigt avbrytande av aktiviteterna är en metod som tillgrips först i sista hand. Utskottet betonar att bestämmelserna endast lämpar sig för undantagsförhållanden och allvarliga störningssituationer i samhället om tillämpningen är nödvändig för att säkerställa att straffverkställigheten är trygg för samhället, personalen och fångarna.

*Befogenheter för övervakningsåtgärder*

Lagutskottet har tidigare, i samband med ändringar av fängelselagen och häktningslagen, påpekat att det inte har gjorts någon övergripande bedömning av ordalydelsen i förutsättningarna för utövande av befogenheterna enligt fängelselagen och häktningslagen (LaUB 1/2021 rd, s. 7). I den proposition som nu behandlas föreslås att Brottspåföljdsmyndighetens övervakningsbefogenheter och delvis också förutsättningarna att använda säkringsåtgärder revideras.

Förenhetligandet av bestämmelserna har sin grund i att den nuvarande regleringen är oklar, vilket har ansetts försvåra utövandet av befogenheterna i praktiken (RP, s. 44 och 60—65). Därför

föreslås det i propositionen att användningen av befogenheterna i princip delas in i tre nivåer: åtgärden kan vidtas, det är befogat att vidta åtgärden och det är nödvändigt att vidta åtgärden. Enligt uppgifter som lagutskottet fått innebär begreppen ”nödvändigt” och ”är befogat” att tillämpningen är beroende av prövning i det enskilda fallet. I regel kan åtgärderna i fortsättningen vidtas för att upprätthålla hela fängelsets ordning och säkerhet, trygga fångens eller en annan persons säkerhet eller förebygga brott. Enligt häktningslagen kan syftet med häktningen därtill vara en grund för att använda befogenheter.

Lagutskottet konstaterar att det i fängelselagen och häktningslagen finns bestämmelser om flera befogenheter i samband med övervakningen av fångarna och fängelset och att utövandet av dessa befogenheter innebär ingrepp i fångarnas rättigheter. I de nuvarande bestämmelserna har förutsättningarna för utövandet av befogenheterna reglerats på olika sätt. Utskottet anser att propositionens syfte att förtydliga bestämmelserna är motiverat.

Grundlagsutskottet har i sitt utlåtande ansett att när reglering som har stiftats med grundlagsutskottets medverkan ändras kan det inte uteslutas att ett förtydligande och en precisering av regleringen oavsiktligt leder till att en befogenhet som innebär begränsningar av de grundläggande fri- och rättigheterna utvidgas (GrUU 59/2026 rd, s. 3). Förtydligandet av befogenhetsbestämmelserna innebär i vissa fall också att hänvisningar till individuell prövning har strukits ur lagtexten. Enligt grundlagsutskottet bör lagutskottet överväga att också genom bestämmelser säkerställa att en åtgärd har konkreta grunder i det enskilda fallet.

Lagutskottet instämmer i det som grundlagsutskottet framför och betonar betydelsen av individuell prövning vid bedömningen av förutsättningarna för att utöva övervakningsbefogenheter. I detta avseende är också bestämmelserna om allmänna principer för utövande av befogenheter i 1 kap. 6 § i fängelselagen av betydelse. Med anledning av grundlagsutskottets utlåtande föreslår lagutskottet, på det sätt som framgår av detaljmotiveringen nedan, att 1 kap. 6 § 3 mom. i fängelselagen ändras så att det på författningsnivå framgår att åtgärden ska grunda sig på prövning i det enskilda fallet. Utskottet anser det motiverat att fångens uppförande under strafftiden, fångens kriminella bakgrund, observationer vid granskningsverksamhet i fängelset och andra motsvarande omständigheter i det enskilda fallet beaktas när befogenheterna utövas.

*Förvägran eller avbrytande av deltagande i en religiös sammankomst*

Enligt gällande 11 kap. 3 § 3 mom. i fängelselagen kan fångar som är berusade eller stör den religiösa sammankomsten eller äventyrar ordningen eller säkerheten i fängelset förvägras rätt att delta i sammankomsten. I den proposition som nu behandlas föreslås det att 3 mom. ändras så att en fånges deltagande i en religiös sammankomst kan avbrytas eller förvägras, om det är motiverat för att förhindra brott, upprätthålla ordningen och säkerheten i fängelset eller trygga fångens eller någon annans säkerhet. Den föreslagna ändringen har samband med propositionens syfte att förenhetliga de begrepp som används i bestämmelserna.

Grundlagsutskottet anser i sitt utlåtande om propositionen att även om uttrycket ”är motiverat” också förekommer i gällande lag som har stiftats med grundlagsutskottets medverkan, vore det med tanke på de grundläggande fri- och rättigheterna och med beaktande av 22 § i grundlagen

lämpligare att i vissa av de föreslagna bestämmelserna knyta utövandet av befogenheten till ett krav på nödvändighet i stället för till uttrycket ”är motiverat” (GrUU 59/2026 rd, s. 3). I utlåtandet hänvisas i detta avseende till 11 kap. 3 § om deltagande i religionsutövning i lagförslag 1.

Lagutskottet fäster uppmärksamhet vid att fängelselagen redan innehåller flera bestämmelser som gör det möjligt att vid ett enstaka tillfälle förvägra en fånge deltagande i en viss sammankomst eller avbryta deltagandet. Motsvarande bestämmelser innebär betydande ingrepp i fångens rättigheter. Ett exempel på en sådan bestämmelse är förvägran av vistelse utomhus enligt 7 kap. 6 § i fängelselagen, vilket förutsätter särskilt vägande skäl som hänför sig till ordningen eller säkerheten i fängelset. Tröskeln för att förvägra vistelse utomhus är således enligt de gällande bestämmelserna högre än enligt de övriga bestämmelserna om förvägran och avbrytande. Bestämmelserna om förvägran och avbrytande av vistelse utomhus och den föreslagna nya bestämmelsen om förvägran och avbrytande av möjligheten att tvätta sig har därför i propositionen kopplats till ett krav på nödvändighet. Övriga bestämmelser om förvägran eller avbrytande vid ett enstaka tillfälle har däremot i regel kopplats till tröskeln ”är motiverat”.

Lagutskottet anser att propositionen på goda grunder fäster uppmärksamhet vid förutsättningarna i fängelselagen gällande bestämmelser om förvägran och avbrytande. Sådana situationer av förvägran och avbrytande vid ett enstaka tillfälle som i propositionen bedöms vara särskilt betydelsefulla med avseende på självbestämmanderätten har kopplats till ett krav på nödvändighet. Efter att ha bedömt de uppgifter som utskottet fått i ärendet anser utskottet att den lagstiftningslösning som valts i propositionen som helhet är lämplig. Också för att lagstiftningen ska vara konsekvent är det befogat att tröskeln för att vid ett enstaka tillfälle förvägra deltagande i en religiös sammankomst inte sätts högre än exempelvis tröskeln för att förvägra användning av biblioteket. Förvägran och avbrytande av vistelse utomhus eller möjligheten att tvätta sig innebär i fängelseförhållanden betydande ingrepp i fångens rättigheter också om det handlar om ett enstaka tillfälle, och när vistelse utomhus eller möjlighet att tvätta sig förvägras finns det inga alternativa sätt att tillgodose dessa behov. Med tanke på tillgodoseendet av fångens rättigheter anser utskottet det viktigt att fångens möjlighet till religionsutövning ordnas på något annat sätt om fången inte får delta i gemensamma sammankomster.

*Avdelningar med intensifierad övervakning*

Säkerhetsavdelningar och så kallade avdelningar med intensifierad övervakning har grundats i fängelserna på grund av säkerhetsorsaker och för att ingripa i organiserad brottslighet. Till skillnad från säkerhetsavdelningarna regleras avdelningarna med intensifierad övervakning inte i fängelselagen och häktningslagen. De vanliga bestämmelserna om till exempel övervakning av brevväxlingen och telefonsamtal i fängelselagen tillämpas därför på avdelningarna. I propositionen föreslås det att bestämmelser om avdelningar med intensifierad övervakning fogas till fängelselagen och häktningslagen, för att förtydliga regleringen. Det föreslås inte att fångarnas rättigheter ska begränsas lika mycket på avdelningar med intensifierad övervakning som på en säkerhetsavdelning. Den viktigaste skillnaden jämfört med vanliga avdelningar är i sin tur att fångarnas aktiviteter ordnas inom avdelningen med intensifierad övervakning.

Lagutskottet anser det i princip motiverat att det i fortsättningen föreskrivs i lag om avdelningar med intensifierad övervakning och om de centrala begränsningarna på sådana avdelningar.

Utskottet har dock bedömt de föreslagna bestämmelserna särskilt med avseende på placering vid en sådan avdelning.

Till skillnad från placering på en säkerhetsavdelning är placering på en avdelning med intensifierad övervakning inte tidsbegränsat. Placeringen gäller tills vidare, liksom på vanliga avdelningar. Lagutskottet konstaterar att placering på en avdelning med intensifierad övervakning innebär en viss grad av isolering jämfört med vanliga avdelningar. På det sätt som framgår av propositionen gäller placeringen på en avdelning med intensifierad övervakning tills vidare, eftersom en sådan placering inte innebär lika omfattande isolering som vid placering på en säkerhetsavdelning (RP, s. 54). Det ska följas upp om det fortfarande är befogat att placera fången på en avdelning för intensifierad övervakning, och placeringen ska återkallas om förutsättningarna inte längre uppfylls. Fången har rätt att få beslutet om avdelningsplacering prövat med fyra månaders mellanrum eller redan tidigare, om det dessförinnan har skett väsentliga förändringar i fångens situation. Frågan om avdelningsplaceringen behandlas med fången minst tre gånger om året i samband med uppföljningen av planen för strafftiden. Med tanke på fångens rättigheter kan det också anses viktigt att det föreslås bestämmelser i fängelselagen och häktningslagen om fångens och den häktades rätt att överklaga beslut om placering på en avdelning med intensifierad övervakning.

Lagutskottet anser det viktigt att fångarna har möjlighet att delta i sysselsättning som främjar att fången tar sig ur organiserad brottslighet och att sådan sysselsättning ordnas på avdelningarna. Brottspåföljdsmyndigheten ska planera avdelningens aktiviteter på så sätt att de främjar möjligheten att ta sig ur brottslighet. Fångarna ska känna till en tydlig verksamhetsmodell som anknyter till planen för strafftiden och dess målsättningar, och som om den följs leder till att det är möjligt att komma bort från avdelningen med intensifierad övervakning. Mot bakgrund av de uppgifter som utskottet fått anser det att konsekvenserna av de föreslagna bestämmelserna bör följas noggrant i fråga om ordnandet av sysselsättning och platsbehovet på såväl avdelningarna med intensifierad övervakning som på fängelsets övriga avdelningar.

Grundlagsutskottet hänvisar i sitt utlåtande om propositionen också till 5 kap. 4 a § om placering på en avdelning med intensifierad övervakning i lagförslag 1 och anser att det med tanke på de grundläggande fri- och rättigheterna och med beaktande av 22 § i grundlagen vore lämpligare att i vissa av de föreslagna bestämmelserna knyta utövandet av befogenheten till ett krav på nödvändighet (GrUU 59/2026 rd, s. 3).

För tydlighetens skull konstaterar lagutskottet att Brottspåföljdsmyndigheten med stöd av 5 kap. 1 § 2 mom. i fängelselagen redan i nuläget har jämförelsevis stor prövningsrätt i fråga om på vilken avdelning en fånge placeras. Placering på en säkerhetsavdelning förutsätter däremot enligt 5 kap. 6 § i fängelselagen och 3 kap. 2 c § i häktningslagen att placeringen är nödvändig exempelvis för att förhindra att fången fortsätter med brottslig verksamhet som äventyrar ordningen och säkerheten i fängelset. Det föreslås bestämmelser om förutsättningarna för placering på en avdelning med intensifierad övervakning i den nya 5 kap. 4 a § i fängelselagen och den nya 3 kap. 2 e § i häktningslagen. Placeringen ska vara motiverad för att förhindra att den häktade fortsätter med brottslig verksamhet eller på något annat sätt äventyrar ordningen och säkerheten i fängelset eller en annan fånges eller någon annans säkerhet i fängelset.

Lagutskottet konstaterar att syftet med avdelningarna med intensifierad övervakning i främsta rummet är att förhindra att brottslig verksamhet fortsätter i fängelset eller från fängelset. Prövningen av en placering är en helhetsbedömning. Utskottet anser det motiverat att förutsättningarna för placering på en säkerhetsavdelning respektive en avdelning med intensifierad övervakning skiljer sig åt, eftersom säkerhetsavdelningar till sin karaktär är mer slutna än avdelningar med intensifierad övervakning. Om förutsättningarna för placering på en avdelning med intensifierad övervakning kopplas till nödvändighet leder det till att skillnaden mellan förutsättningarna för placering på en säkerhetsavdelning och på en avdelning med intensifierad övervakning bli oklar på bestämmelsenivå. Mot denna bakgrund tillstyrker utskottet att den föreslagna 5 kap. 4 a § i fängelselagen och den föreslagna 3 kap. 2 e § i häktningslagen godkänns utan ändringar. Utskottet betonar att placering på en avdelning med intensifierad övervakning måste motiveras med omständigheterna i det enskilda fallet.

*Att läsa brev och avlyssna telefonsamtal och besök i fråga om fångar som placerats på säkerhetsavdelning*

Utgångspunkten för placering på en säkerhetsavdelning är att placeringen är nödvändig. Lagutskottet har ansett att kravet på att placeringen ska vara nödvändig är motiverat med beaktande av att placering på en säkerhetsavdelning i betydande grad begränsar fångens rättigheter (LaUB 14/2025 rd, s. 4). Kravet på att placeringen ska vara nödvändig har delvis samband med att ingen särskild tröskel i nuläget föreskrivits i fråga om säkerhetsavdelningar för att läsa brev och avlyssna telefonsamtal och besök, utan dessa åtgärder kan vidtas utifrån behovströskeln.

I propositionen föreslås ändringar i fängelselagens och häktningslagens bestämmelser om läsning av brev och avlyssning av telefonsamtal eller besök i fråga om fångar som placerats på en säkerhetsavdelning. Enligt de föreslagna bestämmelserna är utgångspunkten att brev, postförsändelser och meddelanden till eller från en fånge på en säkerhetsavdelning i fortsättningen får läsas och kopieras för att förhindra brott, upprätthålla ordningen och säkerheten i fängelset eller trygga fångens eller någon annans säkerhet. Dessutom föreslås det att besök och telefonsamtal med en fånge på en säkerhetsavdelning får avlyssnas och spelas in under samma förutsättningar.

Grundlagsutskottet konstaterade i sitt utlåtande att även om förutsättningarna för placering på en säkerhetsavdelning innefattar omständigheter som också kan motivera exempelvis läsning av brevväxling, verkar de föreslagna bestämmelserna ge alltför omfattande möjlighet att ingripa i skyddet för hemligheten i fråga om förtroliga meddelanden (GrUU 59/2026 rd, s. 4). Bestämmelserna om korrespondens och telefonsamtal på säkerhetsavdelningar måste enligt grundlagsutskottets uppfattning omformuleras så att de uppfyller nödvändighetskriteriet i 10 § 4 mom. i grundlagen och så att de beaktar grunderna för åtgärder i det enskilda fallet. Vid lagutskottets sakkunnigutfrågningar fästes också uppmärksamhet vid att bestämmelserna inte längre förutsätter prövning eller beslut i det enskilda fallet.

Ett centralt syfte med placering på en säkerhetsavdelning är att övervaka kontakterna för de fångar som placerats på avdelningen i syfte att hindra dem från att fortsätta med brottslig verksamhet. Enligt uppgifter som utskottet fått är det för att uppnå detta syfte nödvändigt att

kontakterna för fångar som placerats på en säkerhetsavdelning kan övervakas med en lägre tröskel än i fråga om andra fångar. Om ordet nödvändigt används i bestämmelsen blir tröskeln för övervakning klart högre än för närvarande och lika hög som på andra avdelningar.

Lagutskottet betonar att kravet på att placering på en säkerhetsavdelning ska vara nödvändigt är av betydelse vid bedömning av förutsättningarna för övervakning på en säkerhetsavdelning. Utskottet anser dock att de föreslagna bestämmelserna med anledning av grundlagsutskottets utlåtande bör preciseras så att övervakningen av kontakter på en säkerhetsavdelning grundar sig på prövning i det enskilda fallet. Utskottet föreslår därför att bestämmelserna om läsning av brev och avlyssning av telefonsamtal eller besök i fråga om fångar som placerats på en säkerhetsavdelning i lagförslag 1 och 2 preciseras på det sätt som beskrivs nedan i detaljmotiveringen.

*Placering av minderåriga fångar på barnskyddsanstalt*

I propositionen föreslås det att bestämmelserna om placering på en anstalt utanför fängelset preciseras. I fråga om minderåriga fångar förtydligas bestämmelserna i fängelselagen och barnskyddslagen (417/2007) så att möjligheten att placera en fånge som inte har fyllt 18 år på en barnskyddsanstalt beaktas bättre än för närvarande. Också lagutskottet har tidigare ansett det befogat att frågor som gäller minderåriga fångar samt förhållandet mellan verkställigheten av straff och barnskydd i fortsättningen utvärderas noggrant (LaUB 14/2025 rd, s. 3). Mot denna bakgrund anser utskottet att propositionens syfte att förtydliga bestämmelserna om placering i en anstalt utanför fängelset samt myndigheternas uppgiftsfördelning och ansvar i princip är motiverat.

Vid utskottets sakkunnigutfrågningar framfördes kritiska synpunkter på barnskyddsanstalters lämplighet som plats för avtjänande av straff. En del remissinstanser har till denna del inte stött förslagen i propositionen. I stället har det föreslagits att Brottspåföljdsmyndigheten bör utveckla öppna fängelser för minderåriga. Utskottets uppmärksamhet har fästs vid att placering i en barnskyddsanstalt av en fånge som dömts till ovillkorligt fängelse innan han eller hon fyllt 18 år kan medföra risker för andra barn som redan placerats i anstalten. Det har dessutom ansetts problematiskt att den minderåriga inte automatiskt kan meddelas begränsningar av rörelsefriheten på anstalten.

Enligt 4 kap. 1 § i fängelselagen är fängelserna slutna fängelser eller öppna anstalter. Begreppet öppen anstalt som används i den nuvarande lagen föreslås i propositionen ändras till öppet fängelse. I propositionens motivering bedöms olika skäl till att en barnskyddsanstalt har ansetts vara en bättre lösning än ett öppet fängelse för sådana minderåriga fångar som uppfyller förutsättningarna för placering i öppet fängelse (RP, s. 43—44 och 76—78). I öppna fängelser finns det inte färdigt personal som ger minderåriga fångar stöd och inte heller utbildningsmöjligheter. Vidare utgörs en utmaning av rätten för minderåriga fångar till skydd och till att hållas åtskilda från vuxna fångar samt av tillräckligheten av den övervakning som detta förutsätter. Med beaktande också av det ringa antalet minderåriga fångar kan placering av minderåriga i separata öppna fängelser leda till isoleringsliknande förhållanden.

Lagutskottet konstaterar att propositionen innehåller en heltäckande granskning av förutsättningarna för placering i en barnskyddsanstalt också med tanke på barnets bästa (RP, s. 42—44, 69—71 och 76—78). Till följd av de föreslagna lagändringarna förutsätter placering i en barnskyddsanstalt både barnskyddsmyndighetens beslut om placering i barnskyddsanstalten och Brottspåföljdsmyndighetens beslut om placering i en anstalt utanför fängelset. Placeringen kan göras om det är förenligt med en under 18-årig fånges bästa. Också intresset, välbefinnandet och tryggheten i fråga om de barn som redan finns på anstalten ska bedömas när placeringen övervägs.

Utifrån de uppgifter som utskottet fått konstaterar lagutskottet att Brottspåföljdsmyndighetens placeringsbeslut ska innehålla föreskrifter om vistelse på och avlägsnande från anstalten. Föreskrifterna bereds i samarbete med barnskyddsanstaltens personal och den behöriga tjänsteinnehavaren inom socialvården så att de motsvarar anstaltens regler och rutiner när det gäller rörelsefriheten. Ur fängelselagens synvinkel förutsätter placeringen redan i sig att det är tillräckligt sannolikt att fången inte olovligen avviker från anstalten. Dessutom bör det beaktas att det också är möjligt att lämna ett öppet fängelse för att exempelvis studera utanför anstalten.

Lagutskottet fäster uppmärksamhet vid att en fånge under 18 år redan med stöd av den gällande regleringen kan placeras i en enhet utanför fängelset, såsom en barnskyddsanstalt. Möjligheten att placera en minderårig fånge som uppfyller förutsättningarna för placering i ett öppet fängelse under öppnare förhållanden än i ett slutet fängelse är viktig med tanke på barnets bästa. Barnskyddsanstalterna har bättre förutsättningar än de slutna fängelserna att påverka barnets uppväxt och utveckling. Ett avgörande som gäller en placering handlar om en helhetsprövning i det enskilda fallet och det är skäl att betona intresset hos det barn som placeras. Placering av en fånge som inte fyllt 18 år får dock inte leda till att barnets bästa, välbefinnande och säkerhet försämras i fråga om de barn som redan finns i anstalten. Utifrån de uppgifter som utskottet fått betonar utskottet att de föreslagna bestämmelserna inte hindrar att en fånge som inte har fyllt 18 år placeras i ett öppet fängelse, om det inte är möjligt att placera fången i en barnskyddsanstalt. Mot denna bakgrund anser utskottet att propositionen på ett lämpligt sätt uppmärksammar frågorna kring placeringen av minderåriga fångar. Hur bestämmelserna om förhållandet mellan verkställigheten av straff och barnskyddet fungerar och vilka konsekvenser de har bör dock följas noggrant med särskild uppmärksamhet på tillgodoseendet av barnets rättigheter.

I fråga om ansvarsfördelningen och samarbetsskyldigheten mellan myndigheterna betonar lagutskottet propositionens utgångspunkt, enligt vilken Brottspåföljdsmyndigheten har uteslutande rätt till åtgärder enligt fängelselagen vid placeringar av en fånge under 18 år i en barnskyddsanstalt. På motsvarande sätt har endast barnskyddsmyndigheterna rätt till åtgärder enligt barnskyddslagen. Utskottet anser det viktigt att de myndigheter som deltar i verkställigheten av placeringen får tillräcklig utbildning och vägledning, som också behandlar olika praktiska frågor.

*Samordning*

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagstiftning om reformen av Brottspåföljdsmyndighetens organisation och utbildningssystemet inom brottspåföljdsbranschen (RP 25/2026 rd) innehåller flera ändringar i samma paragrafer som också föreslås bli ändrade i

den proposition som nu behandlas. Riksdagen godkände lagförslagen i RP 25/2026 rd den 9 september 2026 och de träder i kraft den 1 maj 2027. Enligt uppgifter till utskottet avses de nu föreslagna lagändringarna träda i kraft i början av juni 2027. Ändringarna måste beaktas i samband med behandlingen av den aktuella propositionen på det sätt som beskrivs nedan i detaljmotiveringen.

Riksdagen har dessutom behandlat regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagstiftning om reformering av ansvaret för ordnande och finansiering av ambulanstransporter och transporter som ingår i prehospital akutsjukvård och om ändring av klientavgifter inom social- och hälsovården (RP 66/2026 rd). I propositionen ändrades 5 § 8 punkten i lagen om klientavgifter inom social- och hälsovården genom en lag som träder i kraft den 1 januari 2028 (704/2026). Också i den nu aktuella propositionen föreslås det i lagförslag 7 att samma bestämmelse ändras. Dessutom föreslås det att en ny 8 a-punkt fogas till 5 §. Utskottet föreslår att bestämmelserna samordnas på det sätt som beskrivs nedan i detaljmotiveringen.

## DETALJMOTIVERING

### 1. Lagen om ändring av fängelselagen

**Ingressen.** Med hänvisning till det som sägs ovan i utskottets överväganden föreslår utskottet att *ingressen* till lagförslag 1 ändras av samordningsskäl.

***1 kap. Allmänna bestämmelser om verkställighet av fängelse***

**6 §. Allmänna principer för utövande av befogenheter. (Ny).** Enligt 3 mom. i paragrafen ska en tjänsteman vid Brottspåföljdsmyndigheten utföra sina tjänsteuppdrag utan att i större utsträckning ingripa i någons rättigheter och vålla större olägenhet än vad som är nödvändigt och försvarbart för att uppdraget ska kunna utföras. I propositionen föreslås inga ändringar i bestämmelsen. Med hänvisning till det som sägs ovan i utskottets överväganden föreslår utskottet att det till bestämmelsen fogas en exempelartad förteckning över omständigheter som styr prövningen i det enskilda fallet och som ska beaktas när övervakningsbefogenheter utövas. På grund av det som anförts ovan måste också lagförslagets *ingress* ändras.

***6 kap. Förflyttning från ett fängelse till ett annat***

**2 §. Förflyttning från öppet fängelse till slutet fängelse.** Med hänvisning till det som sägs ovan i utskottets överväganden föreslår utskottet att *3 mom.* ändras på finska av samordningsskäl.

***7 kap. Basvård och boende***

**7 §. Beslutanderätt.** Med hänvisning till det som sägs ovan i utskottets överväganden föreslår utskottet av samordningsskäl att *1* och *2 mom.* ändras så att det i bestämmelserna hänvisas till fängelsedirektören och den biträdande direktören.

*8 kap. Sysselsättning*

**14 §. Beslutanderätt.** Med hänvisning till det som sägs ovan i utskottets överväganden föreslår utskottet av samordningsskäl att *1* ändras så att det i bestämmelsen hänvisas till fängelsedirektören och den biträdande direktören.

*9 kap. Fångarnas egendom och inkomster*

**1 §. Innehav av egendom. (Ny).** I den gällande paragrafen föreskrivs det att fångarna i fängelset får inneha en skälig mängd personlig egendom. Dessutom föreskrivs det i paragrafen i vilka situationer innehav av ett föremål eller ämne kan förvägras. I enlighet med propositionen ska det inte vara möjligt att i ordningsstadgan meddela föreskrifter om innehav av egendom. Bestämmelserna om innehav av egendom grundar sig i fortsättningen på lag. Enligt uppgifter som utskottet fått följer det dock av bestämmelserna i 9 kap. i fängelselagen att fången endast har rätt att inneha sådana föremål och ämnen som tjänstemännen vid Brottspåföljdsmyndigheten har tillåtit fången att inneha. Utskottet anser det motiverat att denna utgångspunkt också framgår på författningsnivå och att regleringen förtydligas. Utskottet föreslår att *1 mom.* preciseras så att en fånge i fängelset får inneha en skälig mängd sådan personlig egendom som Brottspåföljdsmyndigheten har tillåtit fången att inneha. Med stöd av bestämmelsen kan disciplinstraff för innehav av otillåten egendom påföras direkt med stöd av lag.

**9 §. Beslutanderätt.** Med hänvisning till det som sägs ovan i utskottets överväganden föreslår utskottet av samordningsskäl att *2*, *3* och *4 mom.* ändras så att det i bestämmelserna hänvisas till fängelsedirektören och den biträdande direktören.

*12 kap. Brevväxling, telefonsamtal och elektronisk kommunikation*

**8 §. Brevväxling och telefonsamtal på säkerhetsavdelningar.** Paragrafens 1 mom. innehåller bestämmelser om övervakningen av brevväxlingen för en fånge som är placerad på en säkerhetsavdelning, medan 2 mom. innehåller bestämmelser om avlyssning och inspelning av samtal. Med hänvisning till det som sägs ovan i utskottets överväganden föreslår utskottet att paragrafen preciseras så att övervakningen på en säkerhetsavdelning kopplas till tröskeln ”är motiverat” och så att beslutet om övervakning får fattas för den tid placeringen på säkerhetsavdelningen varar, det vill säga för högst tre månader åt gången. Dessutom föreslår utskottet att det med anledning av dessa ändringar till paragrafen fogas en hänvisning till bestämmelserna om beslutanderätt vid avlyssning av telefonsamtal.

Till följd av de föreslagna ändringarna ska det finnas grunder för övervakningen i det enskilda fallet och ett beslut om övervakning ska fattas.

**11 §. Beslutanderätt.**

Med hänvisning till det som sägs ovan i utskottets överväganden föreslår utskottet av samordningsskäl att *4 mom.* ändras så att det i bestämmelsen hänvisas till fängelsedirektören och den biträdande direktören.

*13 kap. Besök och andra kontakter utom fängelset*

**2 §. Besöksrum och övervakning av besök.** I 3 mom. föreskrivs det om avlyssning och inspelning av samtal som förs av fångar som placerats på en säkerhetsavdelning. Utskottet hänvisar till detaljmotiven till 12 kap. 8 § ovan och föreslår att motsvarande ändring görs i *3 mom.* i den aktuella paragrafen.

*14 kap. Permission*

**11 §. Beslutanderätt.** Med hänvisning till det som sägs ovan i utskottets överväganden föreslår utskottet av samordningsskäl att *1* och *2 mom.* ändras så att det i bestämmelserna hänvisas till fängelsedirektören och den biträdande direktören.

*17 kap. Granskning av andra personer*

**8 §. Beslutanderätt.** Med hänvisning till det som sägs ovan i utskottets överväganden föreslår utskottet av samordningsskäl att *2* ändras så att det i bestämmelsen hänvisas till fängelsedirektören och den biträdande direktören.

*19 a kap. Undantag vid störningar i samhället*

**11 §. Beslutanderätt.** Med hänvisning till det som sägs ovan i utskottets överväganden föreslår utskottet av samordningsskäl att *1* och *2 mom.* ändras så att det i bestämmelserna hänvisas till fängelsedirektörerna, fängelsedirektören och den biträdande direktören.

**2. Lagen om ändring av häktningslagen**

**Ingressen.** Med hänvisning till det som sägs ovan i utskottets överväganden föreslår utskottet att *ingressen* till lagförslag 2 ändras av samordningsskäl.

*3 kap. Placering i fängelset, basvård och förflyttning*

**9 §. Beslutanderätt.** Med hänvisning till det som sägs ovan i utskottets överväganden föreslår utskottet av samordningsskäl att *1 mom.* ändras så att det i bestämmelsen hänvisas till fängelsedirektören och den biträdande direktören.

*5 kap. De häktades egendom och inkomster*

**1 §. Innehav av egendom. (Ny).** Utskottet hänvisar till detaljmotiven till 9 kap. 1 § i lagförslag 1 ovan och föreslår att motsvarande preciseringar görs i *1 mom.* i den aktuella paragrafen.

**8 §. Beslutanderätt.** Med hänvisning till det som sägs ovan i utskottets överväganden föreslår utskottet av samordningsskäl att *2*, *3* och *4 mom.* ändras så att det i bestämmelserna hänvisas till fängelsedirektören och den biträdande direktören.

***8 kap. Brevväxling, telefonsamtal och elektronisk kommunikation***

**8 §. Brevväxling och telefonsamtal på säkerhetsavdelningar.** Utskottet hänvisar till detaljmotiven till 12 kap. 8 § i lagförslag 1 ovan och föreslår att motsvarande preciseringar görs i *1 mom.* och *2 mom.* i den aktuella paragrafen.

**9 §. Beslutanderätt.** Med hänvisning till det som sägs ovan i utskottets överväganden föreslår utskottet av samordningsskäl att *3 mom.* ändras så att det i bestämmelsen hänvisas till fängelsedirektören och den biträdande direktören.

***9 kap. Besök och andra kontakter utom fängelset***

**1 §. Besök.** Utskottet hänvisar till detaljmotiven till 12 kap. 8 § i lagförslag 1 ovan och föreslår att motsvarande preciseringar görs i *3 mom.* i den aktuella paragrafen.

***12 kap. Granskning av andra personer***

**8 §. Beslutanderätt.** Med hänvisning till det som sägs ovan i utskottets överväganden föreslår utskottet av samordningsskäl att *2 mom.* ändras så att det i bestämmelsen hänvisas till fängelsedirektören och den biträdande direktören.

***14 a kap. Undantag vid störningar i samhället***

**9 §. Beslutanderätt.** Med hänvisning till det som sägs ovan i utskottets överväganden föreslår utskottet av samordningsskäl att *1* och *2 mom.* ändras så att det i bestämmelserna hänvisas till fängelsedirektörerna, direktören och den biträdande direktören.

**3. Lagen om ändring av lagen om verkställighet av samhällspåföljder**

**30 §. Beslutanderätt.** Med hänvisning till det som sägs ovan i utskottets överväganden föreslår utskottet av samordningsskäl att *2 mom.* ändras så att det i bestämmelsen hänvisas till direktören för byrån för samhällspåföljder. Dessutom föreslår utskottet som en teknisk korrigering att numreringen av punkterna i momentet ändras. På grund av detta måste också lagförslagets *ingress* ändras.

**4. Lagen om ändring av lagen om övervakad frihet på prov**

**32 §. Beslutanderätt.** Med hänvisning till det som sägs ovan i utskottets överväganden föreslår utskottet av samordningsskäl att *4 mom.* ändras så att det i bestämmelsen hänvisas till fängelsedirektören, direktören för byrån för samhällspåföljder och överväktaren. På grund av detta måste också lagförslagets *ingress* ändras.

**5. Lagen om ändring av lagen om verkställighet av kombinationsstraff**

**29 §. Beslutanderätt.** Med hänvisning till det som sägs ovan i utskottets överväganden föreslår utskottet av samordningsskäl att *1* och *6 mom.* ändras så att det i bestämmelserna hänvisas till

Brottspåföljdsmyndighetens enhet för klientbedömning och fängelsedirektören. På grund av detta måste också lagförslagets *ingress* ändras.

## 7. Lagen om ändring av 5 § i lagen om klientavgifter inom social- och hälsovården

**5 §. Avgiftsfria hälsovårdstjänster.** I propositionen föreslås det att det till paragrafen fogas en ny 8 a-punkt, där det hänvisas till sådan transport av en patient som avses i 31 b § i mentalvårdslagen (1116/1990). Med anledning av detta föreslås i propositionen också en teknisk ändring i 8 punkten. Med hänvisning till det som sägs ovan i utskottets överväganden föreslår lagutskottet av samordningsskäl att den föreslagna 8 a-punkten ändras till en ny 7 a-punkt. 8 punkten behöver inte ändras till följd av den föreslagna ändringen. På grund av det som anförts ovan måste också lagförslagets *ingress* ändras.

## 8. Lagen om ändring av barnskyddslagen

**40 §. Skyldighet att omhänderta barn och ordna barnets vård utom hemmet.** Till paragrafen föreslås fogas ett nytt 3 mom., enligt vilket en fånge som inte fyllt 18 år under de förutsättningar som anges i 1 och 2 mom. kan placeras i en barnskyddsanstalt. Enligt uppgifter som utskottet fått ska hänvisningen till 40 § 2 mom. 1 punkten i barnskyddslagen strykas ur det föreslagna 3 mom., eftersom det i fråga om fångar under 18 år inte är motiverat att som grund för omhändertagande och placering i vård utom hemmet bedöma om stödåtgärder inom öppenvården enligt 7 kap. i barnskyddslagen, som avses i 1 punkten, är primära. Enligt uppgift är stödåtgärder inom öppenvården inte ens i praktiken möjliga i en fängelsemiljö. Med hänvisning till det som konstateras ovan föreslår utskottet att ordalydelsen i *3 mom.* ändras och hänvisningen stryks.

## FÖRSLAG TILL BESLUT

Lagutskottets förslag till beslut:

*Riksdagen godkänner lagförslag 6 i proposition RP 120/2026 rd utan ändringar.*

*Riksdagen godkänner lagförslag 1—5 och 7—8 i proposition RP 120/2026 rd med ändringar.* ***(Utskottets ändringsförslag)***

*Lagförslag*

**1.**

# Lag

## om ändring av fängelselagen

I enlighet med riksdagens beslut

*upphävs* i fängelselagen (767/2005) 2 kap. 1 § 4 mom., 3 kap. 9 §, 6 kap. 7 §, 8 kap. 9 § 2 mom. och 10 § 2 mom., 20 kap. 9 § och 22 kap. 1 §,av dem 2 kap. 1 § 4 mom. sådant det lyder i lag 115/2026, 3 kap. 9 § och 6 kap. 7 § sådana de lyder i lag 222/2022 samt 20 kap. 9 § sådana de lyder i lag 393/2015,

*ändras* 1 kap. 6 § 3 mom., 9 § 2 mom. och 10 §, 2 kap. 2 a § 2 mom. och 12 §, 3 kap. 7 § 1 mom., 4 kap. 1 och 9 §, 11 § 3 mom. och 12 §, 5 kap. 4 och 8 §, 6 kap. 1 och 2 § samt 3 § 1 mom., 7 kap. 2 § 1 och 4 mom., 6 §, 7 § 1 och 2 mom. samt 8 § 2 mom., 8 kap. 11 § 1 mom., 14 § 1 mom. och 15 §, 9 kap. 1 § 1 mom, 2 § 1 mom., 3, 3 a och 4 §, 5 § 1 mom. samt 6, 6 a, 9 och 10 §, 10 kap. 2 §, 11 kap. 2 § 3 och 4 mom., 3 § 2 mom. 1 punkten, 3 § 3 mom., 4 § 3 mom. och 8 § 1 mom., 12 kap. 1, 2, 2 a, 4 och 5 §, 6 § 2 och 3 mom., 7 § 1 mom., 8 och 9 b §, 11 § 4 mom. samt 12 §, 13 kap. 2 § 3 mom., 3 § 2 mom., 6 § 2 mom., 8 §, 9 § 2 mom., 10 § 1 mom. samt 12 och 19 §, 14 kap., 15 kap. 1 §, 3 § 1 mom., 10 § 3 mom. och 11 § 1 mom., 16 kap. 1 § 1 mom., 1 a § 1 mom., 2 §, 2 a § 1 mom., rubriken för 4 §, 4 § 1 mom. samt 5, 6, 6 a och 7 §, 17 kap. 2 § 1 mom., 3 § 1 mom., 6 § 1 mom. och 8 § 2 mom., 18 kap. 4 § 1 mom., 6 § 1 mom. 1 punkten och 9 §, 19 kap. 5 § 1 mom. 3 punkten, 20 kap. 1 § 1 mom. 5, 8 och 9 punkten samt 2 § ~~1 mom.~~ 7 och 10 punkten och 21 kap. 3 §,

av dem 1 kap. 6 § 3 mom. sådant det lyder i lag 735/2011, 1 kap. 9 § 2 mom., 7 kap. 7 § 1 och 2 mom, 8 kap. 14 § 1 mom., 9 kap. 9 § och 12 kap. 11 § 4 mom. samt 17 kap. 6 § 1 mom. och 8 § 2 mom. sådana de lyder i lag 878/2026,~~6 kap. 1 §, 11 kap. 2 § 3 och 4 mom. samt 8 § 1 mom., 11 kap. 2 § 3 och 4 mom. samt 8 § 1 mom., 12 kap. 7 § 1 mom. 13 kap. 2 § 3 mom. samt 18 kap. 6 § 1 mom. 1 punkten sådana de lyder i lag 115/2026,~~ 1 kap. 10 §, 4 kap. 11 § 3 mom. och 12 §, ~~7 kap. 7 § 1 och 2 mom.,~~ 8 kap. ~~14 § 1 mom. och~~ 15 §~~, 12 kap. 11 § 4 mom., 17 kap. 8 § 2 mom.~~ och 21 kap. 3 § sådana de lyder i lag 222/2022, 2 kap. 2 a § 2 mom., 9 kap. 3 och 3 a § samt 16 kap. 1 a § 1 mom. och 20 kap. 2 § ~~1 mom.~~ 7 punkten sådana de lyder i lag 290/2021, 2 kap. 12 § sådan den lyder i lagarna 33/2015, 222/2022 och 115/2026, 4 kap. 1 § sådan den lyder delvis ändrad i lag 328/2011, 4 kap. 9 § sådan den lyder delvis ändrad i lag 115/2026, 5 kap. 4 §, 15 kap. 10 § 3 mom. och 11 § 1 mom., 16 kap. 7 § och 20 kap. 1 § 1 mom. 8 punkten sådana de lyder i lag 1302/2021, 6 kap. 1 §, 11 kap. 2 § 3 och 4 mom. samt 8 § 1 mom., 12 kap. 7 § 1 mom., 13 kap. 2 § 3 mom. och 18 kap. 6 § 1 mom. 1 punkten sådana de lyder i lag 115/2026, 6 kap. 2 § sådan den lyder i lagarna 1302/2021 och 878/2026~~222/2022~~, 6 kap. 3 § 1 mom., 7 kap. 2 § 1 och 4 mom., 9 kap. 1 § 1 mom. och 2 § 1 mom., 11 kap. 4 § 3 mom., 12 kap. 9 b §, 13 kap. 3 § 2 mom., 6 § 2 mom., 8 §, 9 § 2 mom., 10 § 1 mom. och 12 §, rubriken för 16 kap. 4 § samt 4 § 1 mom. och 6 a §, 18 kap. 4 § 1 mom., 19 kap. 5 § 1 mom. 3 punkten och 20 kap. 2 §~~1 mom.~~ 10 punkten sådana de lyder i lag 393/

2015, 7 kap. 8 § 2 mom. och 15 kap. 1 § sådana de lyder i lag 141/2023, 9 kap. 5 § 1 mom. samt 6 och 6 a § samt 20 kap. 1 § 1 mom. 9 punkten sådana de lyder i lag 383/2017, ~~9 kap. 9 § sådan den lyder delvis ändrad i lagarna 393/2015 och 222/2022,~~ 9 kap. 10 § sådan den lyder i lagarna 383/2017 och 222/2022, 10 kap. 2 § sådan den lyder delvis ändrad i lag 1640/2015, 12 kap. 1 § sådan den lyder i lagarna 393/2015 och 1640/2015, 12 kap. 2 och 2 a § sådana de lyder i lagarna 393/2015 och 290/2021, 12 kap. 4 § sådan den lyder delvis ändrad i lagarna 724/2011 och 393/2015, 12 kap. 5 § och 16 kap. 6 § sådana de lyder delvis ändrade i lag 290/2021, 12 kap. 8 § sådan den lyder i lagarna 393/2015 och 115/2026, 12 kap. 12 § och 13 kap. 19 § sådana de lyder i lagarna 393/2015 och 222/2022, 15 kap. 3 § sådan den lyder i lagarna 735/2011 och 393/2015, 16 kap. 2 a § 1 mom. sådant det lyder i lag 507/2019, 18 kap. 9 § sådan den lyder i lagarna 393/2015, 1302/2021 och 222/2022 samt 20 kap., 1 § 1 mom. 5 punkten sådan den lyder i lag 306/2023, samt

*fogas* till 5 kap. nya 4 a och 10 §, till 7 kap. en ny 1 a §, till 8 kap. 3 § ett nytt 4 mom., till 8 kap. nya 10 a–10 c §, till 11 kap. 2 §, sådan den lyder i lag 115/2026, ett nytt 5 mom., till 18 kap. 2 §, sådan den lyder i lag 115/2026, ett nytt 4 mom., till lagen ett nytt 19 a kap., till 20 kap. 1 § 1 mom., sådant det lyder i lagarna 393/2015, 383/2017, 819/2019, 1302/2021 och 306/2023, en ny 15 a-punkt, till 20 kap. 2 §, sådan den lyder i lagarna 393/2015, 290/2021, 1302/2021 och 306/2023, en ny 11 punkt samt till 21 kap. 1 § ett nytt 4 mom. som följer:

1 kap.

**Allmänna bestämmelser om verkställighet av fängelse**

6 § (Ny)

*Allmänna principer för utövande av befogenheter*

— — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — —

En tjänsteman vid Brottspåföljdsmyndigheten ska utföra sina tjänsteuppdrag utan att i större utsträckning ingripa i någons rättigheter och vålla större olägenhet än vad som är nödvändigt och försvarbart för att uppdraget ska kunna utföras. När befogenheter i enlighet med denna lag utövas ska fångens uppförande under strafftiden, fångens kriminella bakgrund, observationer vid granskningsverksamhet i fängelset och andra motsvarande omständigheter i det enskilda fallet beaktas.

— — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — —

9 §

*Behörighet utom tjänstetid*

— — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — —

En verkställighetsansvarigs beslutanderätt när det gäller beslut om strafftiden eller efterlysning får, om saken inte tål uppskov, utövas av den jourhavande tjänstemannen vid Brottspåföljdsmyndigheten. Rätten för direktören för ansvarsområdet för operativ verksamhet att

fatta beslut om evakuering av fångar får, om inte saken tål uppskov, utövas av den jourhavande tjänstemannen vid Brottspåföljdsmyndigheten.

— — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — —

10 §

*Ärenden som ska avgöras av direktören för Brottspåföljdsmyndighetens ansvarsområde för operativ verksamhet*

Trots bestämmelserna i denna lag kan direktören för Brottspåföljdsmyndighetens ansvarsområde för operativ verksamhet i enskilda fall överta avgörandet av ett ärende som omfattas av beslutanderätten för en tjänsteman vid Brottspåföljdsmyndigheten och som gäller en fånges placering, förflyttning, deltagande i sysselsättning utanför fängelset, placering i anstalt utanför fängelset eller permission, om det finns anledning att misstänka att fången deltar i en organiserad kriminell sammanslutnings verksamhet eller under fängelsetiden fortsätter med brottslig verksamhet eller äventyrar säkerheten, eller om det är motiverat för att garantera fångens säkerhet.

2 kap.

**Inledande av verkställighet**

2 a §

*Efterlysning*

— — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — —

Brottspåföljdsmyndigheten får efterlysa en fånge för att fortsätta verkställigheten om fången

1) rymmer eller utan tillstånd avlägsnar sig från fängelset, den förläggningsplats som avses i 8 kap. 10 a §. eller den vårdplats som avses i 10 kap. 2–4 §,

2) har befunnit sig utanför fängelset med stöd av ett tillstånd som beviljats enligt 8 kap. 6 § eller 9 § 1 eller 3 mom. eller 14 kap. och inte återvänder vid den tidpunkt som anges i tillståndsbestämmelserna eller i övrigt bryter mot tillståndsbestämmelserna.

12 §

*Närmare bestämmelser*

Närmare bestämmelser om inledande av fängelsestraff och om uppskov med verkställigheten, om verkställighet av en dom utan laga kraft, om hörande och efterlysning av den dömde samt om betalning av böter i fängelse utfärdas genom förordning av statsrådet.

3 kap.

**Beräkning av strafftid**

7 §

*Inräkning i strafftiden*

Om en fånge rymmer eller utan tillstånd avlägsnar sig från ett fängelse, den förläggningsplats som avses i 8 kap. 10 a § eller den vårdplats som avses i 10 kap. 2–4 §, ska tiden från och med början av det dygn då fången rymde eller avlägsnade sig utan tillstånd till slutet av det dygn då fången återvände till fängelset eller greps för återförpassning till fängelset inte inräknas i strafftiden.

— — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — —

4 kap.

**Ankomst till ett fängelse och placering i fängelset**

1 §

*Fängelser*

Fängelserna är slutna fängelser eller öppna fängelser. I ett slutet fängelse kan det finnas en öppen fängelseavdelning som är fristående från det övriga fängelset och på vilken bestämmelserna om öppna fängelser tillämpas. Fängelserna kan vara olika med hänsyn till övervakningen.

Fångarnas rätt att vistas och röra sig på fängelseområdet kan begränsas. Fångar i öppna fängelser kan vistas och röra sig på fängelseområdet utan omedelbar övervakning. I öppna fängelser kan fångarna övervakas med tekniska anordningar som installeras i fängelselokalerna, ges till fången eller fästs på fången vid handleden, vristen eller midjan eller med en kombination av sådana anordningar.

Brottspåföljdsmyndigheten godkänner fängelselokalerna innan de tas i bruk eller när lokalerna eller deras användningsändamål ändras på ett väsentligt sätt. Lokalerna ska vara lämpade för verkställigheten av fängelsestraff på det sätt som föreskrivs i denna lag.

9 §

*Placering i öppet fängelse*

En dömd kan från frihet placeras direkt i ett öppet fängelse om denne tillsammans eller separat ska avtjäna ett förvandlingsstraff för böter eller ett fängelsestraff på högst två år. Den dömde kan åläggas att anmäla sig i ett slutet fängelse innan denne förpassas till öppet fängelse. Ett villkor för placering i öppet fängelse är att fången förbinder sig till drogfrihet och till att genomgå sådan

kontroll av drogfrihet som avses i 16 kap. 7 § samt till sådan övervakning med tekniska anordningar som avses i 1 § 2 mom. i detta kapitel.

Den dömde ska dock placeras i ett slutet fängelse, om det finns grundad anledning att misstänka att den dömde

1) inte lämpar sig för den sysselsättning som ordnas eller godkänns av det öppna fängelset,
2) inte kommer att iaktta ordningen i det öppna fängelset,
3) fortsätter sin brottsliga verksamhet,
4) äventyrar en annan fånges eller någon annans säkerhet,
5) utan tillstånd avlägsnar sig från det öppna fängelset, eller
6) inte kommer att iaktta drogfrihet eller samtycka till kontroll av drogfrihet.

Den dömde ska placeras i ett slutet fängelse också när det inte finns utrymme i öppna fängelser eller på fångens egen begäran.

11 §

*Beslutanderätt*

— — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — —

Direktören för Brottspåföljdsmyndighetens ansvarsområde för operativ verksamhet beslutar om godkännande av fängelselokaler.

12 §

*Närmare bestämmelser och föreskrifter*

Närmare bestämmelser om verkställighetshandlingarna, förpassning av dömda till fängelse, antecknande av ankomstgranskning samt innehållet i och utarbetandet av planer för strafftiden utfärdas genom förordning av statsrådet.

Genom förordning av justitieministeriet utfärdas närmare bestämmelser om

1) fängelser som används som slutna fängelser och öppna fängelser,
2) öppna fängelseavdelningar i slutna fängelser,
3) fängelseområden.

Brottspåföljdsmyndigheten meddelar närmare föreskrifter om förfarandet vid ankomstgranskning och om öppna fängelser där fångar övervakas tekniskt med de anordningar som avses i 1 § 2 mom.

5 kap.

**Placering i fängelset**

4 §

*Kontraktsavdelning*

I ett slutet fängelse kan det finnas en eller flera avdelningar där det ordnas sådan sysselsättning för fångarna som främjar drogfrihet (*kontraktsavdelning*).

En fånge kan placeras på en kontraktsavdelning, om placeringen är motiverad med beaktande av de omständigheter som avses i 1 § 2 mom. och om fången förbinder sig till drogfrihet och att genomgå sådan kontroll av drogfrihet som avses i 16 kap. 7 §.

Placeringen på en kontraktsavdelning ska återkallas, om det inte längre finns i 2 mom. avsedda förutsättningar för placeringen.

4 a §

*Avdelning med intensifierad övervakning*

I ett fängelse kan det finnas en eller flera avdelningar åtskilda från andra avdelningar, där fångarna bor för att intensifiera övervakningen (*avdelning med intensifierad övervakning*).

Bestämmelser om begränsning av rättigheterna för fångar som placerats på en avdelning med intensifierad övervakning finns i 8 kap. 3 § 4 mom., 11 kap. 2 § 2 mom., 3 § 2 mom. och 4 § 2 mom.

En fånge kan placeras på en avdelning med intensifierad övervakning, om placeringen är motiverad med beaktande av de omständigheter som avses i 1 § 2 mom. och om det är motiverat för att förhindra att fången fortsätter med brottslig verksamhet eller på något annat sätt äventyrar ordningen och säkerheten i fängelset eller en annan fånges eller någon annans säkerhet i fängelset.

Förutsättningarna för placering på en avdelning med intensifierad övervakning granskas regelbundet i samband med uppföljningen av planen för strafftiden. Placeringen ska återkallas om det inte längre finns sådana förutsättningar för den som avses i 3 mom. En fånges ansökan om återtagande av placering behöver inte behandlas på nytt förrän fyra månader har förflutit från föregående beslut, om inte förutsättningarna för placering på avdelningen har förändrats väsentligt.

8 §

*Dagordningen på en avdelning*

Avdelningarna i ett fängelse ska ha en dagordning.

Dagordningen på en avdelning innehåller mer detaljerade föreskrifter än denna lag och de bestämmelser och föreskrifter som utfärdats med stöd av den om

1) de tider när cellerna är öppna,

2) tidpunkterna för sysselsättning och fritidsverksamhet,

3) tidpunkterna för måltider,
4) tidpunkterna för vistelse utomhus,
5) andra än 1–4 punkten avsedda tidpunkter som hänför sig till avdelningens dagliga verksamhet.

10 §

*Närmare bestämmelser*

Närmare bestämmelser om de fängelser som är avsedda för placering av män, kvinnor och minderåriga fångar utfärdas genom förordning av justitieministeriet.

6 kap.

**Förflyttning från ett fängelse till ett annat**

1 §

*Förflyttning från slutet fängelse till öppet fängelse*

En fånge kan oberoende av straffets längd förflyttas från ett slutet fängelse till ett öppet fängelse för att avtjäna den återstående delen av straffet, om
1) förflyttningen till ett öppet fängelse främjar genomförandet av planen för strafftiden,
2) den sysselsättning som ordnas i det öppna fängelset eller någon annan sysselsättning som det öppna fängelset godkänner är lämplig för fången,
3) det kan anses sannolikt att fången iakttar ordningen i det öppna fängelset, inte fortsätter med brottslig verksamhet, inte äventyrar en annan fånges eller någon annans säkerhet och inte utan tillstånd avlägsnar sig från det öppna fängelset,
4) fången förbinder sig att avstå från berusningsmedel och sådana dopningsmedel som avses i 44 kap. 16 § i strafflagen samt förbinder sig att genomgå den kontroll av drogfrihet som avses i 16 kap. 7 § i denna lag, och
5) fången förbinder sig till sådan övervakning med tekniska anordningar som avses i 4 kap. 1 § 2 mom.
Vid förflyttning av en fånge från ett slutet fängelse till ett öppet fängelse iakttas 4 kap. 8 §.

2 §

*Förflyttning från öppet fängelse till slutet fängelse*

En fånge kan förflyttas från ett öppet fängelse till ett slutet fängelse, om
1) fången gör sig skyldig eller misstänks ha gjort sig skyldig till ett brott som enligt 2 kap. 13 § i strafflagen inte får behandlas vid disciplinärt förfarande eller fången gör sig skyldig eller misstänks ha gjort sig skyldig till en ordningsförseelse som avses i 15 kap. 3 § i denna lag,
2) fången vägrar att delta i sysselsättning enligt planen för strafftiden, eller den sysselsättning som ordnas eller godkänns av det öppna fängelset i övrigt inte är lämplig för fången,

3) fången vägrar att genomgå den kontroll av drogfrihet som avses i 16 kap. 7 § eller lämnar ett positivt prov vid kontrollen av drogfrihet när denne anländer till ett öppet fängelse med stöd av en sådan placering som avses i 4 kap. 9 § eller återvänder till ett öppet fängelse i situationer som avses i 8 kap. 6 § eller 9 § 1 eller 3 mom. eller 14 kap.,

4) fången häktas på grund av något annat brott eller konstateras ha före ankomsten till det öppna fängelset gjort sig skyldig till ett brott som medför att de villkor som avses i 1 § 3 punkten inte längre uppfylls,

5) förflyttningen är motiverad för att trygga fångens eller någon annans säkerhet eller för att förhindra brottslig verksamhet,

6) ett nytt fängelsestraff eller förvandlingsstraff för böter ska verkställas och de villkor som avses i 1 § därför inte längre uppfylls, eller

7) fången begär detta själv.

En fånge kan omedelbart förflyttas till ett slutet fängelse för den tid som inledandet av förundersökning av det brott eller utredningen av den ordningsförseelse som avses i 1 mom. 1 punkten, undersökning eller säkerställande av resultatet av ett prov från den drogkontroll som avses i 1 mom. 3 punkten eller uppföljning av en berusad fånges hälsotillstånd kräver. En fånge kan också förflyttas till ett slutet fängelse för att de förutsättningar som avses i 1 mom. 6 punkten ska kunna utredas eller för att avtjäna ett sådant straff i enrum som avses i 15 kap. 4 § 1 mom. 3 punkten.

En fånge som utan giltigt skäl underlåter att anlända till ett öppet fängelse inom utsatt tid ska förpassas till ett fängelse som enheten för klientbedömning anvisat.

3 §

*Förflyttning till ett annat fängelse*

En fånge kan förflyttas från ett slutet fängelse till ett annat slutet fängelse eller från ett öppet fängelse till ett annat öppet fängelse, om det främjar genomförandet av planen för strafftiden eller annars är motiverat och det kan antas att fången anpassar sig till förhållandena i det andra fängelset. Fången kan förflyttas utan eget samtycke.

— — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — —

7 kap.

**Basvård och boende**

1 a §

*Tvättmöjlighet*

En fånge har rätt att tvätta sig minst en gång om dagen. Tvättmöjligheten kan avbrytas eller förvägras, om det är nödvändigt för att förhindra ett brott, upprätthålla ordningen och säkerheten i fängelset eller trygga fångens eller någon annans säkerhet.

2 §

*Klädsel*

I öppna fängelser ska fångarna använda sina egna kläder.

— — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — —

En fånge ska i arbetsverksamhet enligt 8 kap. använda den klädsel som arbetarskyddet förutsätter. Sådan klädsel ska ställas till fångens förfogande.

— — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — —

6 §

*Vistelse utomhus*

En fånge ska ges möjlighet att dagligen vistas utomhus minst en timme. Vistelsen utomhus kan avbrytas eller förvägras, om det är nödvändigt för att förhindra ett brott, upprätthålla ordningen och säkerheten i fängelset eller trygga fångens eller någon annans säkerhet.

7 §

*Beslutanderätt*

Fängelsedirektören eller en biträdande direktör eller, om saken inte tål uppskov, en tjänsteman som utför styrnings- eller övervakningsuppgifter beslutar om att avbryta eller förvägra en fånge tvättmöjligheter eller vistelse utomhus.

En biträdande direktör eller en tjänsteman i chefsuppgifter inom styrning eller övervakning beslutar om att förvägra överlämnande av egna kläder till en fånges förfogande enligt 2 § 3 mom. En biträdande direktör beslutar om den sysselsättning där fången ska använda sådan klädsel som avses i 2 § 4 mom. En tjänsteman som utför styrnings- eller övervakningsuppgifter får överlämna sådana egna kläder till en fånges förfogande som det är tillåtet att inneha i fängelset.

— — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — —

8 §

*Närmare bestämmelser och föreskrifter*

— — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — —

Närmare föreskrifter om mathållning och basvård, anordnande av egen mathållning, boende och om överlämnande och förvaring av tobaksprodukter, röktillbehör och tändredskap samt om fängelser och avdelningar i fängelser där användningen av egna kläder är begränsad meddelas av Brottspåföljdsmyndigheten.

8 kap.

**Sysselsättning**

3 §

*Ordnande av sysselsättning*

— — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — —

Fångar som placerats på en avdelning med intensifierad övervakning ska ges tillfälle att uppfylla sysselsättningsplikten i aktiviteter som lämpar sig för avdelningen med intensifierad övervakning. En fånge kan dock delta i sysselsättning utanför avdelningen, om det främjar målsättningarna för fångens plan för strafftiden och inte äventyrar ordningen och säkerheten i fängelset eller en annan fånges eller någon annans säkerhet.

10 a §

*Placering i anstalt utanför fängelset*

En fånge kan placeras i en anstalt utanför fängelset eller i motsvarande enhet där denne deltar i verksamhet som främjar drogfrihet eller i någon annan verksamhet som förbättrar fångens möjligheter att klara sig i frihet. Placeringen förutsätter att

1) sysselsättningen i anstalten utanför fängelset främjar genomförandet av fångens plan för strafftiden,

2) den sysselsättning som ordnas i anstalten utanför fängelset lämpar sig för fången,

3) det kan anses sannolikt att fången iakttar de föreskrifter som fogats till beslutet om placering,

4) fången förbinder sig till drogfrihet och sådan kontroll av drogfrihet som avses i 16 kap. 7 §, sådan övervakning med tekniska anordningar som avses i 3 mom. i denna paragraf samt andra föreskrifter som fogats till placeringsbeslutet.

En fånge som placerats i en anstalt utanför fängelset är skyldig att

1) delta i den sysselsättning som ordnas i anstalten, iaktta ordningen i anstalten och stanna i anstalten på det sätt som anges i placeringsbeslutet,

2) stå i kontakt med Brottpåföljdsmyndigheten på det sätt som anges i placeringsbeslutet,

3) hantera de tekniska övervakningsanordningarna omsorgsfullt och följa anvisningarna om hur de ska användas,

En fånge som har placerats i en anstalt utanför fängelset kan övervakas med tekniska anordningar som ges till fången eller fästs på fången vid handleden, vristen eller midjan eller med en kombination av sådana anordningar på det sätt anges i placeringsbeslutet.

Utöver vad som föreskrivs i placeringsbeslutet om en fånges rätt att röra sig, kan fången med stöd av 14 kap. beviljas permission från en anstalt utanför fängelset. När en fånge som inte fyllt 18 år och som placerats på en barnskyddsanstalt avlägsnar sig från barnskyddsanstalten iakttas dock barnskyddslagen.

10 b §

*Förfarande och samarbete vid placering i en anstalt utanför fängelset*

Beredningen av en placering i en anstalt utanför fängelset ska ske i samarbete med fången, myndigheterna samt privata sammanslutningar och enskilda.

En fånge som inte fyllt 18 år kan under de förutsättningar som anges i 10 a § placeras i en barnskyddsanstalt. Placeringen förutsätter dessutom att barnskyddsmyndigheten med stöd av 40 § i barnskyddslagen fattar beslut om placering av barnet i en barnskyddsanstalt.

Anstalten utanför fängelset och fängelset ska under placeringen underrätta varandra om uppgifter som behövs för verkställigheten av straffet och placeringen.

10 c §

*Kostnader för en placering i en anstalt utanför fängelset*

Kostnaderna för en placering i en anstalt utanför fängelset betalas med statsmedel.

11 §

*Återkallande av tillstånd eller placering*

Om de villkor för tillstånd som avses i 6 eller 9 § eller de villkor för placering som avses i 10 a § inte längre uppfylls efter att beslutet fattats, kan tillståndet återkallas. Om en fånge inte iakttar de villkor som anges i 10 § 3 mom. eller 10 a §, kan fången påföras disciplinstraff enligt 15 kap. 4 § 1 mom. Om disciplinstraff inte anses vara en tillräcklig eller ändamålsenlig påföljd, kan tillståndet även återkallas. När disciplinstraff räknas in i strafftiden ska bestämmelserna i 3 kap. 7 § iakttas. Vid förflyttning av fångar som intagits i öppna fängelser ska dessutom bestämmelserna i 6 kap. 2 § iakttas.

— — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — —

14 §

*Beslutanderätt*

Fängelsedirektören beslutar om placering i en anstalt utanför fängelset enligt 10 a § samt om återkallande av placeringen. Fängelsedirektören, en i brottspåföljdscentralens arbetsordning förordnad biträdande direktör eller en tjänsteman i chefsuppgifter inom styrning eller övervakning beslutar om placering enligt 4 §, deltagande i sysselsättning utanför fängelset enligt 6 och 9 § och om återkallande av sådant deltagande samt om tillstånd till eget arbete enligt 7 §.

— — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — —

15 §

*Närmare bestämmelser*

Genom förordning av statsrådet utfärdas närmare bestämmelser om
1) placering av fångar i sysselsättning,
2) fångarnas arbets- och sysselsättningstid,
3) föreskrifter som ska fogas till tillstånd som avses 1 6 och 9 § eller placeringar som avses i 10 a §.

9 kap.

**Fångarnas egendom och inkomster**

1 § (Ny)

*Innehav av egendom*

Fångarna får i fängelset inneha en skälig mängd sådan personlig egendom som Brottspåföljdsmyndigheten har tillåtit fången att inneha. Innehav av ett föremål eller ämne kan förvägras om
1) föremålet eller ämnet äventyrar någons säkerhet,
2) föremålet eller ämnet särskilt lämpar sig för skadegörelse på egendom,
3) innehavet av föremålet eller ämnet med hänsyn till förhållandena i fängelset eller på fängelseavdelningen och graden av övervakning medför särskild olägenhet för den allmänna ordningen i fängelset,
4) föremålet eller ämnet inte kan granskas utan oskäligt besvär eller utan att det skadas,
5) föremålet eller ämnet används eller det finns grundad anledning att misstänka att det kommer att användas som hjälpmedel vid brott,
6) fängelset har ställt motsvarande föremål till fångars förfogande.

— — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — —

2 §

*Egendomsförteckning*

En egendomsförteckning ska göras upp över fångarnas egendom som tagits emot i slutna fängelser. I förteckningen upptecknas inte egendom av ringa värde, om inte fången särskilt begär det. I öppna fängelser ska en förteckning göras upp endast över den egendom som tagits för förvaring i det öppna fängelset och över den särskilt värdefulla egendom som på fångens begäran överlämnats till dennes förfogande. Fången ska underteckna egendomsförteckningen. Om fången inte undertecknar förteckningen, ska två tjänstemän vid Brottspåföljdsmyndigheten intyga riktigheten av förteckningen.

— — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — —

3 §

*Användning av pengar och andra betalningsmedel i fängelset*

I ett slutet fängelse har en fånge rätt att använda sitt personliga betalkort. Det är förbjudet att använda andra betalningsmedel eller kontanter. Pengar och andra betalningsmedel som innehas av en fånge ska tas för förvaring i fängelset, sättas in på det betalningsmedel som avses i 3 mom. eller på fångens bekostnad sättas in på dennes bankkonto.

I ett öppet fängelse har en fånge rätt att inneha och använda kontanter och andra personliga betalningsmedel. Pengar och andra betalningsmedel som innehas av en fånge kan på fångens begäran tas för förvaring i fängelset, sättas in på det betalningsmedel som avses i 3 mom. eller på fångens bekostnad sättas in på dennes bankkonto.

I stället för ett i 1 och 2 mom. avsett betalningsmedel kan ett av Brottspåföljdsmyndigheten godkänt betalningsmedel ställas till fångens förfogande, om detta är motiverat för att ordna betalningsrörelsen för fången. Fången ska då ges tillfälle att överföra pengar från betalningsmedlet till ett annat bankkonto, om det inte är nödvändigt att förvägra överföringen för att förhindra brott, upprätthålla ordningen och säkerheten i fängelset eller trygga fångens eller någon annans säkerhet.

Om ett i 1–3 mom. avsett betalningsmedel inte kan ställas till fångens förfogande av en orsak som anges någon annanstans i lag, ska det ordnas någon annan möjlighet för fången att använda pengar. Fången ska då ges tillfälle att överföra pengar till ett annat bankkonto, om det inte är nödvändigt att förvägra överföringen för att förhindra brott, upprätthålla ordningen och säkerheten i fängelset eller trygga fångens eller någon annans säkerhet.

Fången ska på begäran ges ett utdrag ur bokföringen av dennes penningmedel som finns på ett betalningsmedel som avses 1 3 mom. eller som ingår i något annat betalningsarrangemang som avses i 4 mom.

3 a §

*Övervakning av användningen av betalningsmedel*

Användningen av de av Brottspåföljdsmyndigheten godkända betalningsmedel som har getts till fångar kan övervakas i syfte att upptäcka betalningstransaktioner som avviker från sedvanlig betalningsrörelse, på så sätt att övervakningen endast gäller antalet betalningstransaktioner och penningbeloppet.

Användningen av ett av Brottspåföljdsmyndigheten godkänt betalningsmedel som har getts till en fånge kan övervakas på så sätt att övervakningen gäller kontouppgifterna om det betalningsmedel som getts till en enskild fånge, om detta är nödvändigt för att förhindra brott, upprätthålla ordningen och säkerheten i fängelset eller trygga fångens eller någon annans säkerhet. Beslutet får fattas för högst 30 dagar åt gången.

4 §

*Anskaffning av varor i fängelset*

Fängelset ska ge fångarna möjlighet att skaffa livsmedel och andra varor som lämpar sig för personligt bruk.

Fångarna får genom förmedling av fängelset skaffa sådana bruksföremål och förnödenheter som det enligt 1 § 1 och 2 mom. är tillåtet att inneha.

5 §

*Återlämnande av egendom*

När en fånge friges från fängelset, ska fångens pengar, andra betalningsmedel och egendom lämnas tillbaka till denne mot en underskrift i egendomsförteckningen. De penningmedel som avses i 3 § 3 eller 4 mom. ska sättas in på det bankkonto som fången uppgett. Om det inte är möjligt att sätta in penningmedlen på ett bankkonto, ska de ges till fången som kontanta pengar eller på något annat lämpligt sätt. Om fången inte undertecknar egendomsförteckningen, ska två tjänstemän vid Brottspåföljdsmyndigheten intyga riktigheten av förteckningen.

— — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — —

6 §

*Brukspenning, sysselsättningspenning och lön*

Brukspenning betalas till fångar för den tid som inräknas i den i 3 kap. 1, 3 och 7 § avsedda strafftiden med undantag för övervakad frihet på prov och villkorlig frihet. Till fångar kan utöver brukspenning betalas sysselsättningspenning eller lön.

Till fångar som deltar i arbete, utbildning eller någon annan sysselsättning som ordnas eller godkänns av fängelset betalas sysselsättningspenning för den tid fången deltar i sysselsättningen. Sysselsättningspenning betalas i tre olika kategorier enligt hur de mål som uppställs i planen för strafftiden för fången uppfyllts samt hur regelbundet och varaktigt deltagandet varit. De två högre kategorierna av sysselsättningspenning betalas i öppna fängelser och de två lägre kategorierna i slutna fängelser. Till fångar som deltar i sammansättnings- eller packningsarbete eller i annat med dessa jämförbart arbete kan utöver sysselsättningspenning betalas provision på grundval av mängden arbetsprestationer.

I stället för sysselsättningspenning betalas lön, om fången deltar i arbete i öppet fängelse för någon annans än Brottspåföljdsmyndighetens räkning. Lön betalas i två kategorier enligt hur krävande arbetet är samt enligt fångens personliga prestation.

Brukspenning, sysselsättningspenning och lön ska betalas in på det bankkonto som fången uppgett eller på det konto som är kopplat till det betalningsmedel som avses i 3 § 3 mom. I en situation som avses i 3 § 4 mom. ska den brukspenning, sysselsättningspenning och lön som ska betalas till fången bokföras på något annat sätt. Brukspenning, sysselsättningspenning och lön ska betalas minst en gång per månad.

6 a §

*Ersättning för arbetsresekostnader*

Ersättning för arbetsresekostnader betalas till fångar som deltar i arbete i öppna fängelser utanför fängelset för någon annans än Brottspåföljdsmyndighetens räkning. Kostnaderna ersätts enligt kostnaderna för användning av det billigaste allmänna fortskaffningsmedlet.

9 §

*Beslutanderätt*

En tjänsteman i chefsuppgifter inom styrning eller övervakning fattar beslut om att inte överlämna egendom till en fånges förfogande. En tjänsteman som utför styrnings- eller övervakningsuppgifter får överlämna sådana föremål och ämnen till en fånges förfogande som det är tillåtet att inneha i fängelset.

Fängelsedirektören eller en i brottspåföljdscentralens arbetsordning förordnad biträdande direktör eller en tjänsteman i chefsuppgifter inom styrning eller övervakning beslutar om betalning av brukspenning, sysselsättningspenning, lön och arbetsresekostnader, om att sysselsättningspenning lämnas obetald och om ändring av brukspenning och lön.

En tjänsteman i chefsuppgifter inom styrning och övervakning beslutar om ställande av ett i 3 § 3 mom. avsett betalningsmedel till fångens förfogande eller om ordnande av möjligheten att använda pengar enligt 3 § 4 mom. Beslut om förvägran av överföring av pengar enligt de momenten fattas av fängelsedirektören eller en i brottspåföljdscentralens arbetsordning förordnad biträdande direktör.

En biträdande direktör eller en i brottspåföljdscentralens arbetsordning förordnad tjänsteman i chefsuppgifter inom styrning eller övervakning beslutar om den övervakning av användningen av ett av Brottspåföljdsmyndigheten godkänt betalningsmedel som avses i 3 a § 2 mom.

10 §

*Närmare bestämmelser och föreskrifter*

Närmare bestämmelser om egendom som fångarna får inneha, om anskaffning av varor samt om grunderna för hur lön, sysselsättningspenning och brukspenning bestäms och om deras belopp utfärdas genom förordning av statsrådet.

Brottspåföljdsmyndigheten meddelar närmare föreskrifter om

1) egenskaperna hos och ställande till förfogande, förvaring och användning av det betalningsmedel som med stöd av 3 § 1–3 mom. ställs till fångens förfogande samt om ordnande av möjlighet att använda pengar enligt 3 § 4 mom.,

2) förvaring, sändande och förstöring av egendom,

3) egendomsförteckningen och vilken egendom som ska upptecknas i den,

4) betalning och belopp av den provision som avses i 6 §.

10 kap.

**Social- och hälsovård**

2 §

*Temporär vård och undersökning utanför fängelset*

Om en fånge är sjuk eller skadad och inte på tillbörligt sätt kan vårdas eller undersökas vid Enheten för hälso- och sjukvård för fångar, ska denne under behövlig bevakning temporärt sändas för vård eller undersökning utanför fängelset. I 14 kap. 2 § 2 mom. finns bestämmelser om bevakningen.

Strafftiden löper under vården.

Trots vad som föreskrivs i 4 § i lagen om patientens ställning och rättigheter och 45 § i förvaltningslagen kan Brottspåföljdsmyndigheten låta bli att meddela fången en exakt tidpunkt när denne får vård, om det är nödvändigt för att förhindra brott, upprätthålla ordningen och säkerheten i fängelset eller trygga fångens eller någon annans säkerhet. I beslutet ska dock ges tillräcklig information, så att fången kan förbereda sig för vårdbesöket.

11 kap.

**Fritid**

2 §

*Deltagande i fritidsverksamhet*

— — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — —

En fånge som placerats på en avdelning med intensifierad övervakning får delta i fritidsaktiviteter och tillbringa fritiden tillsammans med andra fångar på avdelningen.

Deltagandet kan förbjudas eller begränsas, om fången

1) avtjänar straff i enrum enligt 15 kap. 4 § 1 mom. 3 punkten, eller

2) är föremål för åtgärder enligt 15 kap. 11 § eller 18 kap. 1 § 1 mom.

En fånges deltagande i ett fritidsevenemang kan avbrytas eller förvägras, om det är motiverat för att förhindra brott, upprätthålla ordningen och säkerheten i fängelset eller trygga fångens eller någon annans säkerhet.

3 §

*Religionsutövning*

— — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — —

En fånge har rätt att delta i religiösa sammankomster, om fången inte

1) har placerats på en säkerhetsavdelning eller på en avdelning med intensifierad övervakning eller avtjänar straff i enrum enligt 15 kap. 4 § 1 mom. 3 punkten, eller

— — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — —

En fånges deltagande i en sammankomst som avses i 1 mom. kan avbrytas eller förvägras, om det är motiverat för att förhindra brott, upprätthålla ordningen och säkerheten i fängelset eller trygga fångens eller någon annans säkerhet. Om en fånge inte får delta i gemensamma sammankomster, ska dennes möjlighet att utöva religion ordnas på något annat sätt.

4 §

*Bibliotek*

— — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — —

En fånges tillträde till fängelsebiblioteket kan avbrytas eller förvägras, om det är motiverat för att förhindra brott, upprätthålla ordningen och säkerheten i fängelset eller trygga fångens eller någon annans säkerhet.

8 §

*Beslutanderätt*

En tjänsteman i chefsuppgifter inom styrning eller övervakning eller, om saken inte tål uppskov, en tjänsteman som utför styrnings- eller övervakningsuppgifter beslutar om att avbryta eller förvägra deltagande i fritidsverksamhet, en gudstjänst, en andaktsstund eller någon annan religiös sammankomst enligt 3 § eller tillträde till fängelsebiblioteket och om sådant förbud eller sådan begränsning av deltagande som avses i 2 § 4 mom. och 3 § 2 mom. Sammankomstens arrangör ska höras innan beslutet om förvägran fattas.

— — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — —

12 kap.

**Brevväxling, telefonsamtal och elektronisk kommunikation**

1 §

*Brevväxling och granskning av postförsändelser*

Fångarna har rätt till korrespondens per post. Ett slutet brev eller någon annan postförsändelse till eller från en fånge kan granskas med genomlysning eller på något annat motsvarande sätt utan att öppna försändelsen för att ta reda på om den innehåller de förbjudna ämnen eller föremål som avses i 9 kap. 1 § 1 eller 2 mom.

Ett brev eller någon annan postförsändelse till en fånge i ett slutet fängelse eller i en enhet underställd Enheten för hälso- och sjukvård för fångar kan öppnas och dess innehåll granskas utan att ett eventuellt meddelande i försändelsen läses, för att ta reda på om försändelsen innehåller i 9 kap. 1 § 1 eller 2 mom. avsedda ämnen och föremål. Ett brev eller någon annan

postförsändelse från en fånge i ett slutet fängelse eller i en enhet underställd Enheten för hälso- och sjukvård för fångar, eller ett brev eller en postförsändelse till eller från en fånge i ett öppet fängelse kan öppnas och dess innehåll granskas utan att ett eventuellt meddelande i försändelsen läses, om det är motiverat för att ta reda på om försändelsen innehåller i 9 kap. 1 § 1 eller 2 mom. avsedda ämnen eller föremål.

Om ämnen eller föremål som fången inte har tillstånd att inneha påträffas vid granskningen, ska de tas för att förvaras i fängelset. Vid hanteringen av pengar iakttas bestämmelserna i 9 kap. 3 §. Bestämmelser om den anmälan som ska göras när det finns skäl att betvivla egendomens lagliga härkomst finns i 19 kap. 1 §.

2 §

*Läsning och kopiering av meddelanden*

Brev, andra postförsändelser och meddelanden till eller från en fånge får läsas och kopieras, om det är nödvändigt för att förhindra brott, upprätthålla ordningen och säkerheten i fängelset eller trygga fångens eller någon annans säkerhet. Ett beslut som berättigar till läsning får fattas för högst 30 dagar åt gången.

Fången ska anteckna sitt namn på brev, andra postförsändelser och meddelanden som fången sänder till någon annan än en sådan tillsynsmyndighet som avses i 3 §, om inte fången personligen överlämnar dem direkt till fängelsets personal. Ett brev, någon annan postförsändelse eller något annat meddelande som sänds av en fånge i ett slutet fängelse får öppnas för att ta reda på vem som är dess avsändare, om inte avsändaren kan utredas utan att brevet, postförsändelsen eller meddelandet öppnas. Då får brevet eller meddelandet inte läsas i större utsträckning än vad som är nödvändigt för att ta reda på vem som är dess avsändare.

2 a §

*Underrättelse om läsning*

Om ett brev, en annan postförsändelse eller ett meddelande till eller från en fånge läses, ska fången utan dröjsmål underrättas om läsningen samt om grunden för läsningen. Underrättelsen om läsningen får uppskjutas om det är nödvändigt för att förhindra brott, upprätthålla ordningen och säkerheten i fängelset eller trygga fångens eller någon annans säkerhet. Fången ska dock underrättas om läsningen och dess grund inom 30 dagar från läsningen eller, om fången friges tidigare än detta, senast då fången friges, om inte något annat följer av annan lagstiftning.

Om ett brev efter läsningen kvarhålls på en sådan grund som avses i 5 §, iakttas bestämmelserna i den paragrafen i fråga om underrättelsen.

4 §

*Brevväxling med ombud*

Ett brev eller någon annan postförsändelse som fången adresserat till sin advokat eller något annat rättegångsombud eller rättegångsbiträde som avses i 15 kap. 2 § 1 eller 6 mom. i rättegångsbalken får inte granskas eller läsas.

Ett brev eller någon annan postförsändelse som anlänt till en fånge och av vars avsändaruppgifter det framgår att avsändaren är det ombud som avses i 1 mom. kan i fångens närvaro öppnas och dess innehåll granskas utan att ett eventuellt meddelande i försändelsen läses, om det är nödvändigt för att ta reda på om brevet innehåller i 9 kap. 1 § 2 eller 2 mom. avsedda ämnen eller föremål. Vid granskningen iakttas i övrigt bestämmelserna i 1 § 3 mom.

5 §

*Kvarhållande av brev eller postförsändelser*

Ett brev, någon annan postförsändelse eller ett meddelande till eller från en fånge får kvarhållas, om detta är nödvändigt för att förhindra brott, upprätthålla ordningen och säkerheten i fängelset eller trygga fångens eller någon annans säkerhet.

Mottagaren eller avsändaren ska utan dröjsmål underrättas om kvarhållandet av ett brev, någon annan postförsändelse eller ett meddelande och om orsaken till kvarhållandet, om inte något annat följer av en orsak som nämns i 1 mom. Ett brev, någon annan postförsändelse eller ett meddelande som av en orsak som avses i 1 mom. inte befordras till mottagaren ska returneras till avsändaren eller ges till fången vid frigivningen.

En postförskottsbeställning eller någon annan beställning på kredit som avsänts av en fånge kan kvarhållas, om fången inte har råd att betala beställningen. Den beställda försändelsen kan returneras till avsändaren utan fångens samtycke.

6 §

*Användning av telefon*

— — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — —

Användning av telefon bör tillåtas vid de tidpunkter som reserverats för ändamålet så ofta som det är möjligt utan att ordningen och verksamheten i fängelset störs och även vid andra tillfällen, om det behövs för upprätthållande av fångens kontakter eller av något annat viktigt skäl. För användningen av telefon kan ställas som villkor att fången uppger med vem denne har för avsikt att stå i kontakt.

Användningen av telefon kan avbrytas eller förvägras, om det är motiverat för att förhindra brott, upprätthålla ordningen och säkerheten i fängelset eller trygga fångens eller någon annans säkerhet.

7 §

*Avlyssning och inspelning av telefonsamtal*

En fånges i 6 § avsedda telefonsamtal får avlyssnas och spelas in, om det är nödvändigt för att förhindra brott, upprätthålla ordningen och säkerheten i fängelset eller trygga fångens eller någon annans säkerhet. Ett beslut som berättigar till avlyssning och inspelning av telefonsamtal får fattas för högst 30 dagar åt gången.

— — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — —

8 §

*Brevväxling och telefonsamtal på säkerhetsavdelningar*

Andra brev, postförsändelser och meddelanden till eller från en fånge på en säkerhetsavdelning än sådana som avses i 3 och 4 § får läsas och kopieras om det är motiverat för att förhindra brott, upprätthålla ordningen och säkerheten i fängelset eller trygga fångens eller någon annans säkerhet. Ett beslut som berättigar till läsning får fattas för högst tre månader åt gången. På fångars brevväxling tillämpas i övrigt bestämmelserna i 1 §, 2 § 2 mom. samt 2 a, 3–5 och 11 §.

En på en säkerhetsavdelning placerad fånges i 6 § avsedda telefonsamtal får avlyssnas och spelas in om det är motiverat för att förhindra brott, upprätthålla ordningen och säkerheten i fängelset eller trygga fångens eller någon annans säkerhet. Ett beslut som berättigar till avlyssning av telefonsamtal får fattas för högst tre månader åt gången. På avlyssning av samtal tillämpas i övrigt 7 § 2 och 3 mom. och 11 §.

9 b §

*Övervakning av elektronisk kommunikation*

Utöver vad som föreskrivs i lagen om tjänster inom elektronisk kommunikation (917/2014) har Brottspåföljdsmyndigheten vid behov rätt att ur den utrustning och de system som fängelset förvaltar och som är avsedda för förmedling och behandling av kommunikation hämta förmedlingsuppgifter om webbsidor som fångarna besöker och om meddelanden i den e-post som Brottspåföljdsmyndigheten förvaltar. Efter åtgärden ska förmedlingsuppgifterna utan dröjsmål utplånas, om inte annat föreskrivs i lag.

Vid övervakningen av de e-postmeddelanden som en fånge mottagit och sänt genom Brottspåföljdsmyndighetens e-post tillämpas bestämmelserna i 2, 2 a och 3–5 §. På övervakningen av en på en säkerhetsavdelning placerad fånges användning av e-post för fångar tillämpas dock 8 § 1 mom.

En fånges elektroniska kommunikation enligt 9 och 9 a § kan övervakas genom teknisk övervakning och så att en tjänsteman vid Brottspåföljdsmyndigheten är närvarande.

Användningen av e-post eller internet kan avbrytas eller förvägras, om det är motiverat för att förhindra brott, upprätthålla ordningen och säkerheten i fängelset eller trygga fångens eller någon annans säkerhet.

11 §

*Beslutanderätt*

— — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — —

Fängelsedirektören eller en biträdande direktör beslutar om tillstånd till användning av e-post och av internet och om återkallande av sådana tillstånd samt om överlämnande av en dator till en fånges förfogande. Beslut om att avbryta eller förvägra användningen av e-post eller internet fattas av en tjänsteman i chefsuppgifter inom styrning eller övervakning eller av en tjänsteman som utför styrnings- eller övervakningsuppgifter. Beslut om öppnande av webbsidor fattas av en i Brottspåföljdsmyndighetens arbetsordning förordnad tjänsteman vid Brottspåföljdsmyndigheten.

12 §

*Närmare bestämmelser och föreskrifter*

Närmare bestämmelser om förfarandet vid granskning, läsning, kopiering och kvarhållande av brev samt om avlyssning och inspelning av telefonsamtal utfärdas genom förordning av statsrådet.

Brottspåföljdsmyndigheten meddelar närmare föreskrifter om

1) fängelsernas telefonsystem,
2) överlämnande, förvaring och användning av mobiltelefon,
3) förfarandet vid öppnande av webbsidor.

13 kap.

**Besök och andra kontakter utom fängelset**

2 §

*Besöksrum och övervakning av besök*

— — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — —

Vid övervakade besök enligt 3 §, besök av barn enligt 5 §, besök fångar emellan enligt 7 § och vid sådan kontakt via videolänk som avses i 13 § får samtalet mellan fången och besökaren avlyssnas och spelas in med hjälp av en teknisk anordning, om det är nödvändigt för att förhindra brott, upprätthålla ordningen och säkerheten i fängelset eller trygga fångens eller någon annans säkerhet. En på en säkerhetsavdelning placerad fånges samtal vid ett sådant besök eller en sådan kontakt via videolänk som avses i detta moment får avlyssnas och spelas in med hjälp av en teknisk anordning om det är motiverat för att förhindra brott, upprätthålla ordningen och säkerheten i fängelset eller trygga fångens eller någon annans säkerhet. Ett beslut gällande avlyssning och inspelning av besök hos en fånge på en säkerhetsavdelning får fattas för högst tre månader åt gången. Fången och besökaren ska underrättas om avlyssningen och inspelningen av samtalet innan åtgärden inleds.

3 §

*Övervakade besök*

— — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — —

I ett slutet fängelse kan ett övervakat besök ordnas avskilt från andra fångar och besökare om det är motiverat för att förhindra brott, upprätthålla ordningen och säkerheten i fängelset eller trygga fångens eller någon annans säkerhet. Besöket ska i möjligaste mån ordnas avskilt från andra fångar och besökare också om fången eller besökaren begär det. Vid besök enligt detta moment får fången eller besökaren inte använda anteckningsmaterial.

6 §

*Besök av ombud*

— — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — —

Besöket får övervakas om det är nödvändigt för att förhindra brott, upprätthålla ordningen och säkerheten i fängelset, trygga fångens eller någon annans säkerhet eller om fången eller ombudet uttryckligen begär det. Övervakningen utförs genom synkontakt eller med hjälp av en teknisk anordning, utan att samtalet mellan fången och ombudet avlyssnas eller spelas in. Besöket kan vid behov också ordnas i ett rum där det finns konstruktionsmässiga hinder mellan fången och ombudet. Fången och ombudet ska underrättas om övervakningen av besöket innan övervakningen inleds.

— — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — —

8 §

*Avbrytande av besök*

Ett besök får avbrytas, om det är motiverat för att förhindra brott, upprätthålla ordningen och säkerheten i fängelset eller trygga fångens eller någon annans säkerhet.

9 §

*Återkallande och förvägran av besök*

— — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — —

Ett besök kan förvägras, om

1) besökaren inte kan legitimera sig på ett tillförlitligt sätt,

2) besökaren vägrar att underkasta sig säkerhetskontroll enligt 17 kap. 2 § eller kroppsvisitation enligt 17 kap. 3 §,

3) besökaren av yttre tecken att döma är berusad,

4) det i övrigt är motiverat för att förhindra brott, upprätthålla ordningen och säkerheten i fängelset eller trygga fångens eller någon annans säkerhet.

— — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — —

10 §

*Besöksförbud*

En besökare kan meddelas ett med hänsyn till omständigheterna skäligt, högst sex månaders förbud mot besök och kontakt via videolänk, om detta är nödvändigt på grund av att besökaren har konstaterats ha medfört eller försökt medföra i 9 kap. 1 § 1 eller 2 mom. avsedda ämnen eller föremål till fängelset eller på något annat sätt ha äventyrat ordningen och säkerheten i fängelset eller fångens eller någon annans säkerhet. Ett besöksförbud kan förlängas med högst 30 dagar åt

gången, om det fortfarande är nödvändigt för att förhindra den verksamhet som ligger till grund för förbudet.

— — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — —

12 §

*Mottagning och granskning av varor*

I samband med besök i ett fängelse får en liten mängd sådana varor eller föremål tas emot som det enligt 9 kap. 1 § 1 och 2 mom. är tillåtet att inneha i fängelset.

De varor som besökare medför ska granskas innan de överlämnas till fången.

19 §

*Närmare bestämmelser*

Närmare bestämmelser om besöksförbud och innehållet i det, om hur övervakningen av besök ska ordnas samt om besöksrummens tekniska och konstruktionsmässiga övervakningsarrangemang utfärdas genom förordning av statsrådet.

14 kap.

**Permission**

1 §

*Definition av permission*

En fånge kan för en kort tid beviljas tillstånd att avlägsna sig från fängelset till Finlands territorium (*permission*).

2 §

*Förutsättningar för beviljande av permission och övervakning*

Permission kan beviljas om

1) det kan anses sannolikt att fången iakttar permissionsvillkoren,

2) det kan anses sannolikt att fången inte fortsätter med brottslig verksamhet och inte äventyrar någon annans säkerhet under permissionen,

3) fången förbinder sig till drogfrihet och att genomgå sådan kontroll av drogfrihet som avses i 16 kap. 7 §, till sådan övervakning med tekniska anordningar som avses i 2 mom. i denna paragraf samt till sådana permissionsvillkor som avses i 7 § i detta kapitel.

Fången kan övervakas under permissionen, om övervakningen kan främja att permissionsvillkoren iakttas. Övervakningen sker ledsagad av en tjänsteman vid Brottspåföljdsmyndigheten eller med tekniska anordningar. De tekniska anordningarna kan vara

sådana att de ges till fången eller fästs på fången vid handleden, vristen eller midjan eller vara en kombination av sådana anordningar.

En fånge som placerats på en säkerhetsavdelning enligt 5 kap. 5 § kan beviljas permission endast ledsagad av en tjänsteman vid Brottspåföljdsmyndigheten. En fånge som placerats på en avdelning för intensifierad övervakning enligt 5 kap. 4 a § kan beviljas permission endast under övervakning på det sätt som avses i 2 mom. Permission enligt 3 § 4 mom. för en fånge som avtjänar fängelse på livstid kan beviljas endast ledsagad av en tjänsteman vid Brottspåföljdsmyndigheten.

3 §

*Permission på basis av strafftidens längd*

Permission på basis av strafftidens längd kan beviljas om förutsättningarna enligt 2 § har uppfyllts och två tredjedelar, dock minst två månader, har avtjänats av strafftiden fram till villkorlig frigivning eller av fängelsetiden som ingår i ett kombinationsstraff enligt 2 c kap. i strafflagen (*fängelsetid*).

Möjlighet till permission för den som avtjänar livstids fängelse bestäms som om fängelsetiden skulle vara tolv år. Permission för den som dömts till livstids fängelse för ett brott som begåtts innan gärningsmannen fyllt 21 år bestäms som om fängelsetiden skulle vara tio år.

Permission på basis av strafftidens längd kan beviljas för högst tre dygn under en period på två månader. Den första perioden på två månader börjar med den första permission som beviljas på basis av strafftidens längd. Permissionens totala längd ökas med en skälig restid.

Om en fånge som avtjänar livstids fängelse inte beviljas permission under den tid som avses i 2 mom., ska fången beviljas en permission på högst sex timmar minst en gång per år.

4 §

*Permission av viktigt skäl*

Permission kan beviljas, om de förutsättningar som anges i 2 § uppfylls och det är viktigt att permission beviljas av skäl som hänför sig till fångens familj, hälso- och sjukvård eller försörjning eller för skötsel av ett arbetsärende, utbildningsärende, socialt ärende, bostadsärende eller något annat motsvarande ärende.

Utlåtande av en läkare eller någon annan yrkesutbildad person inom hälso- och sjukvården ska begäras av skäl som hänför sig till hälso- och sjukvård. Vid anmälan om tidpunkten för ett hälsovårdsbesök iakttas 10 kap. 2 § 3 mom.

Permission beviljas för den tid som skötseln av det ärende som ligger till grund för permissionen kräver. Permissionens totala längd ökas med en skälig restid.

5 §

*Permission av synnerligen viktigt skäl*

En fånge ska beviljas permission för att besöka en nära anhörig eller någon annan närstående som är allvarligt sjuk eller i vård i livets slutskede samt att närvara vid begravning av en nära anhörig eller någon annan närstående eller för något annat motsvarande synnerligen viktigt skäl.

Permission beviljas för den tid som ett synnerligen viktigt skäl kräver. Permissionens längd kan begränsas, om det är motiverat för att förhindra rymning, fritagningsförsök eller brott eller för att trygga fångens eller någon annans säkerhet. Permissionens totala längd ökas med en skälig restid.

6 §

*Permission för uträttande av ärenden i öppna fängelser*

I öppna fängelser kan en fånge beviljas permission för återkommande besök enligt dagordningen, för deltagande i en extern tillställning eller av någon annan motsvarande orsak, om förutsättningarna enligt 2 § uppfylls.

Permissionen kan vara i högst sex timmar åt gången.

7 §

*Permissionsvillkor*

Permissionen kan förenas med villkor som gäller vistelse utanför fängelset, övervakning, uppförande och återkomst till fängelset.

8 §

*Återkallande och avbrytande av permission*

Om villkoren för beviljande av permission inte längre uppfylls efter att beslutet fattats, kan permissionen återkallas. Permissionen kan avbrytas om fången bryter mot permissionsvillkoren eller begår ett brott under permissionen. En permission får också avbrytas, om det är motiverat för att förhindra brott, rymning eller fritagningsförsök eller för att trygga fångens eller någon annans säkerhet.

9 §

*Överträdelse av permissionsvillkor*

Om en fånge bryter mot permissionsvillkoren kan fången påföras disciplinstraff enligt 15 kap. 4 §. Bestämmelser om inräkning av permissionstiden i strafftiden finns i 3 kap. 7 §.

Om en fånge begår ett brott utanför fängelset, ska bestämmelserna i 2 kap. 13 § i strafflagen iakttas.

10 §

*Kostnader*

En fånge ska svara för resekostnaderna under en permission.

Kostnaderna för resor under en permission som avses i 3 § 4 mom. och 5 § betalas med statsmedel. Även för andra permissioner kan resekostnaderna betalas med statens medel, om det är motiverat med beaktande av fångens medellöshet eller orsaken till permissionen.

11 §

*Beslutanderätt*

Beslut om beviljande och återkallande av permission samt betalning av kostnader för resor under permission enligt 10 § 2 mom. fattas av fängelsedirektören eller av en i brottspåföljdscentralens arbetsordning angiven biträdande direktör.

Direktören för Brottspåföljdsmyndighetens ansvarsområde för operativ verksamhet beslutar om permission och betalning av kostnader för resor under permission, om den som avtjänar fängelse på livstid eller ett kombinationsstraff ansöker om permission. Direktören för Brottspåföljdsmyndighetens ansvarsområde för operativ verksamhet kan besluta att den beslutanderätt som avses i detta moment överförs på fängelsedirektören.

12 §

*Närmare bestämmelser och föreskrifter*

Närmare bestämmelser om restid, ersättande av kostnader för resor under permission och permissionsvillkor utfärdas genom förordning av statsrådet. Närmare föreskrifter om det antal permissioner som beviljas på basis av strafftidens längd och om permissionernas längd meddelas av Brottspåföljdsmyndigheten.

15 kap.

**Ordningen och disciplinen i ett fängelse**

1 §

*Ordningsstadgan för ett fängelse*

Ett fängelse ska ha en ordningsstadga som innehåller mer detaljerade föreskrifter än denna lag och de bestämmelser och föreskrifter som utfärdats med stöd av den och som gäller

1) vistelse på fängelseområdet,
2 ) avdelningar i fängelset,
3) sysselsättning och fritidsverksamhet som ordnas i fängelset och på fängelseavdelningarna,
4) hur rökning ska ordnas,

5) hur besök och kontakt via videolänk, brevväxling, användning av telefon och användning av e-post och internet ska ordnas,

6) anskaffning av livsmedel och andra varor som lämpar sig för personligt bruk samt av bruksföremål och förnödenheter i fängelset och mottagning av sådana utanför fängelset,

7) förvaring av fångens egendom.

3 §

*Ordningsförseelser*

En fånge kan påföras disciplinstraff om fången gör sig skyldig till en ordningsförseelse. Ordningsförseelser är att

1) i ett fängelse eller annars under uppsikt av en tjänsteman vid Brottspåföljdsmyndigheten göra sig skyldig till ett brott som inte kan förutses medföra strängare straff än böter,

2) utan tillstånd avlägsna sig från ett öppet fängelse, en anstalt utanför fängelset enligt 8 kap. 10 a § eller en hälsovårdsanstalt,

3) bryta mot bestämmelserna i denna lag eller bestämmelser som med stöd av lagen utfärdats genom förordning av statsrådet eller mot föreskrifter som preciserar dessa och som meddelats av Brottspåföljdsmyndigheten,

4) bryta mot fängelsets i 1 § avsedda ordningsstadga, förutsatt att ordningsstadgan uttryckligen anger att förseelsen kan leda till disciplinstraff,

5) bryta mot de villkor som ställts för tillstånd som avses i 8 kap. 6 och 9 §, placering som avses i 8 kap. 10 a § eller tillstånd som avses i 12 kap. 6 a, 9 eller 9 a § eller mot de permissionsvillkor som avses i 14 kap.,

6) underlåta att följa en uppmaning eller befallning som en tjänsteman vid Brottspåföljdsmyndigheten har gett inom ramen för sin behörighet i syfte att upprätthålla ordningen eller säkerheten i fängelset.

— — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — —

10 §

*Behandling av disciplinärenden*

— — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — —

En ordningsförseelse ska behandlas i det fängelse där fången är placerad eller där fången gjort sig skyldig till ordningsförseelsen. En ordningsförseelse som en fånge gjort sig skyldig till under en transport ska dock behandlas i det fängelse dit fången anländer. Om en fånge på grund av en ordningsförseelse förflyttas från ett öppet fängelse till ett slutet fängelse, kan ordningsförseelsen också behandlas och disciplinstraffet påföras i det fängelse till vilket fången förflyttas.

11 §

*Avskildhet vid utredning*

Medan en ordningsförseelse utreds och beslutet om disciplinstraff inväntas kan fången hållas avskild från övriga fångar, om det är motiverat för utredningen av ordningsförseelsen. Avskildheten får inte räcka längre än nödvändigt och inte överskrida sju dygn. En yrkesutbildad person inom hälso- och sjukvården ska så snart som möjligt underrättas om avskildheten.

— — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — —

16 kap.

**Granskning av fängelselokaler och fångar**

1 §

*Övervakningen i ett fängelse*

Fångarna och de lokaler som står till fångarnas förfogande ska övervakas för att förhindra brott, upprätthålla ordningen och säkerheten i fängelset och trygga fångarnas eller andras personers säkerhet.

— — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — —

1 a §

*Teknisk övervakning i ett fängelse*

För övervakningen av fängelseområdet och fängelselokalerna kan det användas teknisk övervakning för att förhindra brott, upprätthålla ordningen och säkerheten i fängelset och trygga fångarnas eller andras personers säkerhet. Teknisk övervakning omfattar iakttagande och inspelning av bild med en teknisk anordning. Teknisk övervakning får inte användas i fångarnas celler, i toaletter, i omklädningsrum eller på andra motsvarande platser. Det ska på tillbörligt sätt underrättas om den tekniska övervakningen.

— — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — —

2 §

*Granskning av bostadsrum och egendom*

Fångarnas bostadsrum och den egendom som de innehar eller som finns på fängelseområdet kan granskas för att förhindra brott, upprätthålla ordningen och säkerheten i fängelset, trygga fångarnas och andra personers säkerhet eller utreda misstänkta ordningsförseelser. Bestämmelser om innehav av bruksföremål, pengar och andra betalningsmedel samt annan egendom finns i 9 kap.

2 a §

*Ingripande i obemannade fordons och farkosters färd*

Brottspåföljdsmyndigheten har för att förhindra brott, upprätthålla ordningen och säkerheten i fängelset och trygga fångarnas eller andras personers säkerhet rätt att tillfälligt omhänderta ett obemannat fordon eller en obemannad farkost eller hindra dess användning eller annars ingripa i dess färd, om fordonet eller farkosten kommer in på fängelseområdet eller in i luftrummet ovanför området.

— — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — —

4 §

*Kroppsvisitation av fångar*

En fånge kan i samband med ankomst eller återkomst till fängelset eller i samband med oövervakade besök och besök av barn kroppsvisiteras för att förhindra brott, upprätthålla ordningen och säkerheten i fängelset eller trygga fångens eller någon annans säkerhet. En fånge kan kroppsvisiteras också i andra fall, om det är motiverat för att förhindra brott, upprätthålla ordningen och säkerheten i fängelset, trygga fångens eller någon annans säkerhet eller utreda en misstänkt ordningsförseelse.

— — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — —

5 §

*Specialgranskning*

I ett fängelse, på en fängelseavdelning eller i något annat utrymme kan specialgranskning utföras, om det är motiverat för att förhindra brott, upprätthålla ordningen och säkerheten i fängelset eller trygga fångens eller någon annans säkerhet.

När en specialgranskning utförs på en avdelning eller i något annat utrymme i ett fängelse, får samtliga fångar som placerats på avdelningen eller som vistas i det undersökta utrymmet kroppsvisiteras.

6 §

*Kroppsbesiktning av fångar*

Kroppsbesiktning får företas på en fånge, om det är nödvändigt för att ta reda på om fången i fängelset eller vid ankomsten till fängelset i sin kropp har i 9 kap. 1 § 1 eller 2 mom. avsedda förbjudna ämnen eller föremål som allvarligt kan äventyra ordningen eller säkerheten i fängelset eller fångens liv eller hälsa.

Kroppsbesiktning omfattar granskning av kroppen, tagning av prov eller någon annan undersökning av kroppen.

Åtgärder som kräver medicinsk sakkunskap får endast vidtas av en läkare.

6 a §

*Förbud mot framställning och användning av berusningsmedel*

Det är inte tillåtet att i fängelset och under placeringen i en anstalt utanför fängelset framställa och använda alkohol och andra berusningsmedel samt sådana dopningsmedel som avses i 44 kap. 16 § i strafflagen.

7 §

*Kontroll av drogfrihet*

En fånge kan åläggas att lämna utandnings-, saliv- eller urinprov

1) om det är motiverat i syfte att ta reda på om fången är påverkad av alkohol, något annat berusningsmedel eller ett sådant dopningsmedel som avses i 44 kap. 16 § i strafflagen, eller

2) för utredning av förutsättningarna för oövervakade besök, besök av barn, placering på en kontraktsavdelning, permission, tillstånd som avser studier, civilt arbete och övervakad verksamhet utanför fängelset eller placering i ett öppet fängelse, i en anstalt utanför fängelset eller i övervakad frihet på prov eller för kontroll av skyldigheten avseende drogfrihet.

Det kan bestämmas att blodprov ska tas på en fånge om det är motiverat på grund av vägran att lämna ett i 1 mom. avsett prov, för att trygga kontrollen av drogfrihet eller för att få ett tillförlitligt provresultat.

Om berusningen av yttre tecken att döma är uppenbar, behöver utandnings-, saliv-, urin- eller blodprov inte tas, om inte fången kräver det.

17 kap.

**Granskning av andra personer**

2 §

*Säkerhetskontroll på fängelseområdet*

En person får underkastas säkerhetskontroll i fängelset och på fängelseområdet för att förhindra brott, upprätthålla ordningen och säkerheten i fängelset eller trygga fångens eller någon annans säkerhet (*säkerhetskontroll*).

— — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — —

3 §

*Kroppsvisitation av besökare*

En besökare får underkastas kroppsvisitation, om det är motiverat för att ta reda på om besökaren medför i 9 kap. 1 § 1 eller 2 mom. avsedda ämnen eller föremål.

— — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — —

6 §

*Gripande och hållande i förvar*

En person som befinner sig i fängelset eller på dess område får gripas, om gripande är nödvändigt för att förhindra eller utreda brott, upprätthålla ordningen och säkerheten i fängelset eller trygga fångens eller någon annans säkerhet.

— — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — —

8 §

*Beslutanderätt*

— — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — —

En tjänsteman i chefsuppgifter inom övervakningen beslutar om kroppsvisitation av besökare och om avlägsnande av besökare från fängelset. Fängelsedirektören, en biträdande direktör, en tjänsteman i chefsuppgifter inom övervakningen eller en tjänsteman som utför styrnings- eller övervakningsuppgifter beslutar om gripande av en person. Fängelsechefen beslutar om att en person som gripits ska hållas i förvar.

18 kap.

**Säkerhetsåtgärder och användning av maktmedel**

2 §

*Användning av fängsel*

— — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — —

Bestämmelserna i 1–3 mom. tillämpas också på frigivna fångar under sådan transport som avses i 21 kap. 1 § 4 mom.

4 §

*Observation i isolering*

En fånge får placeras i observation i isolering, om det är nödvändigt för att ta reda på om fången i fängelset eller vid ankomsten till fängelset har i 9 kap. 1 § 1 eller 2 mom. avsedda förbjudna ämnen eller föremål i sin kropp eller för att säkerställa att ämnen och föremål som upptäckts vid kroppsbesiktning lämnar fångens kropp. Vid observation i isolering placeras fången i en cell där det med hjälp av teknisk utrustning eller på annat sätt dygnet runt är möjligt att observera och övervaka fången och hur de förbjudna ämnena eller föremålen lämnar fångens kropp. Då kan man också kräva att fången använder särskild observationsklädsel. En fånge som placerats i observation i isolering ska på begäran utan dröjsmål ges tillträde till toalett.

— — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — —

6 §

*Användning av maktmedel*

En tjänsteman vid Brottspåföljdsmyndigheten har vid utförande av tjänsteuppdrag rätt att använda maktmedel för att

1) förhindra att en fånge rymmer eller avlägsnar sig utan tillstånd, för att bryta ner motstånd och för att vidta de övervaknings-, gransknings- och säkerhetsåtgärder som avses i detta kapitel eller i 16 kap. samt för att tillgodose säkerheten under en sådan transport av en frigiven fånge som avses i 21 kap. 1 § 4 mom.,

— — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — —

9 §

*Närmare bestämmelser och föreskrifter*

Genom förordning av statsrådet utfärdas närmare bestämmelser om

1) verkställighet av och förhållandena under observation, observation i isolering och avskildhet,

2) maktmedelsredskap och fängslen samt om förvaring och förstöring av dem,

3) ordnande av utbildning i användningen av maktmedel och säkerhetsåtgärder,

4) rätten att bära maktmedelsredskap,

5) registrering av användning av fängsel och maktmedelsredskap.

Brottspåföljdsmyndigheten får meddela närmare föreskrifter om innehållet i utbildningen i användningen av maktmedel och säkerhetsåtgärder.

19 kap.

**Anmälningar och lämnande av upplysningar**

5 §

*Anmälningar till polisen*

Brottspåföljdsmyndigheten får underrätta polisen om

— — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — —

3) att en fånge deltar i sysselsättning utanför fängelset och att en fånge placeras i anstalt utanför fängelset,

— — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — —

19 a kap.

## Undantag vid störningar i samhället

1 §

*Tillämpning av undantag*

Med stöd av bestämmelserna i detta kapitel kan på det sätt som anges nedan avvikelse göras från bestämmelserna i 2, 6–8, 11, 13 och 14 kap. i allvarliga störningssituationer under normala förhållanden och under sådana undantagsförhållanden som avses i 3 § i beredskapslagen (1552/2011).

Till sådana allvarliga störningssituationer under normala förhållanden som avses i 1 mom. hör

1) terrordåd som riktas mot samhällets strukturer eller stora folksamlingar, överhängande hot om sådana dåd eller annan brottslig verksamhet som allvarligt äventyrar den inre säkerheten,

2) omfattande störningssituationer som allvarligt äventyrar allmän ordning och säkerhet,

3) omfattande eller allvarliga störningssituationer som riktar sig mot kritisk infrastruktur, informationssystem och datanät,

4) pandemier,

5) användning av militära maktmedel eller hot om det,

6) massinvandring och påtryckning genom styrning av invandrare,

7) andra allvarliga störningssituationer som till sina verkningar kan jämställas med situationerna i 1–6 punkten.

2 §

*Begränsning av intagning i fängelse*

Intagning i fängelse kan begränsas i störningssituationer och under undantagsförhållanden enligt 1 §, om begränsningen är nödvändig för att säkerställa att verkställigheten av fängelse är säker för samhället, personalen och fångarna. Begränsningen av intagning i fängelse kan gälla dem som dömts till förvandlingsstraff för böter och till ovillkorligt fängelsestraff på mindre än två år.

Begränsningen av intagning i fängelse kan vara högst sex månader. Begränsningen kan förlängas högst sex månader åt gången, om det fortfarande är nödvändigt av orsaker som anges i 1 mom. Verkställigheten av straffet ska dock inledas, om det utdömda straffet skulle förfalla på grund av begränsningen.

3 §

*Evakuering av fångar*

Alla fångar i ett fängelse kan flyttas till ett annat fängelse eller till andra fängelser i störningssituationer och under undantagsförhållanden enligt 1 §, om flyttningen är nödvändig för att säkerställa att verkställigheten av fängelse är säker för samhället, personalen och fångarna.

4 §

*Förvägran av vistelse utomhus*

Vistelse utomhus kan från fall till fall förvägras i ett fängelse eller en avdelning i ett fängelse i störningssituationer och under undantagsförhållanden enligt 1 §, om det är nödvändigt för att säkerställa att verkställigheten av fängelse är säker för samhället, personalen och fångarna.

5 §

*Begränsning av ordnande av sysselsättning*

Ordnande av sysselsättning kan i ett fängelse eller en avdelning i ett fängelse begränsas i störningssituationer och under undantagsförhållanden som avses i 1 §, om det är nödvändigt för att säkerställa att verkställigheten av fängelse är säker för samhället, personalen och fångarna. I den mån det är möjligt ska det ordnas sådan ersättande sysselsättning som kan ordnas i fängelset med beaktande av förhållandena.

Om det är uppenbart att begränsningen enligt 1 mom. inte är tillräcklig för att säkerställa att verkställigheten av fängelse är säker, kan ordnandet av sysselsättningen avbrytas helt, om det är nödvändigt för att säkerställa att verkställigheten av fängelse är säker för samhället, personalen och fångarna.

En fånges deltagande i undervisning enligt läroplikten kan inte begränsas eller avbrytas.

Ordnandet av sysselsättningen kan begränsas eller avbrytas i högst 30 dagar. Begränsningen och avbrytandet kan förlängas högst 30 dagar åt gången, om det fortfarande är nödvändigt av orsaker som anges i 1 eller 2 mom. Begränsningen och avbrytandet ska avslutas utan dröjsmål, om den allvarliga störningssituationen i normala förhållanden eller undantagsförhållandena upphör.

6 §

*Begränsning av ordnande av fritidsverksamhet*

Ordnande av fritidsverksamhet, tillträde till bibliotek och deltagande i religiösa sammankomster kan i ett fängelse eller en avdelning i ett fängelse begränsas i störningssituationer och under undantagsförhållanden som avses i 1 §, om det är nödvändigt för att säkerställa att verkställigheten av fängelse är säker för samhället, personalen och fångarna. I den mån det är möjligt ska det för fångarna ordnas sådan ersättande fritidsverksamhet som med beaktande av förhållandena kan ordnas i fängelset.

Om det är uppenbart att begränsningen enligt 1 mom. inte är tillräcklig för att säkerställa att verkställigheten av fängelse är säker, kan fritidsverksamheten och tillträdet till bibliotek samt deltagandet i religiösa sammankomster avbrytas helt, om det är nödvändigt för att säkerställa att verkställigheten av fängelse är säker för samhället, personalen och fångarna. Fångarnas bibliotekstjänster och möjlighet att utöva religion ska då ombesörjas på något annat sätt.

Begränsningen eller avbrytandet av fritidsverksamhet, tillträde till bibliotek och deltagande i religiösa sammankomster kan pågå i högst 30 dagar. Begränsningen och avbrytandet kan förlängas högst 30 dagar åt gången, om det fortfarande är nödvändigt av orsaker som anges i 1

eller 2 mom. Begränsningen och avbrytandet ska avslutas utan dröjsmål, om den allvarliga störningssituationen i normala förhållanden eller undantagsförhållandena upphör.

7 §

*Begränsning av besök*

Besöken hos en fånge kan i ett fängelse eller en avdelning i ett fängelse begränsas i störningssituationer och under undantagsförhållanden som avses i 1 §, om det är nödvändigt för att säkerställa att verkställigheten av fängelse är säker för samhället, personalen och fångarna.

Om det är uppenbart att begränsningen av besök inte är tillräcklig för att säkerställa att verkställigheten av fängelse är säker, kan besöken avbrytas helt, om det är nödvändigt för att säkerställa att verkställigheten av fängelse är säker för samhället, personalen och fångarna.

Besök av barn enligt 13 kap. 5 §, besök av ombud enligt 13 kap. 6 § och besök hos fångar som inte fyllt 18 år får inte begränsas eller avbrytas.

Besöken kan begränsas eller avbrytas i högst 30 dagar. Begränsningen och avbrytandet kan förlängas högst 30 dagar åt gången, om det fortfarande är nödvändigt av orsaker som anges i 1 och 2 mom. Begränsningen och avbrytandet ska avslutas utan dröjsmål, om den allvarliga störningssituationen i normala förhållanden eller undantagsförhållandena upphör.

8 §

*Avbrytande av beviljande av permission*

Beviljande av permission kan i ett fängelse eller en avdelning i ett fängelse avbrytas i störningssituationer och under undantagsförhållanden enligt 1 §, om det är nödvändigt för att säkerställa att verkställigheten av fängelse är säker för samhället, personalen och fångarna. Avbrottet kan gälla alla permissioner som avses i 14 kap. 2, 4 och 6 § eller endast en del av dem.

Beviljande av permission av synnerligen viktiga skäl och permission för fångar som inte fyllt 18 år kan inte avbrytas. Om de regelbundna permissionerna för uträttande av ärenden i ett öppet fängelse avbryts, ska uträttandet av ärenden ordnas på något annat sätt under avbrottet.

Beviljandet av permissioner kan avbrytas i högst 30 dagar. Avbrottet kan förlängas högst 30 dagar åt gången, om det fortfarande är nödvändigt av orsaker som anges i 1 mom. Avbrottet ska avslutas utan dröjsmål, om den allvarliga störningssituationen i normala förhållanden eller undantagsförhållandena upphör.

9 §

*Begränsningarnas inverkan på beslut som gäller en fånge*

Om ordnande av sysselsättningen har begränsats eller avbrutits på det sätt som avses i 5 §, kan beslutet om placering av fången i sysselsättning temporärt ändras på det sätt som begränsningarna förutsätter. Sysselsättningsplikten för fången kan fullgöras också i annan sysselsättning än sådan som främjar genomförandet av planen för strafftiden, i enlighet med hurdan ersättande sysselsättning som kan ordnas i fängelset med beaktande av förhållandena. En temporär ändring

av fångens placering i sysselsättning påverkar inte den sysselsättningspenning eller lön enligt 9 kap. 6 § som betalas till fången.

Om besöken har begränsats eller avbrutits helt med stöd av 7 §, kan besök som avses i 13 kap. 4 eller 7 § förvägras eller ett redan beviljat besök återkallas. Om beviljandet av permission har avbrutits med stöd av 8 §, kan en permission som fången ansökt om avslås eller en redan beviljad permission återkallas.

10 §

*Begränsningarnas inverkan på en fånges kontakter och på tiden utanför cellen*

Om besöken har begränsats eller avbrutits helt med stöd av 7 § eller beviljandet av permission har avbrutits med stöd av 8 §, ska fångarna ges möjlighet att på något annat sätt mer än vanligt stå i kontakt med personer utanför fängelset.

Om ordnandet av sysselsättning och fritidsverksamhet har begränsats eller avbrutits helt med stöd av 5 eller 6 §, ska fångarna ges möjlighet att på något annat sätt tillbringa tid utanför cellen på det sätt som störningssituationen tillåter.

11 §

*Beslutanderätt*

Direktören för ansvarsområdet för operativ verksamhet beslutar om evakuering av fångar enligt 3 §, begränsning av ordnande av sysselsättning enligt 5 §, begränsning av ordnande av fritidsverksamhet enligt 6 §, begränsning av besök enligt 7 § samt avbrytande av beviljande av permission enligt 8 § efter att ha hört direktörerna för de fängelser som beslutet gäller.

Fängelsedirektören, en i brottspåföljdscentralens arbetsordning angiven biträdande direktör eller en tjänsteman i chefsuppgifter inom styrning eller övervakning beslutar om temporär ändring av sådana beslut om placering i sysselsättning som avses i 9 §. Fängelsedirektören eller en i brottspåföljdscentralens arbetsordning angiven biträdande direktör beslutar om förvägran av vistelse utomhus enligt 4 § och förvägran eller återkallande av besök eller permission enligt 9 §.

12 §

*Närmare bestämmelser*

Genom förordning av justitieministeriet utfärdas närmare bestämmelser om när en begränsning av intagningen i fängelse inleds och avslutas samt om det sätt på vilket intagningen i fängelse begränsas.

20 kap.

**Ändringssökande**

1 §

*Beslut i vilka ändring får sökas*

En fånge eller en dömd får begära omprövning av eller anföra besvär över Brottspåföljdsmyndighetens beslut som gäller

— — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — —

5) placering av fången enligt 5 kap. 1 § 4 mom., avskilt boende på egen begäran enligt 5 kap. 3 §, placering på en avdelning med intensifierad övervakning enligt 5 kap. 4 a §, placering på en säkerhetsavdelning enligt 5 kap. 6 § eller fortsatt placering på en säkerhetsavdelning enligt 5 kap. 7 §,

— — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — —

8) befrielse från sysselsättningsplikten enligt 8 kap. 2 § 2 mom., tillstånd till civilt arbete enligt 8 kap. 6 §, tillstånd att bedriva studier utanför fängelset enligt 8 kap. 9 § 1 mom., placering i anstalt utanför fängelset enligt 8 kap. 10 a §, beslut enligt 8 kap. 11 § om återkallande av tillstånd eller placering enligt 8 kap. 6 § eller 9 § 1 mom. eller 10 a § eller befrielse från sysselsättningsplikt för viss tid enligt 8 kap. 13 §,

9) förvägran av innehav av egendom enligt 9 kap. 1 §, förvägran av arrangemang för användning av betalningsmedel enligt 9 kap. 3 § 3 mom. eller annan användning av pengar enligt 9 kap. 3 § 4 mom., anskaffning av varor enligt 9 kap. 4 § 1 och 2 mom., utbetalning av brukspenning, sysselsättningspenning och lön enligt 9 kap. 6 §, ersättning för arbetsresekostnader enligt 9 kap. 6 a §, sysselsättningspenning som lämnas obetald enligt 9 kap. 8 § eller ändring av sysselsättningspenning eller lön enligt 9 kap. 8 a §,

— — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — —

15 a) begränsning av ordnande av sysselsättning enligt 19 a kap. 5 §, begränsning av ordnandet av fritidsverksamhet enligt 19 a kap. 6 §, begränsning av besök enligt 19 a kap. 7 § och avbrytande av permissioner enligt 19 a kap. 8 §,

— — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — —

2 §

*Förbud mot att söka ändring*

En fånge eller en dömd får inte begära omprövning av eller anföra besvär över Brottspåföljdsmyndighetens beslut som gäller

— — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — —

7) övervakning av användningen av betalningsmedel enligt 9 kap. 3 a § 2 mom.,

— — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — —

10) permission på basis av strafftidens längd enligt 14 kap. 3 §, permission av viktigt skäl enligt 14 kap. 4 §, permission för uträttande av ärenden i öppna fängelser enligt 14 kap. 6 § eller återkallande av sådana permissioner enligt 14 kap. 8 §,

11) evakuering av fångar enligt 19 a kap. 3 § samt temporär ändring av placering i sysselsättning eller förvägran och återkallande av besök eller permission enligt 19 a kap. 9 §.

21 kap.

**Frigivning**

1 §

*Bestämmande av tidpunkten för frigivning av en fånge*

— — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — —

Bestämmelser om transport vid frigivning från fängelset av en patient som tagits in för vård enligt 2 kap. i mentalvårdslagen finns i 31 b § i den lagen. Brottspåföljdsmyndigheten eller polisen är skyldig att avgiftsfritt ge handräckning för transporten. Handräckning ges i första hand av Brottspåföljdsmyndigheten. Brottspåföljdsmyndigheten och polisen får dock i enskilda fall avtala något annat om handräckningen vid transporten, om det är ändamålsenligt av säkerhetsskäl eller av andra särskilda skäl.

3 §

*Närmare bestämmelser*

Närmare bestämmelser om tillsyn över och verkställighet av villkorlig frigivning samt bestämmande av fängelsetiden och tidpunkten för frigivning utfärdas genom förordning av statsrådet.

_____

Denna lag träder i kraft den 20 .

_____

## 2.

# Lag

**om ändring av häktningslagen**

I enlighet med riksdagens beslut
*upphävs* i häktningslagen (768/2005) 16 kap. 2 §,

*ändras* 2 kap. 6 § 2 mom., 3 kap. 2 a §, 3 § 3 mom., 5 §, 9 § 1 mom. och 10 §, 4 kap. 1 § 2 och 3 mom., 5 kap. 1 § § mom., 3, 3 a och 4 §, 6 § 1 mom. samt 8 och 9 §, 6 kap. 2 §, 7 kap. 1 § 3 och 4 mom., 2 § 1 mom. 1 punkten, 2 § 2 mom., 3 § 2 mom. och 5 §, 8 kap. 1, 2, 2 a, 4 och 5 §, 6 § 1 och 3 mom., 7 § 1 mom., 7 c och 8 §, 9 § 3 mom. och 10 §, 9 kap. 1 § 3 och 4 mom., 4 § 2 mom., 6 §, 7 § 2 mom., 8 § 1 mom. samt 9, 14 och 17 §, 10 kap. 1 §, 10 § 3 mom. och 11 § 1 mom., 11 kap. 1 § 1 mom., 2 §, rubriken för 4 § samt 4 § 1 mom., 5, 6 och 7 §, 12 kap. 2 § 1 mom., 3 § 1 mom., 6 § 1 mom. och 8 § 2 mom., 13 kap. 4 § 1 mom., 6 § 1 mom. 1 punkten och 9 §, 15 kap. 1 § 1 mom. 1 och 2 punkten, 2 § 5 punkten och 3 § samt 16 kap. 1 § 1 mom. 2 och 3 punkten,

av dem 2 kap. 6 § 2 mom.~~, 3 kap. 9 § 1 mom., 8 kap. 9 § 3 mom.~~samt 10 kap. 10 § 3 mom. ~~samt 12 kap. 8 § 2 mom.~~ sådana de lyder i lag 223/2022, 3 kap. 2 a §, 5 kap. 1 § 1 mom., 7 kap. 3 § 2 mom. och 5 §, 8 kap. 7 c och 10 §, 9 kap. 1 § 4 mom., 4 § 2 mom., 6 §, 7 § 2 mom., 8 § 1 mom. samt 9 och 14 §, rubriken för 11 kap. 4 § samt 11 kap. 4 § 1 mom., 13 kap. 4 § 1 mom., 15 kap. 2 § 5 punkten och 3 § samt 16 kap. 1 § mom. 2 punkten sådana de lyder i lag 394/2015, 3 kap, 3 § 3 mom., 10 kap. 11 § 1 mom. och 11 kap. 7 § sådana de lyder i lag 1303/2021, 3 kap. 9 § 1 mom., 5 kap. 8 §, 8 kap. 9 § 3 mom. samt 12 kap. 6 § 1 mom. och 8 § 2 mom. sådana de lyder i lag 879/2026, 3 kap. 10 § sådan den lyder i lagarna 394/2015 och 142/2023, 5 kap. 3 §, 8 kap. 5 § och 11 kap. 6 § sådana de lyder delvis ändrade i lag 291/2021, 5 kap. 3 a § sådan den lyder i lag 291/2021, 5 kap. 6 § 1 mom. och 15 kap. 1 § 1 mom. 2 punkten sådana de lyder i lag 384/2017, 5 kap. 8 § sådan den lyder i lagarna 1303/2021 och 223/2022, 5 kap. 9 § och 9 kap. 17 § sådana de lyder i lagarna 394/2015 och 223/2022, 6 kap. 2 § sådan den lyder i lag 1641/2015, 7 kap. 1 § 3 och 4 mom. samt 2 § 1 mom. 1 punkten, 8 kap. 7 § 1 mom. och 8 §, 9 kap. 1 § 3 mom., 13 kap. 6 § 1 mom. 1 punkten, 15 kap. 1 § 1 mom. 1 punkten samt 16 kap. 1 § 1 mom. 3 punkten sådana de lyder i lag 116/2026, 8 kap. 1 § sådan den lyder i lagarna 266/2007 och 394/2015, 8 kap. 2 och 2 a § sådana de lyder i lagarna 394/2015 och 291/2021, 8 kap. 4 § sådan den lyder delvis ändrad i lagarna 725/2011 och 394/2015, 8 kap. 6 § 1 mom. sådant det lyder i lag 808/2011, 10 kap. 1 § sådan den lyder i lag 142/2023 samt 13 kap. 9 § sådan den lyder i lagarna 394/2015, 1303/2021 och 223/2022, samt

*fogas* till 1 kap. 2 §, sådan den lyder delvis ändrad i lag 394/2015, ett nytt 4 mom., till 3 kap. nya 2 e och 2 f §, till 4 kap. 1 §, sådan den lyder delvis ändrad i lag 116/2026, ett nytt 4 mom., till 5 kap. 7 §, sådan den lyder i lag 384/2017, ett nytt 2 mom., till 7 kap. 1 §, sådan den lyder i lag 116/2026, ett nytt 5 mom., till 13 kap. 2 §, sådan den lyder i lag 116/2026, ett nytt 5 mom., till lagen ett nytt 14 a kap., till 15 kap. 1 § 1 mom., sådant det lyder i lagarna 394/2015, 384/2017, 820/2019, 1303/2021 och 116/2026, en ny 7 a-punkt och till 15 kap. 2 §, sådan den lyder i lagarna 394/2015, 291/2021 och 307/2023, en ny 6 punkt som följer:

1 kap.

**Allmänna principer för verkställighet av häktning**

2 §

*När häktning upphör*

— — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — —

Bestämmelser om transport vid frigivning från häktning av en patient som tagits in för vård enligt 2 kap. i mentalvårdslagen finns i 31 b § i den lagen. En häktad som frigivits för ordnande av transport kan betraktas som frihetsberövad tills transporten inleds, dock högst sex timmar. Brottspåföljdsmyndigheten eller polisen är skyldig att avgiftsfritt ge handräckning för transporten. Handräckning ges av den myndighet som har den häktade som frigivits i förvar. Brottspåföljdsmyndigheten och polisen får i enskilda fall avtala något annat om handräckningen, om det är ändamålsenligt av säkerhetsskäl eller av andra särskilda skäl.

2 kap.

**Ankomst till ett fängelse**

6 §

*Närmare bestämmelser och föreskrifter*

— — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — —

Närmare föreskrifter om förfarandet vid ankomstgranskning meddelas av Brottspåföljdsmyndigheten.

3 kap.

**Placering i fängelset, basvård och förflyttning**

2 a §

*Kontraktsavdelning*

En häktad kan placeras på en kontraktsavdelning, om placeringen är motiverad med hänsyn till de allmänna principerna för placering av en häktad och om den häktade förbinder sig till drogfrihet och till att genomgå sådan kontroll av drogfrihet som avses i 11 kap. 7 §, och om sådan begränsning av kontakter som bestämts med stöd av 4 kap. i tvångsmedelslagen inte hindrar placeringen.

Placeringen på en kontraktsavdelning ska återkallas, om det inte längre finns i 1 mom. avsedda förutsättningar för placeringen.

2 e §

*Avdelning med intensifierad övervakning*

En häktad kan placeras på en avdelning med intensifierad övervakning, om placeringen är motiverad för att förhindra att den häktade fortsätter med brottslig verksamhet eller på något annat sätt äventyrar ordningen och säkerheten i fängelset eller en annan fånges eller någon annans säkerhet i fängelset.

Förutsättningarna för placering på en avdelning med intensifierad övervakning granskas regelbundet. Placeringen ska återkallas om det inte längre finns sådana förutsättningar för den som avses i 1 mom. Den häktades ansökan om återtagande av placering behöver inte behandlas på nytt förrän fyra månader har förflutit från föregående beslut, om inte förutsättningarna för placering på avdelningen har förändrats väsentligt.

Bestämmelser om begränsning av rättigheterna för häktade som placerats på en avdelning med intensifierad övervakning finns i 4 kap. 1 § 2 mom. och i 7 kap. 1 § 2 mom., 2 § 1 mom. och 3 § 1 mom.

2 f §

*Tvättmöjlighet*

En häktad har rätt att tvätta sig minst en gång om dagen. Tvättmöjligheten kan avbrytas eller förvägras, om det är nödvändigt för att förhindra brott, upprätthålla ordningen och säkerheten i fängelset, trygga den häktades eller någon annans säkerhet eller säkerställa syftet med häktningen.

3 §

*Klädsel*

— — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — —

Den häktade ska i arbetsverksamhet enligt 4 kap. använda den klädsel som arbetarskyddet förutsätter. Sådan klädsel ska ställas till den häktades förfogande.

— — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — —

5 §

*Vistelse utomhus*

En häktad ska ges möjlighet att dagligen vistas utomhus minst en timme. Vistelsen utomhus kan avbrytas eller förvägras, om det är nödvändigt för att förhindra brott, upprätthålla ordningen och säkerheten i fängelset, trygga den häktades eller någon annans säkerhet eller säkerställa syftet med häktningen.

9 §

*Beslutanderätt*

Fängelsedirektören eller en i brottspåföljdscentralens arbetsordning förordnad biträdande direktör eller, om saken inte tål uppskov, en tjänsteman som utför styrnings- eller övervakningsuppgifter beslutar om att avbryta eller förvägra en häktad tvättmöjligheter eller vistelse utomhus. En i brottspåföljdscentralens arbetsordning förordnad biträdande direktör eller en tjänsteman i chefsuppgifter inom styrning eller övervakning beslutar om att förvägra överlämnande av egna kläder till en häktads förfogande enligt 3 § 2 mom. En biträdande direktör beslutar om den sysselsättning där en häktad ska använda sådan klädsel som avses i 3 § 4 mom. En tjänsteman som utför styrnings- eller övervakningsuppgifter får överlämna sådana egna kläder till en häktads förfogande som det är tillåtet att inneha i fängelset. En i brottspåföljdscentralens arbetsordning förordnad biträdande direktör beslutar om avvikelse från den normala kosten.

— — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — —

10 §

*Närmare bestämmelser och föreskrifter*

Närmare bestämmelser om de fängelser som är avsedda för placering av män, kvinnor och minderåriga häktade utfärdas genom förordning av justitieministeriet.

Närmare föreskrifter om mathållning och basvård, boende samt överlämnande och förvaring av tobaksprodukter, röktillbehör och tändredskap meddelas av Brottspåföljdsmyndigheten.

4 kap.

**Sysselsättning**

1 §

*Deltagande i sysselsättning*

— — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — —

Häktade som placerats på en avdelning med intensifierad övervakning kan delta endast i aktiviteter som lämpar sig för avdelningen. En häktad som placerats på en avdelning med intensifierad övervakning kan dock delta i sysselsättning utanför avdelningen, om det inte äventyrar ordningen och säkerheten i fängelset eller en annan fånges eller någon annans säkerhet.

Om en häktad deltar i sysselsättning, ska en överenskommelse om grunderna för sysselsättningspenningen träffas innan sysselsättningen inleds. Ett separat beslut ska fattas om deltagandet i sysselsättning.

En häktad får inte beviljas tillstånd till civilt arbete enligt 8 kap. 6 § i fängelselagen, och inte heller studietillstånd eller tillstånd till sysselsättning under övervakning utanför fängelset enligt 9 § i det kapitlet. En häktad får inte heller placeras i anstalt utanför fängelset enligt 8 kap. 10 a § i den lagen.

5 kap.

**De häktades egendom och inkomster**

1 § (Ny)

*Omaisuuden hallussapito*

De häktade får i fängelset inneha en skälig mängd sådan personlig egendom som Brottspåföljdsmyndigheten har tillåtit fången att inneha. Innehav av ett föremål eller ett ämna kan förvägras om

1) föremålet eller ämnet äventyrar någons säkerhet,

2) föremålet eller ämnet särskilt lämpar sig för skadegörelse på egendom,

3) innehavet av föremålet eller ämnet med hänsyn till förhållandena i fängelset eller på fängelseavdelningen och graden av övervakning vållar särskild olägenhet för den allmänna ordningen i fängelset,

4) föremålet eller ämnet inte kan granskas utan oskäligt besvär eller utan att det skadas,

5) föremålet eller ämnet används eller det finns grundad anledning att misstänka att det kommer att användas som hjälpmedel vid brott,

6) fängelset har ställt motsvarande föremål till de häktades förfogande.

— — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — —

3 §

*Användning av pengar och andra betalningsmedel i fängelset*

En häktad har rätt att använda sitt personliga betalkort. Det är förbjudet att använda andra betalningsmedel eller kontanter. Pengar och andra betalningsmedel som innehas av en häktad ska tas för förvaring i fängelset, sättas in på det betalningsmedel som avses i 2 mom. eller på den häktades bekostnad sättas in på dennes bankkonto.

I stället för ett i 1 mom. avsett betalningsmedel kan ett av Brottspåföljdsmyndigheten godkänt betalningsmedel ställas till den häktades förfogande, om detta är motiverat för att ordna betalningsrörelsen för den häktade. Den häktade ska då ges tillfälle att överföra pengar från betalningsmedlet till ett annat bankkonto, om det inte är nödvändigt att förvägra överföringen för att förhindra brott, upprätthålla ordningen och säkerheten i fängelset, trygga den häktades eller någon annans säkerhet eller säkerställa syftet med häktningen.

Om ett i 1 eller 2 mom. avsett betalningsmedel inte kan ställas till den häktades förfogande av en orsak som anges någon annanstans i lag, ska det ordnas någon annan möjlighet för den häktade att använda pengar. Den häktade ska då ges tillfälle att överföra pengar till ett annat bankkonto, om det inte är nödvändigt att förvägra överföringen för att förhindra brott, upprätthålla ordningen och säkerheten i fängelset, trygga den häktades eller någon annans säkerhet eller säkerställa syftet med häktningen.

Den häktade ska på begäran ges ett utdrag ur bokföringen av dennes penningmedel som finns på ett betalningsmedel som avses i 2 mom. eller som ingår i något annat betalningsarrangemang som avses i 3 mom.

3 a §

*Övervakning av användningen av betalningsmedel*

Användningen av de av Brottspåföljdsmyndigheten godkända betalningsmedel som har getts till häktade kan övervakas i syfte att upptäcka betalningstransaktioner som avviker från sedvanlig betalningsrörelse, på så sätt att övervakningen endast gäller antalet betalningstransaktioner och penningbeloppet.

Användningen av ett av Brottspåföljdsmyndigheten godkänt betalningsmedel som har getts till en häktad kan övervakas på så sätt att övervakningen gäller kontouppgifterna om det betalningsmedel som getts till en enskild häktad, om detta är nödvändigt för att förhindra brott, upprätthålla ordningen och säkerheten i fängelset, trygga den häktades eller någon annans säkerhet eller säkerställa syftet med häktningen. Beslutet får fattas för högst 30 dagar åt gången.

4 §

*Anskaffning av varor i fängelset*

Fängelset ska ge de häktade möjlighet att skaffa livsmedel och andra varor som lämpar sig för personligt bruk.

En häktad får genom förmedling av fängelset skaffa sådana bruksföremål och förnödenheter som det enligt 1 § 1 och 2 mom. är tillåtet att inneha.

6 §

*Återlämnande av egendom*

När en häktad friges från fängelset, ska den häktades pengar, andra betalningsmedel och egendom lämnas tillbaka till denne mot en underskrift i egendomsförteckningen. De penningmedel som avses i 3 § 2 eller 3 mom. ska sättas in på det bankkonto som den häktade uppgett. Om det inte är möjligt att sätta in penningmedlen på ett bankkonto, ska de ges till den häktade som kontanta pengar eller på något annat lämpligt sätt. Om den häktade inte undertecknar egendomsförteckningen, ska två tjänstemän vid Brottspåföljdsmyndigheten intyga riktigheten av förteckningen.

— — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — —

7 §

*Brukspenning och sysselsättningspenning*

— — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — —

Brukspenning och sysselsättningspenning ska betalas in på det bankkonto som den häktade uppgett eller på det konto som är kopplat till det betalningsmedel som avses i 3 § 2 mom. I en situation som avses i 3 § 3 mom. ska den brukspenning och sysselsättningspenning som betalas till den häktade bokföras på något annat sätt. Brukspenning och sysselsättningspenning ska betalas minst en gång per månad.

8 §

*Beslutanderätt*

En tjänsteman i chefsuppgifter inom styrning eller övervakning fattar beslut om att inte överlämna egendom till en häktads förfogande. En tjänsteman som utför styrnings- eller övervakningsuppgifter får överlämna sådana föremål och ämnen till en häktads förfogande som det är tillåtet att inneha i fängelset.

Fängelsedirektören eller en i brottspåföljdscentralens arbetsordning förordnad biträdande direktör eller en tjänsteman i chefsuppgifter inom styrning eller övervakning beslutar om betalning av brukspenning och sysselsättningspenning.

En tjänsteman i chefsuppgifter inom styrning och övervakning beslutar om ställande av ett i 3 § 2 mom. avsett betalningsmedel till den häktades förfogande eller om ordnande av möjligheten att använda pengar enligt 3 § 3 mom. Beslut om förvägran av överföring av pengar enligt de bestämmelserna fattas av fängelsedirektören eller en i brottspåföljdscentralens arbetsordning förordnad biträdande direktör.

En biträdande direktör eller en i brottspåföljdscentralens arbetsordning förordnad tjänsteman i chefsuppgifter inom styrning eller övervakning beslutar om den övervakning av användningen av ett av Brottspåföljdsmyndigheten godkänt betalningsmedel som avses i 3 a § 2 mom.

9 §

*Närmare bestämmelser och föreskrifter*

Närmare bestämmelser om egendom som häktade får inneha samt om anskaffning av varor utfärdas genom förordning av statsrådet.

Brottspåföljdsmyndigheten meddelar närmare föreskrifter om

1) egenskaperna hos och ställande till förfogande, förvaring och användning av det betalningsmedel som med stöd av 3 § ställs till den häktades förfogande samt om ordnande av möjlighet att använda pengar enligt 3 § 3 mom.,

2) förvaring, sändande och förstöring av egendom,

3) egendomsförteckningen och vilken egendom som ska upptecknas i den,

4) betalning och beloppet av den provision som avses i 9 kap. 6 § i fängelselagen.

6 kap.

**Social- och hälsovård**

2 §

*Temporär vård och undersökning utanför fängelset*

Om en häktad är sjuk eller skadad och inte på tillbörligt sätt kan vårdas eller undersökas vid Enheten för hälso- och sjukvård för fångar, ska denne under behövlig övervakning temporärt sändas för vård eller undersökning utanför fängelset. Bestämmelser om övervakning finns i 9 kap. 14 § 3 mom.

Trots vad som föreskrivs i 4 § i lagen om patientens ställning och rättigheter och 45 § i förvaltningslagen kan Brottspåföljdsmyndigheten låta bli att meddela den häktade en exakt tidpunkt när denne får vård, om det är nödvändigt för att förhindra brott, upprätthålla ordningen och säkerheten i fängelset, trygga den häktades eller någon annans säkerhet eller säkerställa syftet med häktningen. I beslutet ska dock ges tillräcklig information så att den häktade kan förbereda sig för vårdbesöket.

7 kap.

**Fritid**

1 §

*Fritidsverksamhet*

— — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — —

En häktad som placerats på en avdelning med intensifierad övervakning får delta i fritidsaktiviteter och tillbringa fritiden tillsammans med andra häktade på avdelningen.

Deltagandet kan förbjudas eller begränsas, om den häktade

1) avtjänar straff i enrum enligt 10 kap. 4 § 1 mom. 3 punkten, eller

2) är föremål för åtgärder enligt 10 kap. 11 § eller 13 kap. 1 § 1 mom.

En häktads deltagande i ett fritidsevenemang kan avbrytas eller förvägras, om det är motiverat för att förhindra brott, upprätthålla ordningen och säkerheten i fängelset, trygga den häktades eller någon annans säkerhet eller säkerställa syftet med häktningen.

2 §

*Religionsutövning*

En häktad har rätt att delta i gudstjänster, andaktsstunder och andra religiösa sammankomster som ordnas i fängelset, om inte den häktade

1) har placerats på en säkerhetsavdelning eller på en avdelning med intensifierad övervakning eller avtjänar straff i enrum enligt 10 kap. 4 § 1 mom. 3 punkten, eller

— — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — —

En häktads deltagande i en sammankomst som avses i 1 mom. kan avbrytas eller förvägras, om det är motiverat för att förhindra brott, upprätthålla ordningen och säkerheten i fängelset, trygga den häktades eller någon annans säkerhet eller säkerställa syftet med häktningen. Om en häktad inte får delta i gemensamma sammankomster, ska dennes möjlighet att utöva religion ordnas på något annat sätt.

— — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — —

3 §

*Bibliotek*

— — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — —

Den häktades tillträde till fängelsebiblioteket kan avbrytas eller förvägras, om det är motiverat för att förhindra brott, upprätthålla ordningen och säkerheten i fängelset, trygga den häktades eller någon annans säkerhet eller säkerställa syftet med häktningen.

5 §

*Beslutanderätt*

En tjänsteman i chefsuppgifter inom styrning eller övervakning eller, om saken inte tål uppskov, en tjänsteman som utför styrnings- eller övervakningsuppgifter beslutar om att avbryta eller förvägra deltagande i fritidsverksamhet, en gudstjänst, en andaktsstund eller någon annan religiös sammankomst eller tillträde till biblioteket och om sådant förbud eller sådan begränsning av deltagande som avses i 1 § 2 mom. Sammankomstens arrangör ska höras innan beslutet om förvägran fattas.

8 kap.

**Brevväxling, telefonsamtal och elektronisk kommunikation**

1 §

*Brevväxling och granskning av postförsändelser*

De häktade har rätt till korrespondens per post, om inte denna rätt har begränsats med stöd av 4 kap. i tvångsmedelslagen.

Ett slutet brev eller någon annan postförsändelse till eller från en häktad kan granskas med genomlysning eller på något annat motsvarande sätt utan att öppna försändelsen för att ta reda på om den innehåller i 5 kap. 1 § 1 eller 2 mom. avsedda förbjudna ämnen eller föremål.

Ett brev eller någon annan postförsändelse till en häktad kan öppnas och dess innehåll granskas utan att ett eventuellt meddelande i försändelsen läses, för att ta reda på om försändelsen

innehåller i 5 kap. 1 § 1 eller 2 mom. avsedda ämnen eller föremål. Ett brev eller någon annan postförsändelse från en häktad kan öppnas och dess innehåll granskas utan att ett eventuellt meddelande i försändelsen läses, om det är motiverat för att ta reda på om försändelsen innehåller i 5 kap. 1 § 1 eller 2 mom. avsedda ämnen eller föremål.

Om ämnen eller föremål som den häktade inte har tillstånd att inneha påträffas vid granskningen, ska de tas för att förvaras i fängelset. Vid hanteringen av pengar iakttas bestämmelserna i 5 kap. 3 §. Bestämmelser om den anmälan som ska göras om det finns skäl att betvivla egendomens lagliga härkomst finns i 16 kap. 1 § 1 mom. 1 punkten.

2 §

*Läsning och kopiering av meddelanden*

Brev, andra postförsändelser och meddelanden till eller från en häktad får läsas och kopieras, om det är nödvändigt för att förhindra brott, upprätthålla ordningen och säkerheten i fängelset, trygga den häktades eller någon annans säkerhet eller säkerställa syftet med häktningen. Ett beslut som berättigar till läsning får fattas för högst 30 dagar åt gången.

Den häktade ska anteckna sitt namn på brev, andra postförsändelser och meddelanden som den häktade sänder till någon annan än en sådan tillsynsmyndighet som avses i 3 §, om inte den häktade personligen överlämnar dem direkt till fängelsets personal. Ett brev, någon annan postförsändelse eller något annat meddelande som sänts av en häktad får öppnas för att ta reda på vem som är dess avsändare, om inte avsändaren kan utredas utan att brevet, postförsändelsen eller meddelandet öppnas. Då får brevet eller meddelandet inte läsas i större utsträckning än vad som är nödvändigt för att ta reda på vem som är dess avsändare.

2 a §

*Underrättelse om läsning*

Om ett brev, en annan postförsändelse eller ett meddelande till eller från en häktad läses, ska den häktade utan dröjsmål underrättas om läsningen samt om grunden för läsningen. Underrättelsen om läsningen får uppskjutas, om det är nödvändigt för att förhindra brott, upprätthålla ordningen och säkerheten i fängelset, trygga den häktades eller någon annans säkerhet eller säkerställa syftet med häktningen. Den häktade ska dock underrättas om läsningen och dess grund inom 30 dagar från läsningen eller, om den häktade friges tidigare än detta, senast då den häktade friges, om inte något annat följer av annan lagstiftning.

Om ett brev efter läsningen kvarhålls på en sådan grund som avses i 5 §, iakttas bestämmelserna i den paragrafen i fråga om underrättelsen.

4 §

*Brevväxling med ombud*

Ett brev eller någon annan postförsändelse som den häktade adresserat till sin advokat eller något annat rättegångsombud eller rättegångsbiträde som avses i 15 kap. 2 § 1 eller 6 mom. i rättegångsbalken får inte granskas eller läsas.

Ett brev eller någon annan postförsändelse som anlänt till en häktad och av vars avsändaruppgifter det framgår att avsändaren är det ombud som avses i 1 mom. kan i den häktades närvaro öppnas och dess innehåll granskas utan att ett eventuellt meddelande i försändelsen läses, om det är nödvändigt för att ta reda på om brevet innehåller i 5 kap. 1 § 1 eller 2 mom. avsedda ämnen eller föremål. Vid granskningen iakttas i övrigt bestämmelserna i 1 § 3 mom.

5 §

*Kvarhållande av brev eller postförsändelser*

Ett brev, en annan postförsändelse eller ett meddelande till eller från en häktad får kvarhållas, om detta är nödvändigt för att förhindra brott, upprätthålla ordningen och säkerheten i fängelset, trygga den häktades eller någon annans säkerhet eller säkerställa syftet med häktningen.

Mottagaren eller avsändaren ska utan dröjsmål underrättas om kvarhållandet av ett brev, någon annan postförsändelse eller ett meddelande och om orsaken till kvarhållandet, om inte något annat följer av en orsak som nämns i 1 mom. Ett brev, en annan postförsändelse eller ett meddelande som av en orsak som avses i 1 mom. inte befordras till mottagaren ska returneras till avsändaren eller ges till den häktade vid frigivningen.

En postförskottsbeställning eller någon annan beställning på kredit som avsänts av en häktad kan kvarhållas, om den häktade inte har råd att betala beställningen. En beställd försändelse kan returneras till avsändaren utan den häktades samtycke.

6 §

*Användning av telefon*

De häktade ska ges möjlighet att på egen bekostnad stå i telefonkontakt med personer utanför fängelset, om inte denna rätt har begränsats i enlighet med 4 kap. i tvångsmedelslagen.

— — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — —

Användning av telefon bör tillåtas vid de tidpunkter som reserverats för ändamålet så ofta som det är möjligt utan att ordningen och verksamheten i fängelset störs och även vid andra tillfällen, om det behövs för upprätthållande av den häktades kontakter eller av något annat viktigt skäl. För användningen av telefon kan ställas som villkor att den häktade uppger med vem denne har för avsikt att stå i kontakt. Användningen av telefon kan avbrytas eller förvägras, om det är motiverat för att förhindra brott, upprätthålla ordningen och säkerheten i fängelset, trygga den häktades eller någon annans säkerhet eller säkerställa syftet med häktningen.

— — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — —

7 §

*Avlyssning och inspelning av telefonsamtal*

En häktads i 6 § avsedda telefonsamtal får avlyssnas och spelas in, om det är nödvändigt för att förhindra brott, upprätthålla ordningen och säkerheten i fängelset, trygga den häktades eller

någon annans säkerhet eller säkerställa syftet med häktningen. Ett beslut som berättigar till avlyssning och inspelning av telefonsamtal får fattas för högst 30 dagar åt gången.

— — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — —

7 c §

*Övervakning av elektronisk kommunikation*

Utöver vad som föreskrivs i lagen om tjänster inom elektronisk kommunikation (917/2014) har Brottspåföljdsmyndigheten vid behov rätt att ur den utrustning och de system som fängelset förvaltar och som är avsedda för förmedling och behandling av kommunikation hämta förmedlingsuppgifter om webbsidor som de häktade besöker och om meddelanden i den e-post som Brottspåföljdsmyndigheten förvaltar. Efter åtgärden ska förmedlingsuppgifterna utan dröjsmål utplånas, om inte annat föreskrivs i lag.

Vid övervakningen av de e-postmeddelanden som en häktad mottagit och sänt genom Brottspåföljdsmyndighetens e-post tillämpas bestämmelserna i 2, 2 a och 3–5 §. På övervakningen av en på en säkerhetsavdelning placerad häktads användning av e-posten för fångar tillämpas dock 8 § 1 mom.

En häktads elektroniska kommunikation enligt 7 a och 7 b § kan övervakas genom teknisk övervakning och så att en tjänsteman vid Brottspåföljdsmyndigheten är närvarande.

Användningen av e-post eller internet kan avbrytas eller förvägras, om det är motiverat för att förhindra brott, upprätthålla ordningen och säkerheten i fängelset, trygga den häktades eller någon annans säkerhet eller säkerställa syftet med häktningen.

8 §

*Brevväxling och telefonsamtal på säkerhetsavdelningar*

Andra brev, postförsändelser och meddelanden till eller från en häktad på en säkerhetsavdelning än sådana som avses i 3 och 4 § får läsas och kopieras om det är motiverat för att förhindra brott, upprätthålla ordningen och säkerheten i fängelset, trygga den häktades eller någon annans säkerhet eller säkerställa syftet med häktningen. Ett beslut som berättigar till läsning av brev får fattas för högst tre månader åt gången. I fråga om häktades brevväxling tillämpas i övrigt bestämmelserna 1 §, 2 § 2 mom. samt 2 a, 3–5 och 9 §.

En på en säkerhetsavdelning placerad häktads i 7 § avsedda telefonsamtal får avlyssnas och spelas in om det är motiverat för att förhindra brott, upprätthålla ordningen och säkerheten i fängelset, trygga den häktades eller någon annans säkerhet eller säkerställa syftet med häktningen. Ett beslut som berättigar till avlyssning av telefonsamtal får fattas för högst tre månader åt gången. I fråga om avlyssning av samtal tillämpas i övrigt bestämmelserna i 7 § 2 och 3 mom. och 9 §.

9 §

*Beslutanderätt*

— — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — —

Fängelsedirektören eller en biträdande direktör beslutar om tillstånd till användning av e-post och av internet och om återkallande av sådana tillstånd. Beslut om att avbryta eller förvägra användningen av e-post eller internet fattas av en tjänsteman i chefsuppgifter inom styrning eller övervakning eller av en tjänsteman som utför styrnings- eller övervakningsuppgifter. Beslut om öppnande av webbsidor fattas av en i Brottspåföljdsmyndighetens arbetsordning förordnad tjänsteman vid Brottspåföljdsmyndigheten.

10 §

*Närmare bestämmelser och föreskrifter*

Närmare bestämmelser om förfarandet vid granskning, läsning, kopiering och kvarhållande av brev samt om avlyssning och inspelning av telefonsamtal utfärdas genom förordning av statsrådet.

Brottspåföljdsmyndigheten meddelar närmare föreskrifter om

1) fängelsernas telefonsystem,
2) överlämnande, förvaring och användning av mobiltelefon,
3) förfarandet vid öppnande av webbsidor.

9 kap.

**Besök och andra kontakter utom fängelset**

1 §

*Besök*

— — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — —

Vid övervakade besök, besök av barn enligt 3 § och övervakade besök häktade och fångar emellan enligt 5 § samt vid sådan kontakt via videolänk som avses i 10 § får samtalet mellan den häktade och besökaren avlyssnas och spelas in med hjälp av en teknisk anordning, om det är nödvändigt för att förhindra brott, upprätthålla ordningen och säkerheten i fängelset, trygga den häktades eller någon annans säkerhet eller säkerställa syftet med häktningen. Den häktade och besökaren ska underrättas om avlyssningen och inspelningen av samtalet innan åtgärden inleds. En på en säkerhetsavdelning placerad häktads samtal vid besök eller kontakt via videolänk enligt detta moment får avlyssnas och spelas in om det är motiverat för att förhindra brott, upprätthålla ordningen och säkerheten i fängelset, trygga den häktades eller någon annans säkerhet eller säkerställa syftet med häktningen. Ett beslut gällande avlyssning och inspelning av besök hos en på en säkerhetsavdelning placerad häktad får fattas för högst tre månader åt gången.

Ett besök kan ordnas avskilt från andra häktade och besökare, om det är motiverat för att förhindra brott, upprätthålla ordningen och säkerheten i fängelset, trygga den häktades eller någon annans säkerhet eller säkerställa syftet med häktningen. Besöket ska i möjligaste mån ordnas avskilt från andra häktade och besökare också om den häktade eller besökaren begär det. Vid besök enligt detta moment får den häktade eller besökaren inte använda anteckningsmaterial.

— — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — —

4 §

*Besök av ombud*

— — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — —

Besöket får övervakas om det är nödvändigt för att förhindra brott, upprätthålla ordningen och säkerheten i fängelset, trygga den häktades eller någon annans säkerhet eller säkerställa syftet med häktningen eller om den häktade eller ombudet uttryckligen begär det. Övervakningen utförs genom synkontakt eller med hjälp av en teknisk anordning, utan att samtalet mellan den häktade och ombudet avlyssnas eller spelas in. Besöket kan vid behov också ordnas i ett rum där det finns konstruktionsmässiga hinder mellan den häktade och ombudet. Den häktade och ombudet ska underrättas om övervakningen av besöket innan övervakningen inleds.

— — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — —

6 §

*Avbrytande av besök*

Ett besök får avbrytas, om det är motiverat för att förhindra brott, upprätthålla ordningen och säkerheten i fängelset, trygga den häktades eller någon annans säkerhet eller säkerställa syftet med häktningen.

7 §

*Återkallande och förvägran av besök*

— — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — —

Ett besök kan förvägras, om

1) besökaren inte kan legitimera sig på ett tillförlitligt sätt,

2) besökaren vägrar att underkasta sig säkerhetskontroll enligt 12 kap. 2 § eller kroppsvisitation enligt 12 kap. 3 §,

3) besökaren av yttre tecken att döma är berusad,

4) det i övrigt är motiverat för att förhindra brott, upprätthålla ordningen och säkerheten i fängelset, trygga den häktades eller någon annans säkerhet eller säkerställa syftet med häktningen.

— — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — —

8 §

*Besöksförbud*

En besökare kan meddelas ett med hänsyn till omständigheterna skäligt, högst sex månaders förbud mot besök och kontakt via videolänk, om detta är nödvändigt på grund av att besökaren har konstaterats ha medfört eller försökt medföra i 5 kap. 1 § 1 eller 2 mom. avsedda ämnen eller föremål till fängelset eller på något annat sätt ha äventyrat ordningen och säkerheten i fängelset, den häktades eller någon annans säkerhet eller syftet med häktningen. Ett besöksförbud kan förlängas med högst 30 dagar åt gången, om det fortfarande är nödvändigt för att förhindra den verksamhet som ligger till grund för förbudet.

— — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — —

9 §

*Mottagning och granskning av varor*

I samband med besök i ett fängelse får en liten mängd sådana varor eller föremål tas emot som det enligt 5 kap. 1 § 1 och 2 mom. är tillåtet att inneha i fängelset.

De varor som besökare medför ska granskas innan de överlämnas till den häktade.

14 §

*Permission för häktade*

En häktad ska beviljas permission för att besöka en nära anhörig eller någon annan närstående som är allvarligt sjuk eller i vård i livets slutskede samt för att närvara vid begravning av en nära anhörig eller någon annan närstående eller för något annat motsvarande synnerligen viktigt skäl, om inte denna rätt till kontakt har begränsats med stöd av 4 kap. i tvångsmedelslagen. Permission beviljas för den tid som ett synnerligen viktigt skäl kräver. Permissionens längd kan dock begränsas, om det är motiverat för att förhindra rymning, fritagningsförsök eller brott eller för att trygga den häktades eller någon annans säkerhet.

En häktad kan beviljas permission för att sköta ett brådskande och tvingande ärende, om inte denna rätt till kontakt har begränsats med stöd av 4 kap. i tvångsmedelslagen. Permissionen kan vara i högst sex timmar och dess totala längd ökas med en skälig restid.

Under en permission ska den häktade övervakas och ledsagas av en tjänsteman vid Brottspåföljdsmyndigheten. Permission kan förenas med permissionsvillkor.

Permissionen kan avbrytas om den häktade bryter mot permissionsvillkoren eller begår ett brott under permissionen. Permissionen kan också avbrytas, om det är motiverat för att förhindra brott, rymning eller fritagningsförsök, trygga den häktades eller någon annans säkerhet eller säkerställa syftet med häktningen.

17 §

*Närmare bestämmelser*

Närmare bestämmelser om permissionsvillkor, om besöksförbud och innehållet i det, om hur övervakningen av besök ska ordnas samt om besöksrummens tekniska och konstruktionsmässiga övervakningsarrangemang utfärdas genom förordning av statsrådet.

10 kap.

**Ordningen och disciplinen i ett fängelse**

1 §

*Ordningsstadgan för ett fängelse*

Ett fängelse ska ha en ordningsstadga som innehåller mer detaljerade föreskrifter än denna lag och de bestämmelser och föreskrifter som utfärdats med stöd av den och som gäller

1) vistelse på fängelseområdet,
2) avdelningar i fängelset,
3) sysselsättning och fritidsverksamhet som ordnas i fängelset och på fängelseavdelningarna,
4) hur rökning ska ordnas,
5) hur besök och kontakt via videolänk, brevväxling, användning av telefon och användning av e-post och internet ska ordnas,
6) anskaffning av livsmedel och andra varor som lämpar sig för personligt bruk samt av bruksföremål och förnödenheter i fängelset och mottagning av sådana av aktörer utanför fängelset,
7) förvaring av den häktades egendom.

10 §

*Behandling av disciplinärenden*

— — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — —

En ordningsförseelse ska behandlas i det fängelse där den häktade är placerad eller där den häktade gjort sig skyldig till ordningsförseelsen. En ordningsförseelse som en häktad gjort sig skyldig till under en transport ska dock behandlas i det fängelse dit den häktade anländer.

11 §

*Avskildhet vid utredning*

Medan en ordningsförseelse utreds och beslutet om disciplinstraff inväntas kan den häktade hållas avskild från övriga fångar, om det är motiverat för utredningen av ordningsförseelsen.

Avskildheten får inte räcka längre än nödvändigt och inte överskrida sju dygn. En yrkesutbildad person inom hälso- och sjukvården ska så snart som möjligt underrättas om avskildheten.

— — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — —

11 kap.

**Granskning av fängelselokaler och häktade**

1 §

*Övervakningen i ett fängelse*

De häktade och de lokaler som står till de häktades förfogande ska övervakas för att förhindra brott, upprätthålla ordningen och säkerheten i fängelset, trygga de häktades eller andras säkerhet och säkerställa syftet med häktningen.

— — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — —

2 §

*Granskning av bostadsrum och egendom*

De häktades bostadsrum och egendom som de innehar eller som finns på fängelseområdet kan granskas för att förhindra brott, upprätthålla ordningen och säkerheten i fängelset, trygga de häktades och andra personers säkerhet, säkerställa syftet med häktningen eller utreda misstänkta ordningsförseelser. Bestämmelser om innehav av bruksföremål, pengar och andra betalningsmedel samt annan egendom finns i 5 kap.

4 §

*Kroppsvisitation av häktade*

En häktad kan i samband med ankomst eller återkomst till fängelset eller i samband med oövervakade besök och besök av barn kroppsvisiteras för att förhindra brott, upprätthålla ordningen och säkerheten i fängelset, trygga den häktades eller någon annans säkerhet eller säkerställa syftet med häktningen. En häktad kan kroppsvisiteras också i andra fall, om det är motiverat för att förhindra brott, upprätthålla ordningen och säkerheten i fängelset, trygga den häktades eller någon annans säkerhet, säkerställa syftet med häktningen eller utreda misstänkta ordningsförseelser.

— — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — —

5 §

*Specialgranskning*

I ett fängelse, på en fängelseavdelning eller i något annat utrymme kan specialgranskning utföras, om det är motiverat för att förhindra brott, upprätthålla ordningen och säkerheten i fängelset, trygga den häktades eller någon annans säkerhet eller säkerställa syftet med häktningen.

När en specialgranskning utförs på en avdelning eller i något annat utrymme i ett fängelse, får samtliga häktade som placerats på avdelningen eller som vistas i det undersökta utrymmet kroppsvisiteras.

6 §

*Kroppsbesiktning av häktade*

Kroppsbesiktning får företas på en häktad, om det är nödvändigt för att ta reda på om den häktade i fängelset eller vid ankomsten till fängelset i sin kropp har i 5 kap. 1 § 1 eller 2 mom. avsedda förbjudna ämnen eller föremål som allvarligt kan äventyra ordningen eller säkerheten i fängelset eller den häktades liv eller hälsa.

Kroppsbesiktning omfattar granskning av kroppen, tagning av prov eller någon annan undersökning av kroppen.

Åtgärder som kräver medicinsk sakkunskap får endast vidtas av en läkare.

7 §

*Kontroll av drogfrihet*

En häktad kan åläggas att lämna utandnings-, saliv- eller urinprov

1) om det är motiverat i syfte att ta reda på om den häktade är påverkad av alkohol, något annat berusningsmedel eller ett sådant dopningsmedel som avses i 44 kap. 16 § i strafflagen, eller

2) för utredning av förutsättningarna för oövervakade besök, besök av barn eller placering på en kontraktsavdelning eller för kontroll av skyldigheten avseende drogfrihet.

Det kan bestämmas att blodprov ska tas på en häktad om det är motiverat på grund av vägran att lämna ett i 1 mom. avsett prov, för att trygga kontrollen av drogfrihet eller för att få ett tillförlitligt provresultat.

Om berusningen av yttre tecken att döma är uppenbar, behöver utandnings-, saliv-, urin- eller blodprov inte tas, om inte den häktade kräver det.

12 kap.

**Granskning av andra personer**

2 §

*Säkerhetskontroll på fängelseområdet*

En person får underkastas säkerhetskontroll i fängelset och på fängelseområdet för att förhindra brott, upprätthålla ordningen och säkerheten i fängelset, trygga den häktades eller någon annans säkerhet eller säkerställa syftet med häktningen.

— — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — —

3 §

*Kroppsvisitation av besökare*

En besökare får underkastas kroppsvisitation, om det är motiverat för att ta reda på om besökaren medför i 5 kap. 1 § 1 eller 2 mom. avsedda ämnen eller föremål.

— — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — —

6 §

*Gripande och hållande i förvar*

En person som befinner sig i fängelset eller på dess område får gripas, om gripande är nödvändigt för att förhindra eller utreda brott, upprätthålla ordningen och säkerheten i fängelset, trygga den häktades eller någon annans säkerhet eller säkerställa syftet med häktningen.

— — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — —

8 §

*Beslutanderätt*

— — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — —

En tjänsteman i chefsuppgifter inom övervakningen beslutar om kroppsvisitation av besökare och om avlägsnande av besökare från fängelset. Fängelsedirektören, en biträdande direktör, en tjänsteman i chefsuppgifter inom övervakningen eller en tjänsteman som utför styrnings- eller övervakningsuppgifter beslutar om gripande av en person. Fängelsedirektören beslutar om att en person som gripits ska hållas i förvar.

13 kap.

**Säkerhetsåtgärder och användning av maktmedel**

2 §

*Användning av fängsel*

— — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — —

Bestämmelserna i 1–3 mom. tillämpas också på frigivna häktade under sådan transport som avses i 1 kap. 2 § 4 mom.

4 §

*Observation i isolering*

En häktad får placeras i observation i isolering, om det är nödvändigt för att ta reda på om den häktade i fängelset eller vid ankomsten till fängelset har i 5 kap. 1 § 1 eller 2 mom. avsedda förbjudna ämnen eller föremål i sin kropp eller för att säkerställa att ämnen och föremål som upptäckts vid kroppsbesiktning lämnar den häktades kropp. Vid observation i isolering placeras den häktade i en cell där det med hjälp av teknisk utrustning eller på annat sätt dygnet runt är möjligt att observera och övervaka den häktade och hur de förbjudna ämnena eller föremålen lämnar den häktades kropp. Då kan man också kräva att den häktade använder särskild observationskläsel. En häktad som placerats i observation i isolering ska på begäran utan dröjsmål ges tillträde till toalett.

— — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — —

6 §

*Användning av maktmedel*

En tjänsteman vid Brottspåföljdsmyndigheten har vid utförande av tjänsteuppdrag rätt att använda maktmedel för att

1) förhindra att en häktad rymmer eller avlägsnar sig utan tillstånd, för att bryta ner motstånd och för att vidta de övervaknings-, gransknings- och säkerhetsåtgärder som avses i detta kapitel eller i 11 kap. samt för att tillgodose säkerheten under en sådan transport av en frigiven häktad som avses i 1 kap. 2 § 4 mom.,

— — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — —

9 §

*Närmare bestämmelser och föreskrifter*

Genom förordning av statsrådet utfärdas närmare bestämmelser om

1) verkställighet av och förhållandena under observation, observation i isolering och avskildhet,

2) maktmedelsredskap och fängslen samt om förvaring och förstöring av dem,
3) ordnande av utbildning i användningen av maktmedel och säkerhetsåtgärder,
4) rätten att bära maktmedelsredskap,
5) registrering av användning av fängsel och maktmedelsredskap.

Brottspåföljdsmyndigheten får meddela närmare föreskrifter om innehållet i utbildningen i användningen av maktmedel och säkerhetsåtgärder.

14 a kap.

**Undantag vid störningar i samhället**

1 §

*Tillämpning av undantag*

Med stöd av bestämmelserna i detta kapitel kan på det sätt som anges nedan avvikelse göras från bestämmelserna i 3, 4, 7 och 9 kap. i allvarliga störningssituationer under normala förhållanden och under sådana undantagsförhållanden som avses i 3 § i beredskapslagen (1552/2011).

Sådana allvarliga störningssituationer under normala förhållanden som avses i 1 mom. är

1) terrordåd som riktas mot samhällets strukturer eller stora folksamlingar, överhängande hot om sådana dåd eller annan brottslig verksamhet som allvarligt äventyrar den inre säkerheten,
2) omfattande störningssituationer som allvarligt äventyrar allmän ordning och säkerhet,
3) omfattande eller allvarliga störningssituationer som riktar sig mot kritisk infrastruktur, informationssystem och datanät,
4) pandemier,
5) användning av militära maktmedel eller hot om det,
6) massinvandring och påtryckning genom styrning av invandrare,
7) andra allvarliga störningssituationer som till sina verkningar kan jämställas med situationerna i 1–6 punkten.

2 §

*Evakuering av häktade*

Alla häktade i ett fängelse kan flyttas till ett annat fängelse eller till andra fängelser i störningssituationer och under undantagsförhållanden enligt 1 §, om flyttningen är nödvändig för att säkerställa att verkställigheten av häktning är säker för samhället, personalen och de häktade.

3 §

*Förvägran av vistelse utomhus*

Vistelse utomhus kan från fall till fall förvägras i ett fängelse eller en avdelning i ett fängelse i störningssituationer och under undantagsförhållanden enligt 1 §, om det är nödvändigt för att säkerställa att verkställigheten av häktning är säker för samhället, personalen och de häktade.

4 §

*Begränsning av ordnande av sysselsättning*

Ordnande av sysselsättning kan i ett fängelse eller en avdelning i ett fängelse begränsas i störningssituationer och under undantagsförhållanden enligt 1 §, om det är nödvändigt för att säkerställa att verkställigheten av häktning är säker för samhället, personalen och de häktade. I den mån det är möjligt ska det för de häktade ordnas sådan ersättande sysselsättning som med beaktande av förhållandena kan ordnas i fängelset.

Om det är uppenbart att begränsningen enligt 1 mom. inte är tillräcklig för att säkerställa att verkställigheten av häktning är säker, kan ordnandet av sysselsättningen avbrytas helt, om det är nödvändigt för att säkerställa att verkställigheten av häktning är säker för samhället, personalen och de häktade.

En häktads deltagande i undervisning enligt läroplikten kan inte begränsas eller avbrytas.

Ordnandet av sysselsättningen kan begränsas eller avbrytas i högst 30 dagar. Begränsningen och avbrytandet kan förlängas högst 30 dagar åt gången, om det fortfarande är nödvändigt av orsaker som anges i 1 eller 2 mom. Begränsningen och avbrytandet ska avslutas utan dröjsmål, om den allvarliga störningssituationen i normala förhållanden eller undantagsförhållandena upphör.

5 §

*Begränsning av ordnande av fritidsverksamhet*

Ordnande av fritidsverksamhet, tillträde till bibliotek och deltagande i religiösa sammankomster kan i ett fängelse eller en avdelning i ett fängelse begränsas i störningssituationer och under undantagsförhållanden enligt 1 §, om det är nödvändigt för att säkerställa att verkställigheten av häktning är säker för samhället, personalen och de häktade. I den mån det är möjligt ska det för de häktade ordnas sådan ersättande fritidsverksamhet som med beaktande av förhållandena kan ordnas i fängelset.

Om det är uppenbart att begränsningen enligt 1 mom. inte är tillräcklig för att säkerställa att verkställigheten av häktning är säker, kan fritidsverksamheten, tillträdet till bibliotek eller deltagandet i religiösa sammankomster avbrytas helt, om det är nödvändigt för att säkerställa att verkställigheten av häktning är säker för samhället, personalen och de häktade. De häktades bibliotekstjänster och möjlighet att utöva religion ska då ombesörjas på något annat sätt.

Begränsningen eller avbrytandet av fritidsverksamhet, tillträde till bibliotek och deltagande i religiösa sammankomster kan pågå i högst 30 dagar. Begränsningen och avbrytandet kan förlängas högst 30 dagar åt gången, om det fortfarande är nödvändigt av orsaker som anges i 1

eller 2 mom. Begränsningen och avbrytandet ska avslutas utan dröjsmål, om den allvarliga störningssituationen i normala förhållanden eller undantagsförhållandena upphör.

6 §

*Begränsning av besök*

Besöken hos en häktad kan i ett fängelse eller en avdelning i ett fängelse begränsas i störningssituationer och under undantagsförhållanden enligt 1 §, om det är nödvändigt för att säkerställa att verkställigheten av häktning är säker för samhället, personalen och de häktade.

Om det är uppenbart att begränsningen av besök inte är tillräcklig för att säkerställa att verkställigheten av häktning är säker, kan besöken avbrytas helt, om det är nödvändigt för att säkerställa att verkställigheten av häktning är säker för samhället, personalen och de häktade.

Besök av barn enligt 9 kap. 3 §, besök av ombud enligt 9 kap. 4 § samt besök hos häktade som inte fyllt 18 år får inte begränsas eller avbrytas.

Besöken kan begränsas eller avbrytas i högst 30 dagar. Begränsningen och avbrytandet kan förlängas högst 30 dagar åt gången, om det fortfarande är nödvändigt av orsaker som anges i 1 eller 2 mom. Begränsningen och avbrytandet ska avslutas utan dröjsmål, om den allvarliga störningssituationen i normala förhållanden eller undantagsförhållandena upphör.

7 §

*Begränsningarnas inverkan på beslut som gäller en häktad*

Om ordnande av sysselsättningen har begränsats eller avbrutits på det sätt som avses i 4 §, kan beslutet om placering av den häktade i sysselsättning temporärt ändras på det sätt som begränsningarna förutsätter. Den häktade kan ges möjlighet att delta i sådan ersättande sysselsättning som med beaktande av förhållandena kan ordnas i fängelset. En temporär ändring av den häktades placering i sysselsättning påverkar inte den sysselsättningspenning enligt 5 kap. 7 § i fängelselagen som betalas till den häktade.

Om besöken har begränsats eller avbrutits helt med stöd av 6 §, kan besök som avses i 9 kap. 2 eller 5 § förvägras eller ett redan beviljat besök återkallas.

8 §

*Begränsningarnas inverkan på en häktads kontakter och på tiden utanför cellen*

Om besöken har begränsats eller avbrutits helt med stöd av 6 §, ska de häktade ges möjlighet att på något annat sätt stå mer än vanligt i kontakt med personer utanför fängelset.

Om ordnandet av sysselsättning och fritidsverksamhet har begränsats eller avbrutits helt med stöd av 4 eller 5 §, ska de häktade ges möjlighet att på något annat sätt tillbringa tid utanför cellen på det sätt som störningssituationen tillåter.

9 §

*Beslutanderätt*

Direktören för ansvarsområdet för operativ verksamhet beslutar om evakuering av fångar enligt 2 §, begränsning av ordnande av sysselsättning enligt 4 §, begränsning av ordnande av fritidsverksamhet enligt 5 § och begränsning av besök enligt 6 § efter att ha hört direktörerna för de fängelser som beslutet gäller.

Fängelsedirektören, en i brottspåföljdscentralens arbetsordning angiven biträdande direktör eller en tjänsteman i chefsuppgifter inom styrning eller övervakning beslutar om sådan temporär ändring av beslut om placering i sysselsättning som avses i 7 §. Fängelsedirektören eller en i brottspåföljdscentralens arbetsordning angiven biträdande direktör beslutar om förvägran av vistelse utomhus enligt 3 § och förvägran eller återkallande av besök enligt 7 §.

15 kap.

**Ändringssökande**

1 §

*Beslut i vilka ändring får sökas*

En häktad får begära omprövning av eller anföra besvär över Brottspåföljdsmyndighetens beslut som gäller

1) placering enligt 3 kap. 1 § 5 mom., avskilt boende på egen begäran enligt 3 kap. 2 § 2 mom., placering på en säkerhetsavdelning enligt 3 kap. 2 c §, fortsatt placering på en säkerhetsavdelning enligt 3 kap. 2 d §, placering på en avdelning med intensifierad övervakning enligt 3 kap. 2 e §, användning av egna kläder enligt 3 kap. 3 § eller avvikelser från den normala kosten enligt 3 kap. 4 §,

2) förvägran av innehav av egendom enligt 5 kap. 1 §, förvägran av arrangemang för användning av betalningsmedel enligt 5 kap. 3 § 2 mom. eller annan användning av pengar enligt 5 kap. 3 § 4 mom., anskaffning av varor enligt 5 kap. 4 § eller utbetalning av sysselsättnings- och brukspenning enligt 5 kap. 7 §,

— — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — —

7 a) begränsning av ordnande av sysselsättning enligt 14 a kap. 4 §, begränsning av ordnande av fritidsverksamhet enligt 14 a kap. 5 § och begränsning av besök enligt 14 a kap. 6 §,

— — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — —

2 §

*Förbud mot att söka ändring*

En häktad får inte begära omprövning av eller anföra besvär över Brottspåföljdsmyndighetens beslut som gäller

— — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — —

5) besök enligt 9 kap. 2, 3, 5 eller 10 §, mottagning av varor i samband med besök enligt 9 kap. 9 § eller permission för att sköta ett bränskande och tvingande ärende enligt 9 kap. 14 § 2 mom.,
6) evakuering av fångar enligt 14 a kap. 2 § samt temporär ändring av placering i sysselsättning eller förvägran och återkallande av besök enligt 14 a kap. 7 §.

3 §

*Förfarande vid ändringssökande*

På sökande av ändring tillämpas i övrigt bestämmelserna i 20 kap. 3–8 § i fängelselagen.

16 kap.

**Särskilda bestämmelser**

1 §

*Tillämpning av fängelselagen*

Vid verkställighet av häktning tillämpas vad som föreskrivs om verkställighet av fängelse i följande bestämmelser i fängelselagen:

— — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — —

2) 4 kap. 1 § on slutna fängelser och öppna fängelser, 4 kap. 3 § om ersättande av resekostnader, 4 kap. 11 § 3 mom. om godkännande av fängelselokaler och 4 kap. 12 § 2 mom. om bemyndigande att utfärda närmare bestämmelser genom förordning av justitieministeriet och,
3) 5 kap. 1 § 1 mom. om avdelningar, 5 kap. 4 § 1 mom. om kontraktsavdelningar, 5 kap. 4 a § 1 mom. om avdelningar med intensifierad övervakning, 5 kap. 5 § 1 mom. om säkerhetsavdelningar, 5 kap. 8 § om dagordningen på en avdelning, 5 kap. 9 § 1 mom. om beslutanderätten vid fastställande av dagordningen på avdelningarna samt om beslutanderätten för en i 5 kap. 9 § 2 mom. avsedd överläkare eller en av denne förordnad läkare,

— — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — —

_____

Denna lag träder i kraft den 20 .

_____

**3.**

# Lag

## om ändring av lagen om verkställighet av samhällspåföljder

I enlighet med riksdagens beslut

*ändras* i lagen om verkställighet av samhällspåföljder (400/2015) 30 § 2 mom. 5 punkten och 86 a §, sådana de lyder, 30 § 2 mom. 5 punkten i lag 880/2026~~225/2022~~ och 86 a § i lag 1304/2021, och

*fogas* till 30 § 2 mom., sådant det lyder i lag 880/2026~~225/2022~~, en ny 6 punkt, till 30 §, sådan den lyder i lag 880/2026~~225/2022~~, ett nytt 7 mom., till lagen ett nytt 13 a kap. och till 86 §, sådan den lyder i lag 1304/2021, en ny 8 a-punkt som följer:

30 §

*Beslutanderätt*

— — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — —

Direktören för byrån för samhällspåföljder beslutar om

— — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — —

5) avslutande av övervakning enligt 60 § 4 mom. och 76 §,

6) sådan temporär ändring av den preciserade planen för strafftiden som avses i 85 d § och avbrytande av verkställigheten av en dom.

— — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — —

Direktören för ansvarsområdet för operativ verksamhet beslutar om sådan ändring av innehållet i och sådant avbrytande av verkställigheten som avses i 85 c § efter att ha hört direktörerna för de brottspåföljdscentraler som beslutet gäller.

13 a kap.

**Undantag vid störningar i samhället**

85 a §

*Tillämpning av undantag*

Med stöd av bestämmelserna i detta kapitel kan på det sätt som anges nedan avvikelse göras från bestämmelserna om inledande av verkställighet och den dömdes skyldigheter i allvarliga störningssituationer under normala förhållanden och under sådana undantagsförhållanden som avses i 3 § i beredskapslagen (1552/2011).

Sådana allvarliga störningssituationer under normala förhälllanden som avses i 1 mom. är

1) terrordåd som riktas mot samhällets strukturer eller stora folksamlingar, överhängande hot om sådana dåd eller annan brottslig verksamhet som allvarligt äventyrar den inre säkerheten,
2) omfattande störningssituationer som allvarligt äventyrar allmän ordning och säkerhet,
3) omfattande eller allvarliga störningssituationer som riktar sig mot kritisk infrastruktur, informationssystem och datanät,
4) pandemier,
5) användning av militära maktmedel eller hot om det,
6) massinvandring och påtryckning genom styrning av invandrare,
7) andra allvarliga störningssituationer som till sina verkningar kan jämställas med situationerna i 1–6 punkten.

85 b §

*Begränsning av inledandet av verkställighet av samhällspåföljder*

Inledandet av verkställigheten av samhällstjänst, övervakningsstraff, villkorligt fängelse förenat med övervakning och ungdomsstraff kan begränsas i sådana störningssituationer och undantagsförhållanden som avses i 85 a §, om begränsningen är nödvändig för att säkerställa att verkställigheten av påföljderna är säker för samhället, personalen och de dömda. Begränsningen kan gälla alla eller endast en del av de nämnda samhällspåföljderna.

Begränsningarna kan gälla i högst sex månader. Begränsningarna kan förlängas högst sex månader åt gången, om det fortfarande är nödvändigt av orsaker som anges i detta moment. Verkställigheten av straffet ska dock inledas, om det utdömda straffet förfaller på grund av begränsningarna.

85 c §

*Verkställighet av samhällspåföljder i allvarliga störningssituationer under normala förhållanden och under undantagsförhållanden*

Den verksamhet, den skyldighet att stanna i bostaden och den övervakning som ingår i verkställigheten av samhällspåföljder kan inom området för en eller flera brottspåföljdscentraler ändras i sådana störningssituationer och undantagsförhållanden som avses i 85 a §, om det är nödvändigt för att säkerställa att verkställigheten av påföljderna är säker för samhället, personalen och den dömde.

Om det är uppenbart att de i 1 mom. avsedda ändringarna inte på grund av störningssituationen är möjliga eller tillräckliga för att säkerställa en säker verkställighet, kan verkställigheten av samhällstjänst, övervakningsstraff, villkorligt fängelse förenat med övervakning och ungdomsstraff avbrytas, om det är nödvändigt för att säkerställa att verkställigheten av påföljderna är säker för samhället, personalen och den dömde. Strafftiden löper inte under avbrottet.

Den ändring som avses i 1 mom. får vara i högst tre månader. Ändringen kan förlängas högst tre månader åt gången, om det fortfarande är nödvändigt av orsaker som anges i 1 mom. Det avbrott som avses i 2 mom. får vara i högst en månad. Avbrottet kan förlängas högst en månad åt gången, om det fortfarande är nödvändigt av orsaker som anges i 2 mom. Ändringen och avbrottet

ska avslutas utan dröjsmål, om den allvarliga störningssituationen i normala förhållanden eller undantagsförhållandena upphör.

85 d §

*Begränsningarnas inverkan på beslut som gäller den dömde*

Om innehållet i den verksamhet som ingår samhällspåföljderna, innehållet i skyldigheten att stanna i bostaden eller övervakningen har ändrats på det sätt som avses i 85 b § 1 mom., kan den dömdes preciserade plan för strafftiden ändras temporärt på det sätt som begränsningarna förutsätter. Den dömdes verksamhetsskyldighet får fullgöras också genom annan verksamhet än sådan som avses i målen för den preciserade planen för strafftiden och det dagliga tidsschemat för verkställigheten får avvika från den preciserade planen för strafftiden.

Om verkställigheten av samhällspåföljder har avbrutits på det sätt som avses i 85 c § 2 mom., ska verkställigheten av en enskild dom avbrytas.

85 e §

*Närmare bestämmelser*

Genom förordning av justitieministeriet utfärdas närmare bestämmelser om när en sådan begränsning av inledandet av verkställighet av samhällspåföljder som avses i 85 a § ska börja och upphöra samt om det sätt på vilket inledandet av verkställigheten begränsas.

86 §

*Beslut i vilka ändring får sökas*

Den dömde får begära omprövning av eller anföra besvär över Brottspåföljdsmyndighetens beslut om

— — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — —

8 a) sådan ändring av innehållet i eller sådant avbrytande av verkställigheten av samhällspåföljder som avses i 85 c §,

— — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — —

86 a §

*Förbud mot att söka ändring*

Den dömde får inte begära omprövning av eller anföra besvär över Brottspåföljdsmyndighetens beslut om

1) begynnelsetidpunkten för avtjänandet av straff enligt 15 §,

2) tillstånd att tillfälligt låta bli att följa den preciserade planen för strafftiden enligt 23 § 2 mom.,

3) sådan temporär ändring av den preciserade planen för strafftiden eller sådant avbrytande av verkställigheten som avses i 85 d §.

---

Denna lag träder i kraft den 20 .

---

## 4.

# Lag

### om ändring av lagen om övervakad frihet på prov

I enlighet med riksdagens beslut

*ändras* i lagen om övervakad frihet på prov (629/2013) 32 § 4 mom. och 40 a §, sådana de lyder, 32 § 4 mom. i lag 881/2026~~224/2022~~ och 40 a § i lag 1305/2021, och

*fogas* till lagen en ny 16 a §, till 32 §, sådan den lyder i lag 881/2026~~lagarna 1305/2021 och 224/2022~~, ett nytt 7 mom. och till 40 § 1 mom., sådant det lyder i lag 1305/2021, en ny 2 a-punkt som följer:

2 kap.

**Utredning av förutsättningarna för övervakad frihet på prov och beredning**

16 a §

*Verkställighet av övervakad frihet på prov i allvarliga störningssituationer under normala förhållanden och under undantagsförhållanden*

Den verksamhet, den skyldighet att stanna i bostaden och den övervakning som ingår i övervakad frihet på prov kan inom området för en eller flera brottspåföljdscentraler ändras i sådana allvarliga störningssituationer under normala förhållanden som avses 1 19 a kap. 1 § 2 mom. i fängelselagenoch under sådana undantagsförhållanden som avses i 3 § i beredskapslagen (1552/2011), om det är nödvändigt för att säkerställa att verkställigheten av övervakad frihet på prov är säker för samhället, personalen och dem som har placerats i övervakad frihet på prov.

Den ändring som avses i 1 mom. får vara i högst tre månader. Ändringen kan förlängas högst tre månader åt gången, om det fortfarande är nödvändigt av orsaker som anges i 1 mom. Ändringen ska avslutas utan dröjsmål, om den allvarliga störningssituationen i normala förhållanden eller undantagsförhållandena upphör.

Om innehållet i verksamheten för dem som har placerats i övervakad frihet på prov, deras skyldighet att stanna i bostaden eller övervakningen av dem har ändrats på det sätt som avses i 1 mom., kan deras planer för strafftiden ändras temporärt på det sätt som begränsningarna

förutsätter. Verksamhetsskyldigheten för dem som har placerats i övervakad frihet på prov får fullgöras också genom annan verksamhet än sådan som avses i målen för planen för strafftiden och det dagliga tidsschemat för verkställigheten får avvika från planen för strafftiden.

32 §

*Beslutanderätt*

— — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — —

Fängelsedirektören, direktören för byrån för samhällspåföljder eller den biträdande direktören enligt brottspåföljdscentralens arbetsordning eller överväktaren fattar beslut om planen för strafftiden enligt 14 §, ändring av planen för strafftiden enligt 16 § och 16 a § 3 mom., tagande av blodprov enligt 19 §, tillstånd enligt 21 § 1 mom. att tillfälligt låta bli att följa planen för strafftiden, följderna av återkallelse av samtycke enligt 23 § och anmärkning och varning enligt 25 a § 1 mom.

— — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — —

Direktören för ansvarsområdet för operativ verksamhet beslutar om sådan ändring av innehållet i verkställigheten som avses i 16 a § 1 mom. efter att ha hört direktörerna för de brottspåföljdscentraler som beslutet gäller.

40 §

*Sökande av ändring*

Den som har placerats i övervakad frihet på prov får begära omprövning av eller anföra besvär över Brottspåföljdsmyndighetens beslut som gäller

— — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — —

2 a) sådan ändring av innehållet i verkställigheten som avses i 16 a § 1 mom.,

— — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — —

40 a §

*Förbud mot att söka ändring*

Den som har placerats i övervakad frihet på prov får inte begära omprövning av eller anföra besvär över Brottspåföljdsmyndighetens beslut som gäller en i 16 a § 3 mom. avsedd temporär ändring av planen för strafftiden eller ett i 21 § 2 mom. avsett tillstånd att tillfälligt låta bli att följa en skyldighet som ingår i planen för strafftiden.

———

Denna lag träder i kraft den 20 .

———

**5.**

# Lag

## om ändring av lagen om verkställighet av kombinationsstraff

I enlighet med riksdagens beslut

*ändras* i lagen om verkställighet av kombinationsstraff (801/2017) 29 § 1 och 6 mom. samt 36 §, sådana de lyder, 29 § 1 och 6 mom. i lag 882/2026~~226/2022~~ och 36 § i lag 1306/2021, och

*fogas* till lagen en ny 11 a § och till 35 § 1 mom., sådant det lyder i lag 1306/2021, en ny 1 a-punkt som följer:

2 kap.

**Beredning av placering i övervakning**

11 a §

*Verkställighet av den övervakningstid som ingår i ett kombinationsstraff i allvarliga störningssituationer under normala förhållanden och under undantagsförhållanden*

Den verksamhet, den skyldighet att stanna i bostaden och den övervakning som ingår i den övervakningstid som ingår i ett kombinationsstraff kan inom området för en eller flera brottspåföljdscentraler ändras i sådana allvarliga störningssituationer under normala förhållanden som avses i 19 a kap. 1 § 2 mom. i fängelselagen och under sådana undantagsförhållanden som avses i 3 § i beredskapslagen, om det är nödvändigt för att säkerställa att verkställigheten av den övervakningstid som ingår i ett kombinationsstraff är säker för samhället, personalen och den övervakade.

Den ändring som avses i 1 mom. får vara i högst tre månader. Ändringen kan förlängas högst tre månader åt gången, om det fortfarande är nödvändigt av orsaker som anges i 1 eller 2 mom. Ändringen ska avslutas utan dröjsmål, om den allvarliga störningssituationen i normala förhållanden eller undantagsförhållandena upphör.

Om innehållet i verksamheten för de övervakade, deras skyldighet att stanna i bostaden eller övervakningen av dem har ändrats på det sätt som avses i 1 mom., kan deras planer för strafftiden ändras temporärt på det sätt som begränsningarna förutsätter. Verksamhetsskyldigheten för de övervakade får fullgöras också genom annan verksamhet än sådan som avses i målen för planen för strafftiden och det dagliga tidsschemat för verkställigheten får avvika från planen för strafftiden.

29 §

*Beslutanderätt*

Brottspåföljdsmyndighetens enhet för klientbedömning beslutar om planen för strafftiden enligt 8 § och om ändring av planen för strafftiden enligt 11 a § 3 mom. och 15 §.

— — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — —

Direktören för Brottspåföljdsmyndighetens ansvarsområde för operativ verksamhet beslutar på framställning av fängelsedirektören om att den dömde ska avtjäna återstoden av övervakningstiden enligt 28 §. Direktören för ansvarsområdet för operativ verksamhet beslutar om sådan ändring av innehållet i verkställigheten som avses i 11 a § 1 mom. efter att ha hört direktörerna för de brottspåföljdscentraler som beslutet gäller.

35 §

*Ändringssökande*

Den övervakade får begära omprövning av eller anföra besvär över Brottspåföljdsmyndighetens beslut om

— — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — —

1 a) sådan ändring av innehållet i verkställigheten som avses i 11 a § 1 mom.,

— — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — —

36 §

*Förbud mot att söka ändring*

En övervakad får inte begära omprövning av eller anföra besvär över Brottspåföljdsmyndighetens beslut om

1) sådan temporär ändring av planen för strafftiden som avses i 11 a § 3 mom.,
2) tillstånd enligt 14 § 2 mom. att tillfälligt låta bli att följa planen för strafftiden,
3) fortsatt avtjänande av övervakningstid enligt 28 §.

_____

Denna lag träder i kraft den 20 .

_____

**6.**

# Lag

## om ändring av mentalvårdslagen

I enlighet med riksdagens beslut
*ändras* i mentalvårdslagen (1116/1990) 23 a §, sådan den lyder i lag 583/2022, och
*fogas* till lagen en ny 31 b § som följer:

23 a §

*Läkaruppgifter som förutsätter ett tjänsteförhållande*

Den läkare som tar in någon för observation, ger ett observationsutlåtande eller beslutar om intagning för vård, om fortsatt vård eller om begränsningsåtgärder enligt 4 a kap., den utomstående läkare som avses i 12 a § och den läkare som begär handräckning av polisen eller Brottspåföljdsmyndigheten ska stå i tjänsteförhållande till staten eller ett välfärdsområde.

31 b §

*Transport av en patient som tagits in för vård oberoende av sin vilja när patienten friges från fängelse eller häktning*

Det välfärdsområde som har organiseringsansvaret för vården av en patient som har meddelats ett vårdbeslut enligt 2 kap. ska när patienten friges från fängelse eller häktning se till att patienten transporteras till det sjukhus där vården fortsätter. Bestämmelser om avslutande av vård och utskrivning från sjukhuset finns i 14 §.

En läkare i tjänsteförhållande till ett välfärdsområde eller till Enheten för hälso- och sjukvård för fångar kan begära handräckning av Brottspåföljdsmyndigheten eller polisen, om läkaren anser att handräckning behövs för en säker transport av patienten på grund av att patienten är våldsam eller av någon annan motsvarande orsak. Bestämmelser om handräckning vid transport av patienter finns i 21 kap. 1 § i fängelselagen (767/2005) och 1 kap. 2 § i häktningslagen (768/2005).

---

Denna lag träder i kraft den 20 .

---

**7.**

# Lag

## om ändring av 5 § i lagen om klientavgifter inom social- och hälsovården

I enlighet med riksdagens beslut

~~*ändras* i lagen om klientavgifter inom social- och hälsovården (734/1992) 5 § 8 punkten, sådan den lyder i lag 1292/2022, och~~

*fogas* till 5 § i lagen om klientavgifter inom social- och hälsovården, sådan den lyder delvis ändrad i lagarna 654/2010, 1329/2010, 1201/2020, 1292/2022 och 678/2023, en ny 7 a-punkt som följer:

5 §

*Avgiftsfria hälsovårdstjänster*

Avgiftsfria är följande hälsovårdstjänster:

— — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — —

~~8) av läkare ordinerad transport av en inskriven patient med sjuktransportfordon från en bäddplats vid en hälsovårdscentral eller ett sjukhus till en annan vårdinrättning eller till hemvård,~~

7 a) i 31 b § i mentalvårdslagen (1116/1990) avsedd transport av en patient, samt

— — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — —

_____

Denna lag träder i kraft den 20 .

_____

**8.**

# Lag

## om ändring av barnskyddslagen

I enlighet med riksdagens beslut

*fogas* till 16 a § i barnskyddslagen (417/2007), sådan paragrafen lyder i lag 610/2022, ett nytt 4 mom., till 40 §, sådan den lyder delvis ändrad i lag 610/2022, ett nytt 3 mom., till 41 §, sådan den lyder delvis ändrad i lag 309/2024, ett nytt 3 mom. samt till 52 § ett nytt 2 mom. som följer:

16 a §

*Välfärdsområde som svarar för barnskyddets kostnader*

— — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — —

Bestämmelser om kostnaderna för placering av en fånge som inte fyllt 18 år i en barnskyddsanstalt finns i 8 kap. 10 c § i fängelselagen (767/2005).

40 §

*Skyldighet att omhänderta barn och ordna barnets vård utom hemmet*

— — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — —

En fånge som inte fyllt 18 år kan under de förutsättningar som anges i 1 mom. och 2 mom. 2 punkten placeras i en barnskyddsanstalt. Placeringen förutsätter dessutom att Brottspåföljdsmyndigheten med stöd av 8 kap. 10 a § i fängelselagen fattar beslut om placering av barnet i en anstalt utanför fängelset.

41 §

*Beredning av omhändertagande och vård utom hemmet*

— — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — —

Placeringen av en fånge som inte fyllt 18 år i en barnskyddsanstalt ska beredas i samarbete med Brottspåföljdsmyndigheten och Enheten för hälso- och sjukvård för fångar.

52 §

*Samarbete under den tid vård utom hemmet varar*

— — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — —

Bestämmelser om myndighetssamarbete under tiden för placering av en fånge som inte fyllt 18 år i en barnskyddsanstalt finns i 8 kap. 10 b § 3 mom. i fängelselagen.

_____

Denna lag träder i kraft den 20 .

_____

**Betänkande LaUB 24/2026 rd**

Helsingfors 18.11.2026

I den avgörande behandlingen deltog

ordförande Juho Eerola saf
vice ordförande Sandra Bergqvist sv
medlem Pekka Aittakumpu saf
medlem Pia Hiltunen sd
medlem Mari Holopainen gröna
medlem Jessi Jokelainen vänst
medlem Aleksi Jäntti saml
medlem Anette Karlsson sd
medlem Mari Kaunistola saml
medlem Pihla Keto-Huovinen saml
medlem Rami Lehtinen saf
medlem Timo Mehtälä cent
medlem Susanne Päivärinta saml
medlem Mika Riipi cent
medlem Joakim Vigelius saf.

Sekreterare var

utskottsråd Julia Höyhtyä.